לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ג', כ"ג באב תשמ"ז, 18 באוגוסט 1987 / שנה מ"ח מס' 13423 / המחיר –.1 ש"ח כולל מע"מ

מחסן נשק בדירת ערבי בבריטניה

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — הסקוטלאנד יארד עצר לפני שבוע פלשתיני בן 28, ישמעאל חסן סוואן, אשר בדירתו בעיר האו נמצאו כ־30 ק"ג רימונייר, רובים ומנגנוני השהיה. משטרת לונדון חושדת כי חומרי נפץ אלה נועדו לפיגועים ברחבי אירופה.

חומרי הנפץ נתגלו במהלך חקירה בנסיון ההתנקשות בחייו של הקריקטוריסט הערבי, נאג'י אל־ארמי, שהיתה ב־22 ביולי. ארמי אשר הוזהר בעבר שחייו בסכנה, בשל הקריקטורות, בהן מתח בקורת על מנהיגים ערבים, נורה בפניו ברחוב בלונדון. אנשי אש"ף בלונדון טוענים כי אין להם כל קשר עם מחסן הנשק.

10 שעות דן יועצו של פרס עם הרוסים בבון ● ד"ר נוביק:

בריה"מ עומדת להקים ערוץ תקשורת ישיר עם ישראל

אומר כי הסובייטים יתנו פומבי רשמי להחלטתם זו ● שוחח עם ולדמיר טראסוב, סגן לענייני הסכסוך הישראלי ערבי, בנושא הוועידה הבי"ל ● שר־החוץ פרס עומד להיפגש עם שווארנדזה ושולץ

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

בריה"מ עומדת להקים ערוץ תקשורת ישיר עם ישראל. הסובייטים ימסרו על כך פומבית ורשמית. מידע מעניין זה הביא עמו מבון לירושלים,

(סוף בעמוד 4)

היועץ – ד"ר נוביק

הממשלה תכריע כבר ביום ראשון הקרוב על ה„לביא"

פרס ושמיר סיכמו להקדים ההחלטה בעקבות הביקורת הציבורית על הממשלה ● פרס: עמדת הצבא חשובה, אך ביטול הפרוייקט יפגע בבטחון העצמי של העם ● ח"כ וייס: אין להרתע מהטלת מיסים

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

הממשלה תכריע כבר ביום ראשון הקרוב על עתידו של פרוייקט „הלביא". כך סיכמו אתמול רוה"מ יצחק שמיר ומ"מ שמעון פרס.

בהופיעו בוועדת החוץ והבטחון דחה ש. פרס את הטענות כי ישיבת הממשלה שלשום היתה „ליל ברווזים". הוא רמז כי הקדמת ההכרעה בשבוע ימים, ליום ראשון הקרוב, נעשתה בעקבות התגובה הציבורית לחוסר היכולת כביכול של הממשלה להכריע בשאלת „הלביא".

הצבעה לטוב ולרע

פרס סיפר כי בפגישה שקיים אתמול עם השר הורביץ הובהר לו כי הורביץ עמד לתמוך בהמשך „הלביא". לפיכך, ההצבעה היתה מסתיימת בתיקו. „בישיבה ביום ראשון הקרוב תתקיים ההצבעה לטוב ולרע. תקוותי כי לא יהיה תיקו. שיוויון בנושא כל כך קריטי, יהיה מצב אבסורדי." עמדתו של הצבא חשובה אולם צריך להבין

(המשך בעמוד 2)

שרון קובל על מסע נאצות נגד תומכי „הלביא"

„במקום לגלות חרדה לאומית לפרוייקט – שמענו את הלעג, הצחוק והביטול העצמי"

מאת שלי יחימוביץ' כתבת „על המשמר"

שר־המסחר והתעשיה, אריאל שרון, אומר כי ה„לביא" הוא המטוס המעולה מסוגו בעולם, וכי הוא יעד לאומי שאין לוותר עליו. השר שרון דיבר בעת טקס קבלת אזרחות כבוד של העיריה נתיבות.

שאלה לכל מערכת עיתון

„השאלה שהיתה צריכה להשאל בכל בית בישראל, בכל מערכת עתון, בכל מערכת פוליטית ציונית — היא האם יהיה לישראל הכוח להרים את משא היצירה הגדולה הזאת", אמר שרון. „לעומת זאת שמענו את הלעג, את הצחוק, את הביטול העצמי. הממשלה זכתה לקיתונות של בוז על שהעיזה לפחות לבחון אפשרויות מימון. במקום חרדה לאומית להמשך הייצור של הלביא". הובעה אכזבה עמוקה על כך שה„לביא" לא בוטל, לא קורקע, לא הופסק. במקום לשמוח על שיתוף פעולה בין ראש הממשלה לסגנו, תקפו זאת".

מסע נאצות

שרון אמר כי לפי משאלים, רוב העם רוצה ב„לביא", למרות מה שכינה „מסע הנאצות והאיומים המדומים, ההשפלה העצמית והרמזים הגלויים והסמויים מבית ומבחוץ".

מת שייקה אופיר

מבכירי השחקנים והאמנים בישראל – היה ממקימי ה„צ'יזבטרון" וממעצבי סגנונה של להקת „הגשש החיוור" ● בן 58 היה במותו ● ארונו יוצב היום בשעה 13.00 בהיכל התרבות משם תצא הלוויה לבית העלמין בנחלת יצחק

שייקה אופיר, מבכירי האמנים והשחקנים בישראל מת אתמול אחה"צ לאחר מחלה קשה בבית החולים איכילוב בת"א. היה בן 58 במותו. הלוויתו תערך היום. הארון יוצב בשעה 13.00 בהיכל התרבות ובשעה 14.00 תצא הלוויה לבית העלמין בנחלת יצחק.

(המשך בעמוד 2)

הסובייטים, פרס, שמיר

פגישותיו של נמרוד נוביק עם יועצים סובייטים בגרמניה המערבית החזירו את הזרקור הציבורי לתחום הנשכח של תהליך השלום והוועידה הבינלאומית. הפרטים שהועברו בידי נוביק כלליים ביותר ואין בהם חידוש לעצמם, פרט להודעה הסתומה על הקמת ערוץ־תקשורת; אך הם מכירים לציבור הישראלי, שבצד הוויכוח על ה„לביא" עומדות על הפרק שאלות מכריעות לעתידה של המדינה.

הפגישות עם הסובייטים מדגישות שוב, שעקרון הוועידה הבינלאומית הוא כלי חיובי ביותר בתהליך השלום. זאת, לא בזכות יכולתה של הוועידה לפתור את בעיות האיזור. הרוסים עצמם הדגישו, שאינם רואים בוועידה כלי לכפיית פתרון. עקרון הוועידה הבינלאומית הצליח להיות רעיון־ציר פתוח, היכול להיות מקובל על כל הצדדים, בלי מחוייבות נוספת. עקרון הוועידה פתוח גם מבחינה זאת, שהוא אינו מצטעצע בטענה החסודה, שעל המדינות באזור לפתור את הבעיות בעצמן. ברור, שההסדר הסופי יהיה בין ישראל לשכנותיה, אך בלי תיווך ראשוני של המעצמות, לא יוכל שלב ההסדר להגיע אפילו למעמד פתיחה.

הנקודה השנייה המתחדדת מתיאור הפגישות היא המשך רוח הגלאסנוסט הנושבת מבריה"מ גם כלפי המזרח־התיכון. הרוסים מאותתים זה זמן רב על עמדתם החיובית, ולפחות החלק המיוצג בידי המערך בממשלה עונה לאיתותיהם בחיוב. הפתיחות הסובייטית, אם נדע לנצלה, היא אולי התקווה הגדולה ביותר להמשך תהליך השלום למן יוזמת סאדאת. בעיקר אם תהיה פתיחת דלת לכניסתה של סוריה לתהליך.

הנקודה השלישית, המעודדת פחות, המתעוררת שוב בהקשר הפגישות, היא הנקודה הישראלית. הוויכוח על ה„לביא" הוכיח, שהממשלה איבדה את כושר־ההחלטה, והפעם זו כבר אינה תוצאה של התיקו הבין־מפלגתי, אלא מעין מחלה כרונית. הוויכוח על הוועידה הבינלאומית, באשר אינו קשור לתקציבים ולהוצאות כספיות ענקיות, לא יוכרע, כל עוד תמשול הממשלה הנוכחית. זהו נושא הסגור על בריח בתוך כל מפלגה פנימה, ואין לו סיכוי לקבל גיבוי ותנופה בהחלטה ממשלתית משותפת. בעיקר על־פי שיטת הקאבינט, המשתקת את הממשלה עוד יותר. דומה, שבקרוב נעמוד לפני המצב המוזר, שבו פותח שמעון פרס דלת למגע עם הסובייטים – וורכס עם הסורים – אך אינו מצליח לקיים את המגע הדרוש עם עמיתו לממשלה, שמיר, כדי לקדם את תהליך השלום. יש לקוות, אמנם, שביקורו של שמיר ברומניה ירכך במידת־מה את עמדותיו, אך זו תקווה קלושה ביותר.

יחסים עם הגוש המזרחי ונושא השלום —במרכז שיחות שמיר צ'אושסקו היום

שני המנהיגים ייפגשו היום פעמיים ● שמיר יבקש מצ'אושסקו לסייע בכינון יחסים עם צ'כיה, בולגריה יוגוסלביה ומדינות נוספות ● צ'אושסקו ידווח לשמיר על שיחותיו עם ערפאת

מאת דליה שחורי הנלווית למסע רה"מ ברומניה

בוקרשט. — רה"מ יצחק שמיר, שהגיע אמש לבוקרשט לביקור רשמי בן 3 ימים, יקיים היום שתי פגישות עם נשיא רומניה ניקולאי צ'אושסקו.

שמיר מצידו מתכונן להעלות בפגישות אלה שני נושאים עיקריים: אפשרויות התקרבות בין ישראל וארצות מזרח אירופה כמו פולין, צ'כיה יוגוסלביה ובולגריה, ודרכים לקידום תהליך השלום.

שמיר התקבל אמש בנמל התעופה של בוקרשט ע"י ראש ממשלת רומניה קונסטנטין דסקלסקו בטקס קצר בו נוגנו הימנוני שתי המדינות, הונפו דגליהן והוחלפו דברי נימוסין. שמיר נפגש אתמול בירושלים עם הממונה על האינטרסים של ישראל בפולין, השגריר מרדכי פלצור, וקיבל ממנו דיווח עדכני על מצב היחסים בין ישראל ופולין. שמיר יבקש לראות אם הנשיא צ'אושסקו יהיה מוכן לבדוק בארצות אלה את האפשרות לכונן יחסים דיפלומטיים עם ישראל, דוגמת רומניה.

עלייה דרך רומניה

שמיר יעלה גם את נושא העליה

(סוף בעמוד 4)

8 טייסים „חלו", טיסות שובשו — קורפו העביר ל„ארקיע" קווי „אל־על" ליוון וטורקיה

הקברניט בצלאל עופר: המאבק הוא על תנאי עבודה — הטייסים אינם עומדים בעומס ● מחזיק תיק אל־על בהסתדרות: החלטת קורפו תחריף המצב — ההנהלה נוקטת סחבת במו"מ ● כ־1500 נוסעים נתקעו — חלקם הועבר לחברות זרות ● אי־בהירות לגבי המצב היום

מאת יוסף שמי כתבנו לענייני תעופה

השר חיים קורפו הורה אתמול לראש מינהל התעופה האזרחית — להודיע לשלטונות יוון וטורקיה על החלטת המרכיב הנקוב של ישראל — חברת אל־על — בחברת „ארקיע", בשל השיבושים שהיו אתמול בטיסות.

דובר משרד התחבורה שמסר על כך, ציין, כי עם קבלת האישורים של רשויות התעופה של שתי המדינות הללו והשלמת הסידורים הטכניים שיידרשו, תחל חברת „ארקיע" להפעיל את הטיסות הסדירות לארצות אלה.

בגלל אי־הופעתם לעבודה של 8 טייסים. הטייסים מסרו כי הם חלו, או שאין הם יכולים לבוא לעבודה מסיבות משפחתיות. הטיסות למדריד, ציריך, פריס, פרנקפורט

(סוף בעמוד 4)

בית אבות גאולה „בע"מ"

★ לפנסיונרים ולגיל הזהב
★ לעצמאים ותשושים
★ השגחה רפואית
24 שעות ביממה
★ עזרה ברחיצה ובאכילה
כשר – מקום יפה ומפואר
בת־ים – רח' בן־גוריון 51
טל. 03-861144
סניף גבעתיים – רח' הקב"ם 29
טל. 03-313846

הערבים מתעניינים בנשק בקטריולוגי ● עמוד 3
מג'דל שמס סורית – הוקמה בגולן ● עמוד 3
אין בהלת הרעלה בכפר־מסריק ● עמוד 17
העובדים מתבצרים ב„רום־כרמל" ● עמוד 15
החקלאים יחסמו צמתים בצפון ● עמוד 15
מת רודולף הס, סגנו של היטלר ● עמוד 3
חנה מרון ויוסי ידין: שייקה אופיר – אבי ההומור הישראלי ● צילום מהיר / עמוד 2

ציורמצב

רק רקע/תוססים

שוופס לא נכנעה

היא כמעט ונכנעה. עיניה היו מושפלות. מאהבה הותיק, זה שהעתיר עליה ממון רב בעוצמה גדולה, המשיך והפציר בה, כמעט מאיים.

אני לא מוכן להתחלק אתך עם אף אחד, הוא אמר לה, אותו ביזה ובטח לא עם יהודי. יש גבול.

ואני לא מוכנה לפעול לפי התכתיבים שלך, היא ענתה לו, ובכעס שניבט מעיניה אפשר היה לראות קצה של חשש גדול.

זה ייגמר רע, הוא פלט. אני לא פוחדת. עכשיו אני חוקה היא אמרה. קאט.

בדומה לגיבורת הסצנה הדימיונית הזו שהציתה דמיונם של יוצרים רכים, ובניגוד ליצרניות בינלאומיות כמו „טויוטה", „ניסן", „הונדה", „מקדונלד", „סימנס", „מיצ'יבושי" „ג'אפאן איירליינס" ועוד, אשר נענעו לזרם הערבי, ונמנעו מלשווק את תוצרתם בישראל, בחרה „שוופס", יצרנית המשקאות הבינלאומית, להתעלם מהאיומים הכלכליים ומנפנופי האצבעות ולשווק בכל זאת את תוצרתה בישראל.

למה היא עשתה את זה? מדוע בחרה שוופס, חברה כלכלית בסופו של דבר, להתעלם מבוהן הברוגז, להמשיך ולשווק את מוצריה בישראל? מדוע? הרי מספרם העצום של התושבים הערבים (פי ארבעים וחמש ממספר התושבים היהודים בישראל) ועושרם היו חייבים היו להטות את ההכרעה הכלכלית הזאת לכיוון שונה. אני ישראלי. וחוץ מזה, שוופס, יצרנית משקאות ידועה וחוקה, יודעת מאיפה משתינה חבית הנפט. אז למה?

התשובה, עד כמה שזה ישמע מאכערי, נעוצה, איך לא, בלובי היהודי אשר מיהר ושיגר איום נגדי לחברת שוופס, בעלי נקודות המכירה היהודים. טען הגייס היהודי באוזני היצרנית הגדולה, ימנע מלמכור את תוצרת שוופס במידה וזו תכנע לחרם הערבי. וחוץ מזה, הוסיף אותו יהודי סמלי, שכוונו, מסתבר, עוד במתניה הציבור האמריקני שאהדתו לישראל ידועה, לא יקבל את הטיעונים הללו. שריח גזעני חריף נודף מהם.

לא להאמין, אבל האיום הזה, השגרתי לכאורה, עבר. שוופס, ממש כמו גיבורת סצנת הפתיחה, החליטה להצטרף לאותן יצרניות הבינלאומיות השונות אשר העדיפו להתעלם מהאיום הערבי, וללכת לפי גישתם האנושית והחברתית (הילטון, פולקסווגן, אדידס). שוופס, בצער דרמטי וברייש גלי, הודיעה לפני ימים ספורים כי היא תמשיך ותשווק את מוצריה לישראל. יהיה מה שיהיה. מזל. הישראלי המצוי, שהורגל כבר בכל הסטייל הזה („שוופסטייל"), יתקשה עכשיו להסתפק בטמפו קולה, ויהיה ההבדל בינה ובין הקוקה קולה, קטן ככל שיהיה.

דן כחלילי

רגע בעיר/אוטובוס

אצבעות ירוקות

כשחצתה את הכביש בריצה נרמה היה שהיא חובקת תינוק עטוף צחורים. הוא היה גמלוני למדי והיא אחזה בו בחוזקה כשעלתה לאוטובוס, מתנשמת. כמעט הוציאה לנהג עין, והתנצלה, אך משהו בדרך אחיזתה גרם לו לחייך כפי שמחייכים לאם עם פעוט בזרועותיה, או לנערה עם כלבלב. פסק־זמן של נינוחות בנסיעה עירונית מעצבנת.

בן כמה הוא? — התלוצץ הנהג, והיא נענתה לו בחיוך: עוד לא בן חמש, לא צריך כרטיס...

שילמה והתיישבה. אותו הושיבה לצידה, מיטיבה את עטיפתו הלבנה, מרחיקה ממנו גרגיר אבק לא נראה באצבע זהירה. אחר־כך בחנה בדאגה את פתחי האוורור שמעליה, מסיטה את משב הרוח הצונן ממנו והלאה.

כשקמתי לרדת הצצתי פנימה. הוא היה פיקוס יפהפה. שלושת עליו הבהיקו כבריאות טובה ולא מחרסים של רונג, שבעלי החנויות נוהגים להתיז על בני מינו כדי לפתות קונים. הוא מקסים, אמרתי, והיא הנהנה בהסכמה, משעינה את לחיה אל העלה הרחב, החלק, לרגע ארוך ורווי. בחוץ ארב עומס החום, אבל היא עשתה לי את הבוקר.

מרים פרנקל

עורך עמוד אחורי: אפי לנדאו

על „המשבר" בשיטח/היסטוריה

הסליק של גניגר

ענן כבד של סודיות, מלווה בניחוח כבד של היסטוריה, אפף את המבצע כולו. עובדה שבגניגר לא ידעו החברים מאומה על פתיחת הסליק ביער.

רגע לפני: קצין חיל ההנדסה מכין את הסליק לפיצוע. מטען קטן שיחשוף חתיכת הסטוריה...

רק דובר צה"ל קילקל את הסודיות והזמין כתבים וצלמים. משנפתחו הצינורות, ירד יעקב בן הרצל, בן ה־74, האחרון מבין אלה שנטלו חלק בהטמנת הנשק בסליקים של גניגר, ובדק תכולת הסליק. „ריק", הכריז יעקב, והוסיף. „יותר טוב ככה, זה מוכיח שלא הפקרנו נשק". „אחרי השבת השחורה" הוא נזכר, „קיבלנו הוראה להוציא את הנשק מחוץ לחצרות הקיבוץ. הלכנו ליער שבעה איש, וחפרנו כל היום. אחר־כך הביאו ארגזים וצינורות חתומים, וכיסינו את הבורות".

מאיר שמיר בן ה־61, המכונה „סנוקי", היה באותה תקופה הסליקר של בית־הערבה. אז, הוא מספר, ידע כל גניגרי להבדיל בין אורן ירושלמי לאורן כנרי, ואת הסליקים כיסו באורן כנרי. במשך הזמן ירדו הרבה מחטים, והסלקים אבדו. מאיר, שהיה גם אלוף הפלמ"ח בהורדת־יד, יודע לספר על סליק נוסף הקיים בשטח, שהכיל בערך טונה של חומר נפץ.

ההיסטוריה מיאנה לצאת מהצינור; ריק היה הסליק: „יותר טוב ככה, מוכיח שלא הפקרנו נשק"

את החיפושים הנערכים עכשיו, מסבירים בגניגר בחגיגות הקרבות לציון 65 שנה למשק, וברצון גם לעיתוי פתיחת הסליק יש סיבה טובה. האמת היא, שהוא נחשף כבר לפני שלושה שבועות. מדוע חיכו? פשוט. השבוע הוא „שבוע חיל ההנדסה", שהיחידה לסילוק פצצות שייכת אליו. יחידה זאת היא שעזרה למצוא את הסליק, וגם פתחה אותו לפי כל כללי הבטיחות הצה"ליים. עבור סרן י., סגן מפקד היחידה והחבר'ה שלו, זהו קוריוז משעשע. עבור ותיקי גניגר, הסליק שנמצא רק בסופו של דבר, הוא חלק מההיסטוריה שלהם ושל המדינה שבדרך.

שלמה גלוז

חוכמת זקנים / ממשלה

סרנא דארעא חד הוא. ב־1963 כתב עורך דין האמריקני תיאודור סורנסון על מנהיגיו: „בבית הלבן, הופך העתיד במהירות לעבר, והדחיה היא היא ההחלטה".

רוביק רוזנטל

רעל / לביא

מתכון לאימפוטנטים

מה לעשות על מנת לעזור
לממשלה שלמה המתקשה לגמור?
ילך מזכיר הממשלה ויזמין
ביקור מאורגן בבוטיק של מין,
ושם יותאם לכל שר ושרה
התקן מיוחד לענייני גמירה;
משחה מבנקוק ואבקה מבנגל,
„טיימר" יפני עם ראש מפוצל
טבעת מהודו וסגר מכוש,
לכל שר ושר ההתקן הדרוש.
אז תיאסף הממשלה לישיבת וויעוד
ערוכה ודרוכה במיטב הציוד;
יעריכו השרים בדברי נימוק ונאום
עד יבואו כולם לידי סיום,
ועם גמר תעלה אנחת הודיה
כי היתה לזיקפה לאומית – הרפיה.

לזר

אח"מ / טלוויזיה

לוסי רוצה הביתה

היא הופיעה כבר בפרק הראשון מתוך „דאלאס", שהוקרן בארץ לפני שנות־אור. הגמדה התאוותנית, לוסי יואינג או שרלין טילטון, בתעודת הזהות שלה. מאז, חלפו הרבה מים (מינרליים), ולוסי כבר מזמן איננה בחוות סאותפורק עם כל היואינגים האחרים. היא פוטרה, לאחר שבפרץ של התלהבות דתית נוצרית, מין חזרה בתשובה, דרשה שהתסריטים יהיו פחות סקסיים ונועזים. המפיקים ויתרו עליה. מאז, מי שמע, מי ראה את שרלין טילטון. עד לאחרונה, כאשר סיפרה בגאווה כי מפיקי „דאלאס" ממש מתחננים שתחזור אליהם.

האמנם? לא דובים ולא דאלאס, מתעקש לטעון לאונרד קצמן, המפיק הראשי של הסדרה. לא רק שלא ביקשו ממנה לחזור, אפילו לא דיברו איתה בכלל. שרלין טליטון לא התייאשה והביאה פצצה חדשה למדיה: לנה טרנר, מלכת החווה האגדית של הוליווד, היא ולא אחרת, פנתה אליה בבקשה שתגלם את דמותה בסרט טלוויזיה ביוגרפי. טילטון אף הצטלמה באופן מיוחד בפוזה אל־להי־טרנר.

האמנם? לא דובים ולא טרנר, אומרים בהוליווד. זה פשוט הדמיון המפותח של שרלין טילטון, שעובר שעות נוספות. אז מה אין לנו? לא דאלאס, לא סרט טלוויזיה. אולי תיאטרון? יש. הסוכן שלה מסר כי מועמדותה לתפקיד במחזה חשוב שיעולה בברודוויי, נשקלת ברצינות. האמנם? ראו בבקשה את הנוסח הקודם. כתב ה„ניוז אוף דה וורלד" בהוליווד לא התעצל, בדק מפיק אחר מפיק, מלהקן אחר מלהקה והודיע לקוראיו הנפעמים כי, אתם כבר יודעים מה. איש אינו מגלה ענין בכישוריה הדרמטיים של שרלין טילטון. אז מה נשאר? רק פרסומות בטלוויזיה, ואם לא תהיה לה ברירה, היא גם תעשה את זה. צריך לפרנס את הבעל וילדה בת חמש. משכר שבועי נאה, 25 אלף דולר, בימים העליזים של „דאלאס", היא תצטרך ללמוד להסתפק בפחות. הרבה פחות.

עופר ניר

לוסי, משמאל, בימים הטובים. ישו עשה לה שירות רע

וושינגטון: ישראל משהה החלטת ה"לביא" בציפיה למערכת הבחירות

נשמעת בארה"ב אזהרה גלויה שהמשך הפרויקט "יהפוך מצב גרוע לגרוע יותר" ואי־החלטה אינה טובה מזה ● חוגים אמריקניים בכירים: "יימשך שכלולו של ה־F־16 המשופר"

מאת: דליה רפאל, כתבת "על המשמר" בוושינגטון ואבי בניהו כתבנו הצבאי

וושינגטון.— ממשלת ישראל נוקטת באמצעי השהייה בעניין מטוס ה"לביא" כדי להיכנס לתקופת מערכת הבחירות בארה"ב, תקופה שבה יהיה אפשר "לסחוט" הרבה מהמתחרים על קולות הבוחרים — האשים אתמול מקור בוושינגטון.

הוא סבור, שפרס ושמיר כאחד "פוזלים" גם הם אל הבוחר, העשוי להקרא לקלפיות בכל עת.

"עם התוצאות נצטרך להתמודד כאן בכל שקרה", הוסיף מקור מקורב לישראל בגבעת־הקפיטול. "אם תחליטו לבטל את ה"לביא" ועוד יותר אם תחליטו לא לבטלו".

"וושינגטון פוסט" קרא אתמול בגלוי לישראל לשכוח את הלביא, והזהיר שזוהי הוצאה בטחונית שתחליש את שתי המדינות יותר משתחזק אותן.

חוזרת על העמדה הרשמית

התגובות הרשמיות בוושינגטון על החלטת הממשלה לא להחליט הן, כי ארה"ב הבהירה עמדתה והיא ממתינה להחלטת ממשלת ישראל.

דוברת משרד החוץ האמריקני סרבה להוסיף על העמדה הרשמית כפי שבוטאה בשבוע שעבר, עמדה הביע דאגה חמורה מן ההשפעות המכריעות שעלולות להיות להמשך הפרוייקט על צרכי בטחון אחרים של ישראל.

גם דובר הפנטאגון, קולונל שניידר, חזר על עמדה זו.

באופן פרטי, שלא לציטוט מביעים פקידים במימשל מתמיהה ועד כעס גלוי על מערכת קבלת ההחלטות. "המשותקת למעשה", כדברי מקור אחד, "או המעדיפה להיות משותקת", ובכך להשיג יעדים מסויימים, כדברי מקור אחר.

מזכירים, ש"הלביא" ממומן רובו ככולו מתקציב סיוע החוץ האמריקני ועולה למשלם המיסים מיליון דולר ביום.

נשמעת אזהרה גלויה, שהמשך הפרוייקט יכול רק להפוך "מצב גרוע לגרוע יותר" ושאי־החלטה איננה טובה הרבה יותר.

כל יום — מיליון ד'

"חבל שממשלת ישראל מתמהמהת בהחלטה על ה"לביא", כאשר כל יום עולה יותר ממיליון דולר" — אמר אתמול מזכיר האוויריה של ארה"ב, אולדריץ, בסיכום ביקור במשרד הבטחון. "חבל שאתם מוציאים סכום כזה על מטוס שנוי במחלוקת. ההחלטה על עתיד המטוס הינה ישראלית, אולם ארצות־הברית הבהירה, כי היא מתנגדת בתקיפות למטוס יקר זה, שייצורו בישראל עלול לסכן פרוייקטים בטחוניים אחרים בצה"ל" — אמר האורח האמריקני הבכיר.

אולדריץ קיים אתמול שיחת־עבודה עם שר הבטחון יצחק רבין, מנכ"ל המשרד והרמטכ"ל. נדונו סוגיות בטחוניות באזורנו, ובכלל זה המצב האסטרטגי במיפרץ הפרסי.

יימשכו השיפורים ב־F־16 בישראל

מחוגים אמריקניים בכירים, המבקרים בימים אלה בחיל־האוויר בישראל, נמסר, כי לארצות הברית יש תוכניות ארוכות־טווח להמשיך בייצורו של מטוס־הקרב מדגם F־16 (משופר). המקורות הבהירו, כי חברת "ג'נרל דיינמיקס", יצרנית המטוס בתמיכה ובסיוע של חיל־האוויר האמריקני, תמשיך לייצר את המטוס, תוך שיפור מתמיד של מערכות האוויוניקה של המטוס.

מטוסי C F־16 הם החלופה ל"לביא". אם וכאשר יוחלט לסגת מהמשך פיתוחו וייצורו.

נדיבות לבקשות יישובי האיזור

מאת שלמה גלזר כתב "על המשמר"

השר דוד לוי שביקר אתמול בבקעת בית שאן, גילה נדיבות רבה למישאלות התושבים. לדבריו יש לו יחס מיוחד לבקעת בית שאן ופינה חמה בלב, בשל היותו תושב האזור. השר הבטיח לפתור את בעיית הכביש העוקף את קיבוץ חפציבה, ולהשלים את סלילת הכביש לקיבוץ מירב שבמרומי הגלבוע שעלותו כמליון וחצי ש"ח. כן אמר השר, כי יעשה כל מאמץ להיענות לבקשתו של ראש המועצה יגאל שחר, להקים קיבוץ שלישי על הגלבוע.

מת שייקה אופיר

מנכ"ל המרכז הרפואי בת"א, פרופ' דן מיכאלי אמר כי אופיר מת בעקבות סיבוכים שנבעו מגידול שפשה בריאתו.

שייקה אופיר נמנה על צמרת האמנים הישראלים והוא הטביע חותמו על דור שלם של בדרנים ושחקנים. היה אומן רב גוני: פנטומימאי, שחקן ובדרן. אופיר היה מבין מקימי הצ'יזבטרון, והופיע על מירב בימות הבידור והמשחק בישראל. הופיע ביותר מ־30 סרטי קולנוע. תפקידו הבולט ביותר בסרטים היה "השוטר אזולאי". היה גם במאי והיה מבין מגבשי סגנונה הייחודי של להקת "הגשש החיוור".

ממקימי הצ'יזבטרון

שייקה אופיר נולד בירושלים לפני 58 שנים, למשפחה חרדית. עזב את בית הספר בגיל צעיר כדי להתגייס לפלמ"ח. בתקופה זו נמנה עם מקימי הצ'יזבטרון והפך לכוכב הלהקה.

אופיר נסע לצרפת ושם הוא למד פנטומימה ותיאטרון אצל אטיין דקרו והופיע בלהקתו של מרסל מרסו. עם שובו ארצה, הקים את להקת הפנטומימה הראשונה ליד התיאטרון הקאמרי. השתתף באותה תקופה בפארסה "כובע הקש האיטלקי".

שייקה אופיר נסע לארה"ב והופיע ברוב תכניות הטלוויזיה הפופולריות כשחקן וכפנטומימאי. חזר לישראל ולאחר שהופיע בתכניות בידור נסע למסע הופעות נוסף בארה"ב עם השחקנית הידועה מרלן דיטריך.

"השוטר אזולאי"

ביתו של אופיר היה בישראל וכאן הוא הופיע בתוכניות יחיד, במופעי בידור, ברדיו ובטלוויזיה ובעשרות סרטים. דמותו של "השוטר אזולאי" לאפרים קישון היתה המפורסמת בהן. אופיר תיכנן להסריט בקרוב חלק שני לסרט זה.

הוא הופיע בסרטים בארץ ובחו"ל, הרבה להופיע בתכניות טלוויזיה ובין היתר התפרסם בסדרת השעורים ללימוד הערבית שהגיש ושהוקרנו בטלוויזיה.

הספיק להשתתף גם ב־3 פרקים של תכנית טלוויזיה חדשה בשם "מאשה" שטרם הוקרנה.

לשייקה אופיר היו תכניות רבות לעתיד. הוא תכנן להופיע בתכנית בידור עם ג'וקי ארקין ולהעלות את המופע "יומנו של משוגע" לגוגול.

שייקה אופיר הניח אחריו אשה, לידיה (בתו של השחקן האידי המנוח שומכר), בת קארין ובן אלכסנדר. מנשואיו הראשונים, לאהלה הלוי בתו של מייסד האוהל, משה הלוי, יש לו בן ובת, עדי וטילי.

ערב הצדעה

ביום חמישי יתקיים כמתוכנן, ערב ההצדעה לשייקה אופיר ובו יופיעו מיטב אמני ישראל.

חברו הפנטומימאי ג'וקי ארקין אמר לכתב עתים, כי שייקה אופיר היה מגדולי השחקנים בארץ. הוא פרץ דרך חדשה בבידור הישראלי "משהו צברי ייחודי".

נבון: מענקי הבידור

סגן ראש־הממשלה ושר־החינוך והתרבות, יצחק נבון, הביע צער עמוק בהגיע הידיעה על פטירתו של שייקה אופיר ז"ל, שר החינוך אמר, כי שייקה אופיר היה מענקי הבידור הישראלי ומהמחוננים שביניהם. "שייקה היה שחקן תיאטרון וקולנוע מעולה ופנטומימאי מקורי בעל שם בארץ ובעולם. המערכונים אשר חיבר הפכו לנכסי צאן ברזל בבידור הישראלי המקורי", אמר השר.

שר החינוך הוסיף, כי דמותו הרב־גונית והאהובה של שייקה אופיר תחסר לא רק לבני משפחתו ולאמנים בישראל, אלא לציבור כולו.

פרס: בוכה הלב

שר־החוץ, שמעון פרס, שלח אתמול תנחומים ללידיה אופיר וילדיה:

"לידיה היקרה והילדים. בפעם הראשונה בוכה הלב למשמע שמו של שייקה אופיר. הלך מאתנו מוקדם מדי נסיך הבידור, שחקן אופי, בן אדם. שייקה היה מתבונן בחסד. ואת מסקנות ההסתכלות שלו על החיים ועל האנשים תרגם ללשונו האמנותית המיוחדת. שאף פעם לא היתה קפריזית ולא שרירותית. אמנותו לא ניתקה את עצמה מעולם מן הצורך לחוות דעה, להביע עמדה, לתקן מגרעת אנושית או חברתית. שייקה היה שחקן אך לא פחות מכך היה סטיריקן. הוא לא שיחזר. הוא יצר. היה שחקן ספוג באופטימיות ובחיוניות. הצלחתו של שייקה נבעה מן ההזדהות המוחלטת של קהלו עמו. כל צופה וצופה חש קשור אתו בדיאלוג מתמיד ספוג אהבה, חמלה ועידוד. תמיד תמיד נאהב את שייקה אופיר ונערוג על אמנותו. שלכם שמעון פרס".

(עתים. למ"מ)

(סוף מעמוד ראשון)

הרצינות של הבידור הקל

יותר מ־40 שנה עמד, התנועע, השתעשע ושעשע אותנו שייקה אופיר על הבמה. דרכו החלה בנקודת שיא: הוא ונעמי פולני היו, והם אז רק בני 20, המרכזיים והמוכרים שבין אנשי הצ'יזבטרון, חביבי הקהל של השנים שקדמו למלחמת העצמאות.

בתיאטרון האמנותי החל שייקה את דרכו בתפקיד הג'ינג'י, המ"פ ב"הוא הלך בשדות". זה היה ליהוק מפתיע של הבמאי יוסף מילוא, כי שייקה, בעל הגוף הדק והפנים המזכירות ליצן עצוב, כפיו הדק והרחב, ועיניו הקטנות, לא היה כלל וכלל דמות שבלונית של מפקד בפלמ"ח. אבל הוא היה משכנע, דווקא בהיותו כל כך לא טיפוסי. אחר כך הופיע בארץ מרסל מרסו, ושייקה היה "מקורבנותיו" של ה"מים הצרפתי" מבית מדרשה של דה דקרו וז'אן לואי בארו. הוא הוקסם ונסע לפריז ושב ארצה כמציגה המובהק של הפנטומימה המתחדשת.

ואז באו שנים ארוכות של מופעי בידור. כתיבה ובימוי, עם פריצות עונתיות לתיאטרון האומנותי, רומני. שתפקידו האחרון היה "המלך מתיא הראשון" ב"הבימה".

אבל עיקר עבודתו היתה תחום הבידור והסרט הישראלי. שייקה לקח תמיד את הבידור הקל ברצינות מקצוענית רבה. סוד הקסם הבימתי שלו לא היה נעוץ בקול מקסים או חזות מרשימה, אלא באותו משהו בלתי ניתן להגדרה, ששמו כישרון והיכולת לדבר עם הצופה, גם ללא מילים.

גיורא מנור

הממשלה

(סוף מעמוד ראשון)

כי ביטול הפרוייקט יפגע בבטחון העצמי של העם. חשיבות "הלביא" היא מעל ומעבר לערכו הכלכלי.

גרנות: רפיון ידיים

בדיון בוועדה טען אלעזר גרנות (מפ"ם) כי כל יום "לביא" עולה לקופת המדינה 1.4 מליון דולר. בכספים היורדים לטמיון נתן היה לפתור את בעיות הגימלאים. על הלביא החליטו בשעתו בדרך לא דרך, והיום שוב מגלים רפיון ידיים בדרך להפסקת הפרוייקט. רפאל איתן (התחייה), הרמטכ"ל לשעבר, טען כי כל הדיבורים של קברניטי צה"ל הנוכחיים על שדה הקרב העתידי הם הונאה שלא היתה כדוגמתה. שכן איש לא יכול לדעת כיצד יראה שדה הקרב בעתיד. הוא דחה את הטענות כי המדינה מבזבזת כסף על ה"לביא". הפרוייקט מתקדם מיום ליום, נערכות טיסות ניסוי, והתעשיה האווירית נערכת לקראת יצור המטוס.

וייס: אין להרתע ממיסים

שבח וייס (מערך), שנמנע מהצבעה בישיבה המשותפת לועדות החוץ והבטחון והכספים תמך הפעם ב"לביא" ללא סייג. "החיים חשובים מהחיים הטובים". אם יהיה צורך, אין להרתע מהטלת מסים נוספים. שרים וח"כים משנים דעה בקלות רבה מדי. יוסי שריד (ר"ץ) העריך כי הממשלה איננה מסוגלת להחליט בשום עניין חשוב, בשל העדר מנהיגות. נציג המפד"ל חיים דרוקמן הציע לממשלה להכריז על מגבית "לביא" בחו"ל. תת־אלוף (מיל.) בנימין בן אליעזר (פואר) הביע תמיהה על שהממשלה איננה מכבדת את רצונו של צה"ל להפסיק את הפרויקט. הכספים שיחסכו חשובים לבניית הסד"כ של הצבא. ד"ר בן אלישר (ליכוד) העיר כי יש רבים בצבא, כולל בכירים מאוד התומכים במטוס בעיקר משום שהוא טוב יותר מאף־16 ח"כ ליכוד אחר דוד מגן שיבח את פרס על עמדתו בנושא הלביא.

הפורום
מתכנס ביום ב'
24 לחודש זה
לדיון על הנושא
מפ"ם לאן
המנחה:
פרופ' אלקנה מרגלית

"המשמר"
עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3-43360-4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102-121. טל' 233161-3. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17. טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר

אתי רונאל

חנה מרון ויוסי ידין על שייקה אופיר:

אבי ההומור הישראלי החדש

חנה מרון: חזרתי הבוקר מחו"ל ונדהמתי לשמוע על פטירתו של שייקה. לא ידעתי שהיה חולה עד כדי כך. שייקה היה איתנו בתחילתו של התיאטרון הקאמרי, ואנחנו הערצנו את חוש ההומור ואת חדוות־היצירה שלו ויכולתו לאלתר מערכונים ולעשות אימפרוביזציות — כל הדברים נהפכו במשך השנים לסימן ההיכר שלו. היינו יושבים אתו כמעט כל לילה ואומרים לו: נו, שייקה, תתחיל. והוא היה כמעיין שופע. ראינו בו את אחד האבות המוכשרים של הדור שלנו. ובעצם, אבי־אבות ההומור הישראלי שאנו מכירים. יכולתו, שנבעה גם מכשרונו כפנטומימאי, לתפוס דמות ולאפיין אותה בתנועה, במבט, היתה בלתי־נדלית. אין ולא היה כאן פנטומימאי ואמן כמוהו, והלב כואב.

יוסי ידין: לראשונה פגשתי את שייקה במלחמת השחרור. היתה להם אז, בפלי"ם, להקה קטנה, שבה השתתפו גם חיים חפר ודן בן־אמוץ, שחגגה בכל פעם שאחת מאוניות המעפילים הצליחה לעבור את המחסומים הבריטיים. כבר אז התבלט שייקה בכישרון המיוחד שלו, שהפך אותו, מאוחר יותר, לאחד מיוצריו של ההומור הישראלי החדש. היה לו חוש ללשון ועברית נפלאה, שסייעו לו בחיקויים של אשכנזים וספרדים. (אגב, שמו מבית היה ישעיהו גולדשטיין והוא נולד במאה שערים בירושלים להורים שומרי־מסורת, שהקנו לו את שורשי הלשון והידע במחשבה היהודית.) הדבר ניכר גם במערכונים ובמונולוגים שהציג, שהתבססו על מסורת ישראל, כמו גם על ידיעת השפה הערבית והווי המזרח. פגשתי אותו, אגב, לפני חודשיים בבית־החולים, ערב הניתוח הראשון שלו. אפילו אז לא הפסיק שייקה להתבדח וקרא לי יודף יאסין...

"פורענות" הוצג באדינבורו בין "המואשמים": שטרן ושמיר

מאת דפנה ורדי, כתבת "על המשמר" בבריטניה

אדינבורו.— אתמול הועלה בבריטניה בפעם הראשונה המחזה השנוי במחלוקת "פורענות". המחזה מבוסס על משפט קסטנר והועלה במסגרת פסטיבל התיאטרון באדינבורו, בסקוטלנד. נסיונות קודמים להעלות את המחזה נתקלו בהתנגדות בלונדון. במאנצ'סטר בדאבלין ובכמה תיאטראות באדינבורו עצמה.

המחזה, שנכתב בידי ג'ים אלן ובוים על־ידי קן לוץ', טוען, כי מנהיגי יהדות הונגריה שיתפו פעולה עם השלטונות הנאציים, בתמורה להבטחת שלומם. לדברי כותב המחזה, הנאצים רצו את היהודים מחוץ לאירופה, והציונים רצו שיגיעו לישראל, כך שמטרותיהם השתלבו.

שטרן ושמיר

נוסף על כך, מעלה המחזה האשמות נגד מנהיגים יהודיים בארה"ב ונגד שלטונות ארה"ב. בין המנהיגים היהודיים המואשמים כלול גם יאיר שטרן, מנהיג לח"י, שכביכול הבטיח לנאצים סיוע, בניגודו של יצחק שמיר, כיום ראש ממשלת ישראל.

המחזה מעלה טענות גם נגד מדינת ישראל, שחוק השבות הוא חוק גזעני ושמדינת ישראל היא גזענית.

הקיבוץ משתתף בצערם של
זמירה בן־נחום
וכל בני המשפחה
במות האב־הסב
גבריאל שימעי ז"ל
ההלויה תתקיים היום, יום ג' 18.8.87
בבית־העלמין בחולון.
בדבר שעת ההלויה נא להתקשר לטלפון 03-885548
קיבוץ געש

אבל ירד על ביתנו במות חברתנו
תרזה שליט
ההלויה תתקיים באילון היום,
יום ג' 18.8.87 בשעה 15.00.
בית אילון

לדליה
ולמשפחות זמירי וסטולר
משתתפים באבלכם במותו של
מאיר סטולר ז"ל
מבוני קיבוצנו בשנותיו הראשונות
קיבוץ כרמיה

קצין הנדסה ראשי מגלה: מדינות ערביות "אינן אדישות" לנשק ביולוג'

"על ישראל להערך לקראת האיום החדש" ☐ צבאות ערב מגלים עניין גם ב"מוקשים פוזירים"

מאת אבי בניהו כתבנו הצבאי

"האיום של הנשק הביולוגי קיים גם בזירה שלנו, ובידי ישראל מידע חלקי על כך שמדינות ערב אינן אדישות לנשק זה. אנו צריכים להיות מוכנים לאיום הזה של נשק כימי וביולוגי" דברים אלה גילה קצין הנדסה ראשי, תא"ל יוסף אייל, המופקד על נושא האב"כ בצבא.

בשיחה שקיים אתמול עם כתבים לעניני צבא לרגל יום חיל ההנדסה החל השבוע, גילה עוד תא"ל אייל, כי בחילות ההנדסה של מדינות ערב יש התענינות ורצון לרכוש "מוקשים פוזירים" כדי לעשות בהם שימוש בשדה הקרב. "נשק זה קיבל לגיטמציה בעולם והופעל במלחמת עיראק אירן. לחלק ממדינות ערב יש כושר עצמאי לייצור מוקשים פוזירים ועל פי פרסומים יש למצרים בית חרושת לסוג נשק זה" אמר תא"ל אייל.

תא"ל יוסף אייל מסר כי בשנה החולפת רכש צה"ל עבור חיל ההנדסה 30 דחפורי־ענק, בשווי של 18 מיליון דולר (600 אלף דולר לדחפור). מדובר בדחפור הכבד המתקדם ביותר בעולם. העובר בצה"ל תהליך של מיגון. ויכולת שרידות בשדה הקרב. "דחפור זה מכניס מימד חדש בשדה הקרב העתידי ומאפשר פריצת תעלות נגד טנקים ומכשולים נוספים".

קצין הנדסה ראשי אמר. כי החייל מתמודד על ליבו של הנוער המתגייס, ומנסה להפריך את "האגדה" כי מדובר בחיל מסוכן. להוכחה הציג הדובר את העובדה. כי בחיל ההנדסה לא נהרג אף לא חייל אחד בפעילות המבצעית ובאימונים במשך שנה שלמה לעומת חילות אחרים בצה"ל שספגו קורבנות. לדבריו, השקיע צה"ל מאמצים רבים בשנה האחרונה בהטמעת נושא ההתגוננות מאב"כ בקרב הכוחות הלוחמים. בקרוב יחוייבו כל החיילים בתרגילים ובמבצעים להתהלך עם מסכת אב"כ.

הלוחמה הביולוגית:

דבר ושפעת

בלוחמה הביולוגית, טרם נעשה שימוש בשדות הקרב ואולם למעצמות ולמדינות נוספות אמצעים רבים בתחום זה.

בלוחמה הביולוגית (תיאורטית) נעשה שימוש בווירוסים ונגיפים וגורמי מחלות אחרים או מוצרים רעילים המיוצרים באמצעותם. לשם פגיעה בבני אדם, חיות משק או יבולים. אופן התפצה באמצעות לחימה מורחבת או לחימה זעירה.

למשל ניתן להפיץ נגיפים של דבר, שפעת, אבעבועות שחורות וכל מחלה אחרת הבנויה על חיידקים. עד עתה לא הודתה אף לא מדינה אחת בשימוש בנשק ביולוגי למרות שפוטנציאל מחריד זה קיים בכמה מדינות.

מוקשים פוזירים

קצין הנדסה ראשי מסר אתמול על כוונת צבאות ערב להצטייד ב"מוקשים פוזירים". מוקשים אלה פועלים על העקרון בו פועלת פצצת המצרר. המוקשים מוטלים אל שדה הקרב ממתקן מיוחד המורכב על גחונו של מסוק. עם פגיעתם באדמה נדרכים המוקשים הללו, שהינם קטנים מהמוקש המוכר. קשה להבחין בהם והם מסוכנים ביותר משום שהם מפוזרים בכמויות גדולות.

"מוקש פוזיר" מוכר בשתי צורות: מוקש נגד אדם. ומוקש נגד רק"מ וטנקים. פיזור מאות מוקשים כאלה נועד לתחם שטח אוייב או סגירה מהירה של פרצות בין שדות מוקשים.

בשיטה זו נעדר גורם ההפתעה הקיים במוקשים רגילים המוטמנים באדמה, ומוסווים ומושג אפקט של עיכוב והשהייה של כוח האוייב, שנאלץ להשקיע זמן רב בפריצת שדה המוקשים המפוזרים.

אבי בניהו

רודולף הס — מת; כלא שפנדאו "יהרס למנוע הפיכתו ל"מוזיליאום""

על ספסל הנאשמים: רודולף הס, סגנו של היטלר, שמת אתמול בגיל 94 נראה נסער ומותש בעת משפטי נירנברג (במרכז למטה). בשנת 1945, שבהם נידון למאסר עולם ונשלח לכלא שפאנדאו. בברלין, שבו היה כלוא עד יומו האחרון. (צילום איי.פי.)

מערב־ברלין. — סגנו של היטלר, רודולף הס, אחרון אנשי הצמרת הנאצית, מת אתמול בכלא שפאנדאו, במערב־ברלין בו היה כלוא במשך 42 שנה בשמירת "בעלות־הברית מתקופת מלחמת־העולם השנייה".

גופתו של הס, שמת בגיל 93, כשהוא כמעט עיוור וחולה־לב, תימסר לקרובי משפחתו על־פי הסכם בין שלטונות בריה"מ, ארה"ב, בריטניה וצרפת ששמרו במשותף על הכלא.

הס היה האסיר הקשיש ביותר בעולם וידידו הקרוב ביותר של היטלר בשנים הראשונות לקיומה של המפלגה הנאצית, בשנות ה־20. הוא עזר להיטלר לכתוב את ספרו האידיאולוגי על האנטישמיות ועל העוצמה הגרמנית — "מיין קאמפף".

"קורבן היהדות העולמית"

הס, גבה־קומה ורזה, היה האסיר היחיד בשפאנדאו למן 1966, כאשר שוחררו מנהיג הנוער ההיטלרי באלדור פון שיראך ושר החימוש הנאצי אלברט שפר. מצב־בריאותו היה טוב יחסית לגילו עד לאביב השנה, כאשר אושפז בבית־החולים הצבאי הבריטי לארבעה ימים. אתמול בבוקר שוב הוחש לבית־חולים זה, שעליו שמרו חמישה חיילים.

מקורות של בעלות־הברית אמרו, כי הס היה עירני מבחינה נפשית, למרות גילו המתקדם, ובנו הורשה לבקר אצלו אחת בחודש.

מעולם לא הורשה לשוחח עם אורחים על התקופה הנאצית. על "מספר 7" של שפאנדאו, כפי שכונה על־פי התקנות, שמרו לפי תור אנשי־צבא של ארבע המעצמות האחראיות לברלין. במבצר זה ניסה ארבע פעמים להתאבד, בשנות מאסרו הראשונות, שבהן אמר, כי נפל קורבן "ליהדות העולמית".

בשליחות לבריטניה

הס נלכד ב־1941, כאשר צנח בסקוטלנד, בשליחות שנועדה להשכין שלום בין גרמניה הנאצית לבין בריטניה, ערב ההתקפה הגרמנית על ברית־המועצות.

תעלומה אופפת את השאלה, אם היטלר ציווה על הס לטוס לבריטניה, כדי לפעול למען שלום עם מדינה זו, ונסוג בו מתוכניתו כאשר התברר שהיא נכשלה, או שמא היה הס בלתי־שפוי בדעתו כאשר ערך את הטיסה.

הס גדל בקרב יוצאי־בריטניה במצרים, והיסטוריונים מסוימים העלו השערה, כי הצטער על מה שנאצים רבים ראו כ"מלחמת־אחים" בין גרמניה לבריטניה.

במסגרת "תנופת ההתנחלות" הסורית: אבן פינה ל"מג'דל שאמס החדשה"

הסורים מתקשים לאכלס את עשרת הכפרים שהקימו סמוך לגבול, במסגרת תוכניות הפיתוח החקלאי באזור

מאת אבי בניהו כתבנו הצבאי

שלטונות סוריה החלו בהקמתה של עיירה ברמת הגולן שתקרא "מג'דל שאמס החדשה". העיירה הסורית החדשה, הממוקמת מול "גבעת הצעקות" המפורסמת, הסמוכה למג'דל שאמס שבצד הישראלי. קציני צה"ל בגזרות רמת הגולן הבחינו לפני מספר שבועות בטקס הנחת אבן הפינה במקום. הקמתו של כפר זה משתלבת בתוכנית התישבות גדולה של סוריה ברמת הגולן, סמוך לקו הגבול עם ישראל.

הסורים בונים מחדש את העיר קונטרה, והצליחו כבר לשכן בה כמה מאות תושבים. לעומת זאת, עשרה כפרים סורים שהוקמו מטרים ספורים מגדר הגבול, עומדים זה כשנתיים בשממונם. למרות מסע פירסום גדול בעתונות הסורית, לא הצליחו השלטונות לאכלס עשרת הכפרים.

בצה"ל לא פוסלים את האפשרות שהכפרים הללו עשויים לשמש מקום מסתור לכוחות קומנדו במהלך תקיפה של הסורים. אולם בראיה צבאית מפוקחת נוטים בצה"ל בשלב זה לאמץ את הגירסה האזרחית של ההתישבות הסורית בגולן. עפ"י פרסומים סוריים, נועדו הכפרים הללו לסייע לעיירה קונטרה, ולממש תוכניות פיתוח חקלאי באזור.

הסורים משקיעים השנה עשרות מיליוני דולרים בפיתוח התשתית שבה משולבים גם מפעל המים להטיית נהר הירמוך. מימון פרוייקט הירמוך נעשה בעזרת קרנות של האו"ם ובכסף גרמני ממקורות אורחיים.

הסופר קארינתי: גוברת האנטישמיות בהונגריה

בודאפשט. — הסופר ההונגרי פרנץ' קארינתי הביע דאגה נוכח "התגברות האנטישמיות" בהונגריה. "בנה הבחין, בין היתר, במהלך משחקי כדורגל.

בראיון שפורסם בגליון האחרון של שבועון הונגרי, אמר קארינתי, מחבר מחזות ורומנים רבים על בעיות חיי היום־יום בהונגריה, כי הוא "חש בקיומה של אנטישמיות ובסכנה של התגברותה. אפילו בקרב נציגים של השכבות האינטלקטואליות הגבוהות" בהונגריה.

"המסוכן ביותר הוא המתרחש בעת משחקי כדורגל, שם פונים הדמגוגים לרגשות השפלים ביותר," אמר קארינתי, שאמו היתה יהודיה.

בין היתר, סיפר, כי נגרם לו צער רב כאשר נכח ב־29 בנובמבר אשתקד, בבודפשט, במשחק הכדורגל בין מטקין.מ־ קבוצה שבה יש כדורגלנים שחקנים יהודיים רבים — לבין קבוצת דושה־אויפשט. (עטפ"א)

אנשי מימשל: שאלת המסורבים תועלה בפיסגת רייגן־גורבצ'וב

מאת יוסף גלילי, כתב "על המשמר"

"לאחר ששמעתי על גורל יקיריכם בבריה"מ אני מתחזק בדעתי, כי מצבם של אסירי ציון לשעבר ומסורבי העליה מבריה"מ הוא בכי רע" — אמר נציג ישראל באו"ם בנימין נתניהו במסיבת עיתונאים שקיים אתמול בניו־יורק עם חברי המשלחת של המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ השוהה בארה"ב.

בהמשך דבריו, הבטיח נתניהו, כי בישיבה הקרובה של עצרת האומות המאוחדות, הוא יעלה את "הטרגדיה של מסורבי העליה בבריה"מ".

יו"ר המשלחת, חיים צ'סלר, מזכ"ל המועצה הציבורית, מסר דברים אלה בתום ישיבת העתונאים, שבה סיכם את הפגישות עם בכירי המימשל והקונגרס בוושינגטון ועם אישים יהודים ברחבי ארה"ב.

במרוצת הביקורים, נפגשו חברי המשלחת עם 30 סנטורים ואנשי קונגרס ביניהם סטנלי הויאר, יו"ר ועד המעקב של ועדת הלסינקי, ריצ'ארד שיפטר, עוזר שר החוץ בנושא זכויות האדם ורוברט בירד מנהיג הרוב בסנט. כן נפגשו עם חתן פרס נובל לשלום אלי ויזל.

חיים צ'סלר ציין את עמדתם החיובית של אנשי הקונגרס והמימשל. הם הבטיחו להעלות את בעיית יהודי בריה"מ ומסורבי העליה בכל פגישה עם נציגים סובייטים ואף יכינו את הרקע להעלאת הנושא בפגישת הפיסגה המיועדת בין רייגן וגורבצ'וב בוושינגטון.

● הנשיא רייגן אמר, כי לא יפרוש בתום כהונתו, ב־1989. אלא יתחיל להרצות ברחבי ארה"ב, בעיקר למען השקפותיו — מסר אתמול השבועון האמריקני "טיים".

● דובר סובייטי אמר אתמול, כי יתכן שאיזוטופים רדיואקטיביים, שנוצרו בפיצוץ הגרעיני הסובייטי בתחילת אוגוסט, הגיעו לשוודיה. אולם המקורות לא ייחסו לכך חשיבות ואמרו, כי לא היתה בכך שום פגיעה באמנות ובחוזים כלשהם.

● שביתת־מחאה של יותר מ־30 אלף עובדים במפעל היצוא הגדול ביותר בדרום־קוריאה, "היונדאי", הסתיימה אתמול, לאחר התנגשויות בין השובתים לבין המשטרה.

לאיילה וגבי נחום
ביום נשואיכם
שפע ברכות
מאירה ומוטי בסוק

לקיבוץ עין־השופט
בחג היובל
שלוחות מיטב ברכותינו
✦
בית פאלקס טורס

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 17.8.87

		בנקנוטים		העברות והמחאות		
מטבע	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6696	1.6905	1.6794
דולר אמריקני	1	1.58	1.65	1.6139	1.6341	1.6234
מרק גרמני	1	0.85	0.89	0.8603	0.8710	0.8651
לירה שטרלינג	1	2.52	2.64	2.5670	2.5990	2.5793
פרנק צרפתי	1	0.25	0.26	0.2572	0.2605	0.2590
ין יפני	100	1.05	1.10	1.0734	1.0868	1.0812
גילדן הולנדי	1	0.75	0.79	0.7638	0.7733	0.7673
פרנק שוויצרי	1	1.02	1.07	1.0376	1.0506	1.0423
כתר שבדי	1	0.24	0.25	0.2473	0.2504	0.2485
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2360	0.2389	0.2373
כתר דני	1	0.22	0.23	0.2240	0.2268	0.2252
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3558	0.3602	0.3578
דולר קנדי	1	1.19	1.25	1.2124	1.2275	1.2208
דולר אוסטרלי	1	1.10	1.19	1.1443	1.1586	1.1519
רנד דר' אפריקני	1	0.46	0.78	0.7662	0.7758	0.7709
פרנק בלגי	10	0.40	0.43	0.4136	0.4188	0.4165
שילינג אוסטרי	10	1.20	1.26	1.2236	1.2389	1.2303
לירה איטלקית	1,000	1.17	1.24	1.1889	1.2037	1.1942

המשכים

8 טייסים חלו

(סוף מעמוד ראשון)

ומינכן נדחו וכ־1,500 נוסעים נרגזים הסתובבו באולם נמל התעופה בלוד. לחלק מהנוסעים נאמר שעליהם לבוא רק היום.

הועברו לחברות זרות

דובר אל־על אמר לכתבנו כי חלק מהנוסעים הועברו מאוחר יותר לידי חברות זרות ואלה יעבירו אותם ליעדיהם.

בתשובה לשאלה מה צפוי בימים הקרובים אמר הדובר כי הוא מקווה שהטייסים לא יחזרו על התרגיל. כן אמר כי להנהלת החברה תוכניות פעולה כנגד מפירי המשמעת אך לא היה מוכן לגלות את טיבן.

תוספות משמעותיות

דובר אל־על הוסיף ואמר כי הטייסים דורשים תוספות שכר משמעותיות ביותר וזה עלול לגרום לתסיסה בקרב עובדי הקרקע. כן מסר כי 46 טייסים לא נקטו בתאריכי חופשתם הרצופה ל־10 ימים כמתחייב בתקנות התעופה, על כן נעשה הדבר חד־צדדית על ידי ההנהלה. כתגובה לכך כאמור נעדרו 8 טייסים מעבודתם ושיבשו את לוח הטיסות.

עומס על הטייסים

הקברניט בצלאל עופר אמר כי המאבק הוא על תנאי עבודה ועל תוספת כוח אדם, שכן בשל חוסר טייסים מוטלים על הצוות הקיים עומס גדול מדי והדבר מסכן את בטיחות הטיסות ותקינותם של כלי טיס. הוא דחה הטענות כאילו הטייסים התחלו ואמר כי הם חשו ברע, והדבר כאמור נובע מהעומס המוטל עליהם. כאמור שר־התחבורה חיים קורפו הודיע כי הוא פנה לשלטונות התעופה של תורכיה ויוון והודיע כי מעתה תמלא חברת „ארקיע" תפקיד של מוביל לאומי בקווי התעופה עם ארצות אלה.

קורפו מחריף המצב

חיים רייטר המחזיק בתיק אל־על בוועד־הפועל של ההסתדרות, אמר לכתבנו כי הכרזה זו של שר־התחבורה עלולה להחריף את המצב. כן אמר כי רוצים להמשיך ולהחזיק במטוסים בואינג 707 שצריך להחליפם בציוד חדש יותר.

חיים רייטר הוסיף ואמר כי לא ידע על צעדיהם של הטייסים. אך הוא מבין לרוחם שכן מזה שנה מתנהל מו"מ בין הנהלת אל־על והטייסים בהשתתפות נציג הוועד הפועל ללא התקדמות של ממש. לאחרונה נכנס לתמונה המפרק הזמני, אברהם כלום. אך גם הוא נוקט עמדה זהה לעמדתו של מנכ"ל רפי הרלב. הנהלת אל־על מסרבת להעניק לטייסים אותן תוספות שכר שקיבלו עובדי הקרקע — 12% תוספת וכן תוספת פריון שווה־ערך של כמה משכורות חודשיות. ההסכם הזה נחתם עוד בפברואר השנה.

נציג ההסתדרות אמר כי אין שחר לטענה שמילוי דרישות הטייסים יגרום לדרישות נוספות מצד עובדי הקרקע. שכן הטייסים רוצים אך לקבל מה שקבוצות עובדי הקרקע כבר קיבלו.

בריה"מ עומדת

(סוף מעמוד ראשון)

בתחילת השבוע, יועצו המדיני של שר החוץ ד"ר שמעון נוביק, היועץ המדיני, ומי שממונה על הקשר עם בריה"מ במשרד החוץ קיים לאחרונה פגישה מרתונית, 10 שעות בבירת גרמניה עם ולדימיר טראסוב, סגנו של ראש האגף המזרח תיכוני (פוליאקוב) במשרד החוץ הסובייטי. תוארו הרשמי של טראסוב הוא סגן לעינייני הסכסוך הישראלי ערבי.

בפגישה המנושכת לא השתתף שגריר ישראל במערב גרמניה. את הרישום בצד הסובייטי עשה סרגיי צ'סטקוב, אחד מחברי המשלחת הסובייטית הקונסולרית בארץ. הרוסים הסכימו לתת פירסום פומבי לפגישה.

נושא הוועידה הבינ"ל

במרכז השיחה הסובייטית־ישראלית עמד נושא הוועידה הבינ"ל לשלום, ודרכים אחרות לשלום במזה"ת. הפער בין שני הצדדים. בנושא שיתופו של אש"ף בתהליך השלום, נותר בעינו. לא הושגה הסכמה גם בשאלה אם הנושא הפלשתיני ושאלת הפליטים יידונו במגעים בילטראליים (עמדת ישראל) או במליאתה של הוועידה הבינ"ל (העמדה הסובייטית).

אופטימיות זהירה

מ"מ רה"מ ש. פרס קבל דיווח על הפגישה אתמול בבוקר. הוא הביע אופטימיות זהירה בשאלת עתיד היחסים עם בריה"מ. לדעתו העמדה הסובייטית של עידן גורבאצ'וב נמצאת בשלבי התגבשות. לפיכך לא ניתן עדיין לקבוע אם בעתיד הקרוב יצליחו שני הצדדים לגשר על הפערים ביניהם.

הסובייטים עמדו על דרישתם למעורבות בכל המהלכים הדיפלומטיים במזה"ת. נוביק חזר ועמד על דרישותיה של ישראל בנושא היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות, פתיחת שערי בריה"מ ליציאת יהודים, ואוטונומיה תרבותית ליהודים שיורשו לחיות בבריה"מ.

עלייה בקצב גובר

בוועדת החוץ והבטחון סיפר אתמול פרס, כי הקצב הגובר של יציאת יהודים מבריה"מ נמשך. לאחרונה מגיעים לווינה, מדי חודש כ־1,000 יהודים. 31% מתוכם עולים ארצה. אחוז גבוה במקצת בהשוואה לעבר הקרוב.

פרס — שווארנדזה — שולץ

חוגים מדיניים בירושלים העריכו אתמול כי 3 פגישות רמות הדג העומדות להערך בשבועות הקרובים יקבעו את עתיד היחסים בריה"מ־ישראל וכן את האפשרות לקיומה של ועידה בינ"ל. בקרוב אמורים להיפגש שרי החוץ של בריה"מ וארה"ב, שווארנדזה ושולץ. במסגרת העצרת הקרובה של האו"ם אמורות להתקיים פגישות בין שר החוץ הישראלי ושר החוץ הסובייטי, וכן בין פרס ושולץ.

אתמול ריווח שר החוץ לוועדת החוץ והבטחון של הכנסת כי הונגריה וישראל הסכימו על הידוק קשרים ביניהן. במסגרת זו תפתח ישראל משרד אינטרסים בבודפשט והונגריה תפתח משרד מקביל בת"א.

יחסים

(סוף מעמוד ראשון)

מבריה"מ דרך רומניה. בשעתו הסכימה בריה"מ עקרונית לאפשר את היציאה לישראל דרך רומניה, אך כאשר רומניה נתנה את הסכמתה לכך חזרה בה בריה"מ מהסכמתה העקרונית.

בנושא תהליך השלום יסביר שמיר קרוב לוודאי, לצ'אושסקו את הסיבות להתנגדותו לועידה בינ"ל ויפרט בפניו את רעיונותיו החלופיים למו"מ ישיר עם ירדן; באמצעות ועידה איזורית, או „מיני ועידה" או תירדוש מיידי של שיחות האוטונומיה.

דיווח על אש"ף

צ'אושסקו ינסה, להסביר לשמיר כי ועידה בינ"ל היא כיום המכשיר היחיד היכול להציע מו"מ ישיר בין ישראל, ירדן והפלשתינים. כן ימסור צ'אושסקו לשמיר דו"ח עדכני על עמדת אש"ף בעקבות בקורו של מנהיג אש"ף יאסר ערפאת כשבוע שעבר בבוקרשט. עתוני רומניה לא כללו אתמול כל דיווח על בואו של רה"מ שמיר לבקור רשמי ברומניה. לפני הפגישה הראשונה היום לפנה"צ עם הנשיא צ'אושסקו ייפגש שמיר עם רוה"מ דסקלסקו שעל שולחנו גם יסעד צהריים. אחה"צ יפגש שמיר עם צ'אושסקו בשנייה ובערב יערכו לכבודו צ'אושסקו ורעייתו הלנה, המכהנת גם כסגן רוה"מ סעודת ערב לכבוד יצחק שמיר ורעייתו שולמית.

נופש בקרפטים

ביום ד' ייפגש רוה"מ עם הקהילה היהודית ולאחר מכן יצא לאיזור נופש בהרי הקרפטים. רה"מ יבקר במסגרת זו במפעל לייצור המכונית „דלתא" בבראשוב. להערכת חוגים במשלחת ישראל מיועדים סיורים אלה לקדם את התיירות הישראלית לרומניה ואת היצוא הרומני לישראל.

ג'ון או איוואן

המשפט נדחה ביום, לאפשר לעדה לבדוק את התמונות המקוריות

עד התביעה הגרמני ריינהארד אלטמן שטען כי תצלומו של דמיאניוק במסמך טרווניקי הוא אכן תמונתו של הנאשם, קבע זאת למעשה באמצעות זיופים שערך בתצלומים של התמונה המקורית של מסמך טרווניקי — טענה זו השמיעה עדת ההגנה, אניטה פריצ'ארד, בשלב הראשון של הופעתה אתמול בבוקר במשפט דמיאניוק.

העדה, שהוזמנה על ידי ההגנה בניסיון להוכיח כי תצלומו של איוואן דמיאניוק במסמך טרווניקי מזויף, התמקדה למעשה בכל ישיבת הבוקר בפרטים על עברה, כישוריה, וכן דרך עבודתה עד שהגיעה לגיבוש חוות הדעת שלה בנושא הנדון.

אולם, במהלך עדותה זו, שירבבה העדה כמה הערות לגבי קביעתו של עד התביעה אלטמן. לטענתה, בבדיקות שערכה בממצאיו של חוקר המשטרה הגרמני, אשר הובא לכאן כמומחה נודע לזיהוי תמונות, היא הגיעה למסקנה שעד זה ערך שינויים שונים בתצלומים של התמונות המקוריות של דמיאניוק. היא התייחסה בכך לתצלום שבמסמך טרווניקי, לתצלום שבדרשיון הנהיגה שלו, אותו קיבל בשעתו בגרמניה, ולתצלום בבקשת ההתאזרחות שלו בארה"ב. לטענתה, עשה זאת באמצעות הצללה מכוונת של אותם תצלומים, במגמה לשכנע כי התמונה שבמסמך טרווניקי היא אכן של הנאשם.

אניטה פריצ'ארד, אשה בלונדית נאה בשנות השלושים המוקדמות, סיפרה שנולדה בשוודיה, וגדלה שם עד 1974. משנה זו ואילך היא התגוררה בקליפורניה בארה"ב. היא מגישה בימים אלה את הדוקטורט שלה בפסיכולוגיה. ונוסף לכך למדה בדיקת מסמכים, אמנות, ומקצועות שונים נוספים. כמו כן חיברה ב־1983 ספר „לזהות פנים מכתב יד", כתבה מאמרים ומחקרים שונים בפסיכולוגיה ופסיכואנליזה, ומתכוננת להוציא לאור ספרים נוספים.

העדה סיפרה, שבסוף פברואר השנה פנו אליה מטעם הסנגוריה במשפט דמיאניוק, כדי שתכין חוות דעת על התמונה במסמך טרווניקי, אולם או לא יכלה לקבל את התפקיד בגלל התחייבויות קודמות. ביוני השנה, היא התבקשה שוב לעשות כן, והפעם נענתה. „התבקשתי להגיש חוות דעת בנושאים של רכיבי הפנים, השפעה ויזואלית שיש לפוטומונטאז', לשקף והפיפה של תמונות וכדומה" — אמרה. כן סיפרה בתשובה לשאלה, כי הופיעה כעדה מומחית בבית משפט בקליפורניה, בנושא שכלל גם בדיקת מסמכים.

בעקבות פניית ההגנה, הגישה העדה המומחית חוות דעת אחת בחודש יולי השנה וחוות דעת נוספת ב־8.8.87, לאחר שקיבלה ואספה את כל החומר הדרוש כולל תצלומיו השונים של הנאשם, וכן מסמכים ותצלומים שונים אחרים, לשם ביצוע השוואות שונות.

בשלב זה הגיש הסנגור גיל את המוצגים השונים שהכינה העדה, הכוללים תצלומים מוגדלים של דמיאניוק, בהשוואה לצלומים אקראיים של אנשים שונים, מזוויות צילום שונות, וכן את רשימת המסמכים — עיתונים ופרסומים שונים. מהם אספה את החומר אשר שימש בסיס לחוות הדעת שהכינה.

פריצ'רד ציינה, כי אלטמן בדק את התצלום במסמך שלא בדרך מדעית, אלא נטל חצאי תמונות שונות של דמיאניוק, ביצע בהן הצללה בתיאומים שונים, וכך הגיע למסקנה, שלדעתה היא מוטעית מיסודה.

העדה טענה, כי בעוד שבמחצית תמונה רואים כפתור מלא מחולצתו של דמיאניוק, הרי במחציתה השנייה רואים רק מחצית הכפתור. כמו כן היא מבחינה בשוני בשפתיים, באף ובעיניים בין שני חצאי התמונות, ובשינוי הפיזיונומיה של האיש.

היא טענה עוד, כי בעוד שחלק התמונה השני במחלוקת הוא אפור וצבעו מטושטש, החלק השני, שמוסכם על הצדדים, כי נלקח מתמונתו המקורית של דמיאניוק, בהיר ומשתלב עם הרקע של התמונה. כמו כן, בחלק השני במחלוקת של התצלום יש השמטה מסוימת מן הפנים של האיש והחיבור בין שני חלקי התמונה אין התאמה בלסת, בשפתיים, בזווית הראש ועוד.

בשלב זה היקשה אב בית־הדין דב לוין: מדוע אנו מקבלים צילומים כל כך מטושטשים וגרועים? האם לא ניתן היה להכין לנו תמונות בהירות יותר?

העדה: העותק המקורי הוא אכן טוב יותר. ואילו אני הכינותי את חוות הדעת שלי מאותם עותקים שקבלתי מן הסנגוריה. לכן ציינתי קודם לכן, שאני מסתייגת במקצת מחוות הדעת, בגלל הסיבה הזו.

כאן ביקשו השופטים בזה אחר זה, לברר פרטים שונים לגבי קביעותיה של העדה. „האם גבירתי אכן רואה חצי כפתור בתמונה?" — שאל השופט לוין. וכאשר השיבה בחיוב, הוסיף ושאל: „גבירתי בטוחה בכך? אני רואה בתמונה כפתור שלם ולא חצי, ואילו בתמונה המקבילה אינני רואה כפתור כלל".

העדה הסבירה, כי התצלומים הטובים של התמונות שמהן הגיעה לחוות־דעתה, נעולים אצלה במשרד, על פי הוראתו של עו"ד גיל.

השופט לוין: אבקש מגבירתי להביא אותם תצלומים לישיבת אחר הצהריים שמא נזדקק להם במהלך העדות.

העדה: כבודו, תצלומים אלו נעולים על מנעול ובריח במשרדי שביוסטון, טכסס. הם לא כאן בכלל.

השופט לוין: זה חבל מאד, הם צריכים היו להמצא כאן לפנינו. ככל שנידרש להם.

העדה הבטיחה, כי לכשיידרש, היא תספק תצלומים מדויקים מאותם מיסמכים שבמשרדה בטכסס.

בתשובה לשאלת הסנגור אמרה פריצ'ארד, כי מחקרים הוכיחו שזיהוי תמונתו של אדם מבוסס בדרך־כלל על פי הצד הימני של פני אותו אדם, מבחינה חזותית. צד ימין זה, נתפס ונקלט על ידי העין הימנית של המסתכל ומשם הוא נקלט על ידי החלק הימני של המוח, וכן להיפך.

עדת ההגנה אניטה פריצ'ארד, אתמול במשפט
(צילום: אליהו הראתי)

לגבי צד שמאל, אולם בדרך כלל, הכרת הפנים נקלטת טוב יותר על ידי הצד הימני של המוח.

הסנגור: האם להצללה של תמונה יש השפעה כלשהי על קליטת דיוקנו של המצולם במוח?

העדה: מובן שבהירות התמונה וקונטרסט המצוי בה נקלטים חזק יותר במוח מאשר תמונות כהות ומטושטשות.

לאחר כמעט יום שלם של עדות ביקשה גב' פריצ'ארד לאפשר לה לבדוק את המסמכים המקוריים שלגביהם הגישה את חוות דעתה לבית המשפט, מאחר שכל חוות הדעת מבוססת על תצלומים של אותם מסמכים.

לקראת סיום עדותה זו העיר אב בית הדין לסנגוריה, כי נראה לו שעדותה עד כה, לא קלעה למטרה. „אני מעריך שאתם חוטאים לעיקר" — הטעים השופט — „שהרי מה שהעידה עד כה גב' פריצ'ארד מתייחס רק לחלק שולי ביותר — לעדויותיהם של עדי התביעה אלטמן ופטרישיה סמית. אינני רוצה להתערב בעדות, אולם אתם עלולים להחמיץ את העיקר, וזה חבל".

כזכור, קבעו עדי התביעה אלטמן וסמית, כי התצלום של דמיאניוק ב„מסמך טרווניקי" הוא אותנטי והוא של הנאשם. הם ביססו זאת על שיטות בדיקה של התצלומים והמסמכים, בעוד שגב' פריצ'ארד ניסתה בעדותה להתייחס לצורת המונטאז' ותפיסת התמונות, כפי שעשה אלטמן במהלך עדותו. ולקבוע כי שיטה זו פסולה. לשם הדוגמה, הציגה העדה בפני בית המשפט תמונה שהיא הכינה, המראה את ראשו של אברהם לינקולן, אולם בתוך תמונת הראש, היא „בישלה" ושילבה ערב רב של חיות שונות, כמו ראש כלב, חתול, שבלול, ועוד.

העדה גם הראתה תמונה המשלבת בתוכה פני אשה זקנה וצעירה. בנסותה להוכיח, כי כל אחד המסתכל בתמונה זו, רואה את אשר קרוב ללבו... בשלבים אלו של העדות, אשר התנהלה באווירה קלה ונינוחה מהולה בדברי הומור, כולל מצד השופטים, קם התובע מיכאל שקד והשמיע התנגדות לכיוון זה של החקירה. הוא טען, כי הרבה מהדוגמאות ומן האסמכתאות שהזכירה כאן העדה אין להם זכר בחוות הדעת שהגישה ובביבליוגרפיה המצורפת אליה. „יתכן שכל הערות הוו היתה מיותרת" — העיר התובע והוסיף — „אולם מכל מקום אני מקווה מאוד שהעדה תספק לנו את אותם מחקרים עליהם דיברה, כדי שנוכל לחקור אותה לגביהם בחקירה הנגדית".

הסנגור הגיב על כך בציינו, כי כל הדברים שנכללו בעדותה מהווים למעשה הסבר לתפישה שלה, השוללת את מסקנות עדי התביעה בנושא התצלום שבמסמך טרווניקי.

בשלב זה ביקש עו"ד גיל להפסיק את החקירה הראשית, כדי לאפשר לעדה לבחון את המסמכים המקוריים אשר על התצלומים שלהם הוא הסתמכה בחוות דעתה. כאשר הוא נשאל על ידי אב בית הדין האם אפשר לראות בכך סיום של החקירה הראשית, טען הסנגור שפטל, כי החקירה הראשית טרם הסתיימה, אולם ההגנה מבקשת לאפשר בדיקת המסמכים המקוריים.

על דעת הצדדים סוכם לדחות את הישיבה הבאה של בית המשפט למחר, כדי לאפשר לעדה לעיין במסמכים, ולכן היום לא מתקיימת ישיבה במשפט דמיאניוק. (עתים)

השר לוי: שוללי „הלביא" אינם אומרים אמת

מאת שלמה גלזר.

„אין צורך לשנות דבר, צריך להחליט בעד ה„לביא", אמר אתמול סגן־ראש־הממשלה ושר־השיכון והבינוי, דוד לוי, בעת ביקור שערך במועצה האזורית בקעת בית־שאן, במהלכו נחנך ישוב הקבע, מירב, שבהרי הגלבוע וגן־ילדים במרכז הישוב הקהילתי, תל־תאומים.

לוי תקף בחריפות רבה את מתנגדי ה„לביא". „מתנגדי ה„לביא' אינם אומרים אמת, שלא לומר שהם מגלים חוסר יושר. אני כידוע בעד ה„לביא' ומקווה שתימצא דרך לתת תשובה, חד־משמעית, להמשך הפרוייקט. יש כאלה הרואים ב„לביא' את כל הרעות החולות של הכלכלה הישראלית. האם על־ידי ביטול ה„לביא' ייחסכו 450 מליון דולר?" שאל השר לוי. בתשובה השיב, כי סכומים אלה לא רק שלא ייחסכו, אלא יועברו לדברים אחרים. עלול להיות מצב בו גם יופסק הפרוייקט וגם יבוטלו הסכומים, ואז נשאר קרחים מכאן ומכאן".

התיישבות בכל מקום

במהלך הטקס בקיבוץ מירב, בו נוכחו גם השר יוסקה שפירא, חברי־הכנסת גרשון שפט ועדנה סולודר, וראשי המחלקה להתיישבות בסוכנות, נסים זווילי ומתתיהו דרובלס. ומאות מוזמנים אמר עוד לוי: „מלאכת ההתיישבות היא הסימפוניה הבלתי גמורה של עם ישראל. יש התומכים בחלק זה ויש התומכים בחלק אחר. אני תומך בכל חלקי ישראל ומקיים זאת. חידשנו את העבודה ב„נופים", נקים את „אבני־חפץ", חנכנו את חוצה־שומרון והיום אני חונך את מירב וכך זה יימשך", נסים זווילי ברך בשם המחלקה להתיישבות.

זווילי: במסגרת דמוקרטית

„ההתישבות", אמר זווילי „היתה תמיד מכשיר בידי הנהגות העם להשגת יעדים ארוכי טווח. כל מערכת התיישבות שהתבטאה מדינה יהודית דימוקראטית, תוכה לתמיכת כל חלקי העם. בערב כזה של הקמת ישוב על הגלבוע מוכח לכל כי יש עדיין דור במדינה שרוצה אתגרים לאומיים בגבולותיה".

כן בירכו השר יוסקה שפירא וראש המועצה האזורית יגאל שחר. קודמה לטקס הכנסת ספר תורה לבית־הכנסת המקומי, מלווה בשירה וריקודים.

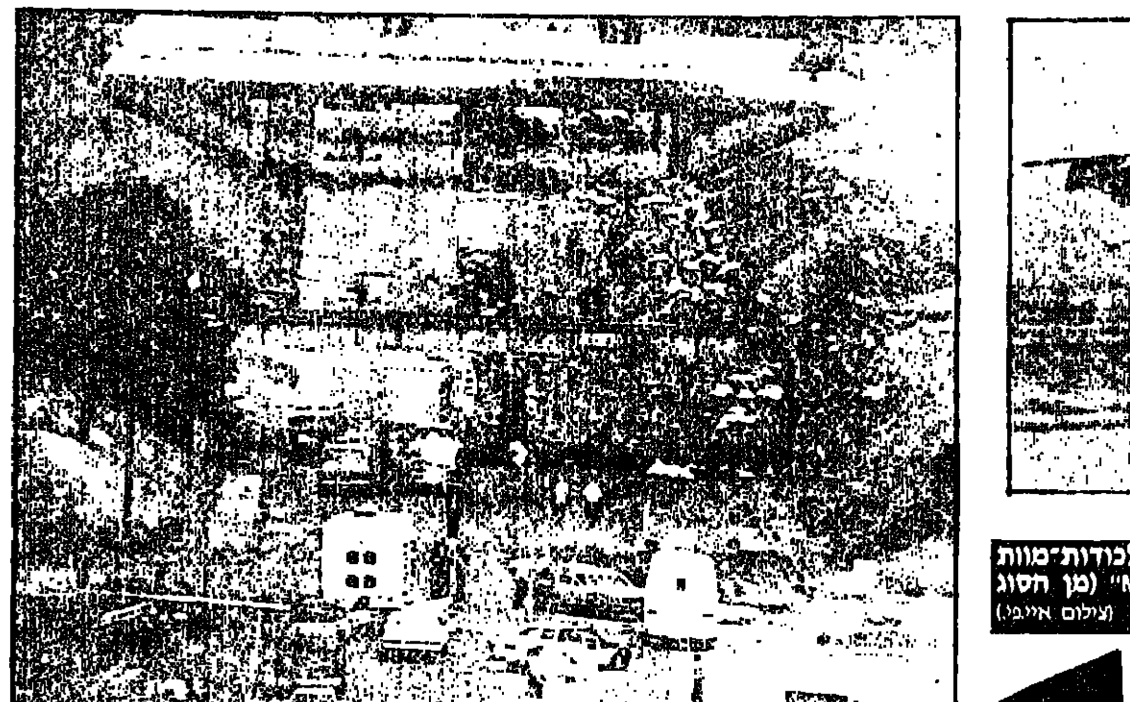

מבט מן האוויר: גופות מכוסות בסדינים לבנים וכלי־רכב שנהפכו למלכודות־מוות לנוסעיהם, בהתרסק אתמול מטוס־הנוסעים האמריקני מדגם "MD 80" (מן הסוג הנראה בתמונה), מיד אחרי שהמריא מנמל התעופה של דטרויט. (צילום איי.פי.)

שניות לאחר ההמראה הפך המטוס לכדור אש וכל 146 הנוסעים ניספו

המטוס התרסק לתוך מערכת כבישים ועשרות נהגים נהרגו ■ האסון אירע לאחר שאש אחזה במנועיו

רומולוס, מישיגן.— קרוב ל־160 בני־אדם נהרגו אור ליום אתמול, כאשר דליקה פרצה במטוס של חברת־התעופה האמריקנית „נורת'ווסט איירליינס", שניות לאחר המראתו. כתוצאה מן הדליקה פגע המטוס במבנה שהיה בדרכו ולאחר־מכן נתרסק על כביש ראשי הומה כלי־רכב והחליק לאורכו כמה מאות מטרים, כשהוא אוסף להבות וזורע מוות בדרכו.

מקורות תעופתיים אמרו, כי המטוס, מדגם „מקדונלד־דאגלאס מ.ד. 80", דגם משופר של מטוס נוסעים „די.סי.־9", המריא מנמל־התעופה של דטרויט בדרכו לפניקס, אריזונה. כעבור שניות מספר, אחזה אש במנוע השמאלי מבין שני המנועים של המטוס.

הטייס שידר קריאת־הצלה שניות לפני שהמטוס ירד לנחיתת התרסקות שלו.

דובר משרד השריף במחוז ויין, בו נמצאת רומולוס, שכונה במערב דטרויט, אמר, כי קיים חשש לחייהם של 160 בני־אדם, הן מן המטוס והן בין אלה שנסעו בכביש.

דובר חברת „נורת'ווסט איירליינס" אמר, כי המטוס הסיע 146 נוסעים והיו בו שבעה אנשי־צוות. דובר אחר של החברה מסר: „אין אנו סבורים ששרד מישהו מבין נוסעי המטוס".

הדובר אמר, כי צוותי ההצלה כשהגיעו למקום ההתרסקות, מתקשים בזיהוי הקורבנות וקשה להם להבחין אם הם מבין נוסעי המטוס או אנשים שנסעו במכוניות וניספו, כאשר המטוס נחת לתוכם אפוף להבות.

„קיימת סבירות גבוהה שהתערבו גופות מבין נוסעי המטוס ומבין הנוסעים על הכביש. המחזה איום" אמר הדובר.

הוא הוסיף, כי המטוס מתחת לשלושה מחלפים של הכביש הראשי. תא הטיס התגלה במרחק של כמה מאות מטרים מגוף המטוס.

עדי־ראייה מסרו, כי שתי גופות חרוכות נתגלו במשאית ו־10 כלי־רכב התרסקו בדרכו של המטוס הבוער.

פקידים מקומיים אמרו, כי האסון היה יכול להיות גדול הרבה יותר אילו התנגש המטוס בשורת מבני־מגורים שעמדו בדרכו.

שלטונות נמל־התעופה מסרו, כי „הקופסא השחורה", ובה הקלטות של שידורים מתא הטייס, נתגלתה.

איש בטחון במלון „הילטון" הסמוך, שהגיע לאתר האסון כמה דקות לאחר ההתרסקות, אמר לכתבים: „אינני סבור שמישהו שרד. כאשר הגעתי, היה המטוס כדור־אש. חלקים מרוסקים שלו היו מפוזרים סביב ולאורך הכביש".

אחד הנהגים, תושב דטרויט, אמר, כי ראה כיצד הכנף השמאלית של המטוס נוגעות בקרקע זמן קצר לאחר ההמראה, ומיד פרצה בה דליקה.

(עיר. ע־צ)

שיחות בין הכורים למעסיקים בדרא"פ

יוהאנסבורג.— המעסיקים והכורים השחורים במכרות הזהב והפחם בדרום־אפריקה פתחו אתמול בשיחות, בנסיון למנוע מעשי־אלימות.

אחד מראשי האיגוד המקצועי, שהכריז על השביתה, אמר, כי אין הוא צופה פריצת־דרך בשיחות. „זהו רק מעשה פורמלי. אינני חושב שנשיג משהו", אמר ג'יימס מאהלאטסי, נשיא האיגוד הלאומי של עובדי המכרות, זמן קצר לפני שהוא ואנשיו פתחו בשיחות עם נציגי החברה האנגלו־אמריקנית.

(ע־ר)

מימשל רייגן מתכונן למכור לסעודיה נשק במיליארד דולר

העיסקה: 1,600 טילי נ.ט. „מייווריק" ו־14 מטוסי „אף 15" משופרים

מאת דליה רפאל,
כתבת „על המשמר" בוושינגטון

ממשל רייגן מכין עיסקת־נשק בסכום של מיליארד דולר עם סעודיה, כולל 1,600 טילים אנטי־טנקים מסוג „מייווריק", שהממשל נסוג מהצעה למוכרם לסעודיה ביוני שעבר. — מוסר אתמול „וושינגטון פוסט" מפי מקורות „המכירים את התוכנית".

לדברי העתון, בכוונת הממשל להודיע על כך, רשמית לקונגרס זמן קצר אחרי שישוב הקונגרס מהפגרה, ב־9 בספטמבר.

מקורות בקונגרס הוסיפו, שהעיסקה אמורה לכלול גם 14 מטוסי־קרב מן הדגם החדש ביותר של "F-15", ושיפורים לדגמים הישנים שלהם ולסוגי נשק אמריקניים נוספים שבמלאי הסעודי.

נוכח המצב במפרץ

מקורות במימשל הסבירו, שהעיתוי להצעת העיסקה הוכתב על־ידי המצב במפרץ הפרסי וההכרח לחזק את יכולת הסעודים להגן על הספקת הנפט מהמפרץ.

התוכנית עצמה איננה חדשה ואיננה מפתיעה בשבוע שעבר, שלח המימשל לקונגרס הודעה בלתי־רשמית בעניין זה וגם ניהל מגעים ראשונים בנושא עם חברי־קונגרס ומנהיגי ארגונים יהודים.

מקורות במימשל טענו אתמול, כי התוכנית איננה מושלמת וסופית, אלא נמצאת בשלב של בדיקה מדינית. כך גם הדגישה דוברת משרד החוץ האמריקני בתשובה לשאלות כתבים.

מקורות בגבעת־הקפיטול הביעו הערכתם כי הפירסום ב„וושינגטון פוסט" הוא תוצאת פעולתם של גורמים בקונגרס המתנגדים לעיסקה כחלק מ„פעולת המנע" נגדה. עוד מוסיפים המקורות, שעקב המצב הנזיל והמסוכן במפרץ הפרסי. קשה להתנבא כיצד יוכרע העניין בקונגרס. החמרת המצב תגדיל את סיכויי המימשל לזכות באישור לעיסקה, לדעתם.

אומדן הסיכויים

מקור בקונגרס מעריך, שהסיכויים לאישור העיסקה בקונגרס קטנים, שוב, בהנחה שהמצב במפרץ לא ישתנה באופן קיצוני. זאת עקב הרוב הדמוקרטי בשני בתי־הקונגרס, ההתנגדות הנמרצת והפעלה מצד השדולה הפרו־ישראלית היעילה והמספר הגדול של ידידי ישראל בקונגרס.

אין להוציא מכלל אפשרות, שהאקלים המדיני הנוכחי יטה הפעם את הכף לטובת ביצוע העיסקה עם סעודיה. בעיקר אם זו תגלה סימני שיתוף־פעולה עם מאמצי ארה"ב במפרץ.

ג'עג'ע: סילוק הסורים הפתרון היחיד ללבנון

ביירות. — „הפתרון היחיד למשבר בלבנון הוא הוצאת הסורים ובעקבותיהם סילוק כל הזרים" — אמר סמיר ג'עג'ע, מפקד הכוחות הנוצריים בלבנון.

ג'עג'ע אמר עוד ב„קול לבנון החופשית", כי „איש לא יוכל לחסל את הרפובליקה הלבנונית. אפילו אם הסורים יישארו בה 100 שנה. יש לנו אמצעים למנוע בחירת נשיא סורי ולא ניתן לרפובליקה להיעלם."

ג'עג'ע הוסיף ואמר, כי נביה ברי מנהיג תנועת „אמל" השיעית, הוא קצין מודיעין סורי. ו„לנו אין קשר עם אמל וגם לא עם הסוציאליסט שאינו מכבד את מילתו (הכוונה לווליד ג'ומבלט)."

(ע־מ)

שולות מוקשים בריטיות וצרפתיות הפליגו בדרכן למפרץ הפרסי

באחריין. — מסוקים אמריקניים לציד־מוקשים ערכו אתמול חזרה כללית לקראת ליווי שיירה של מיכליות־נפט כוויתיות במפרץ. איפול הוטל על מועד התחלת המשימה.

ארבע מיכליות, כולל מיכלית־הענק „בריג'טון" שנפגעה בחודש שעבר ממוקש, ממתינות בקרבת חופי כוויית, בעוד המסוקים של הצי האמריקני לאיתור מוקשים עורכים תרגילים לגילוי מוקשים מעל ספינה נושאת המסוקים „גוואדאלקאנאל".

שתי שולות־מוקשים בריטיות הפליגו אתמול למפרץ, ואליהן יצטרפו שתי שולות נוספות ואוניית־הספקה. גם שתי שולות־מוקשים צרפתיות הפליגו אתמול מנמל טולון, ואתמול ניראתה אחת מארבע האוניות של כוח־המשימה הצרפתי בקרבת הכניסה למפרץ, ליד נמל פוג'יירה.

בינתיים, תקפו אתמול מטוסים עיראקיים שדה נפט איראני ושני מפעלי־סוכר באיראן, שעות ספורות לאחר שבגדאד האשימה את טהראן בהפגזות העיר באצרה, בדרום עיראק. דובר צבאי עיראקי אמר, כי המטוסים תקפו את שדה הנפט האיראני אהוואז, התקפה שניה בתוך יממה, וכן שני מפעלי סוכר בערים דזפול ושושטאר בדרום.

נשיא איראן, עלי חאמיני, הזהיר אתמול שוב, כי כוחות איראניים יתקפו אוניות בבעלות בעלות־בריתה של עיראק, אם יתקפו הכוחות העיראקים אוניות של איראן במפרץ הפרסי.

חאמיני הזהיר, כי איראן תפתח בפעולות־גמול נגד ארה"ב, אם היא תתקוף אוניות מלחמה איראניות או נמלים איראנים. „ננחית עליהם מהלומות גמול," אמר. „לארה"ב אין כבר דרך חזרה... לא נראה אפילו סימן כלשהו של פשרה איתם."

(ע־ר, ע־צ)

סינים הנוטלים תשר מתיירים מסתכנים בפיטורים

פקין .— עובדי בתי־המלון בסין, מדריכי־תיירים ועובדים אחרים בתעשיית התיירות, שייתפסו כשהם מקבלים תשר (טיפ), יהיו צפויים לעונש — הודיע אתמול רדיו פקין.

בשידור צוטטה הודעה של משרד התיירות הסיני, בה נאמר כי חל איסור חמור על נטילת תשר מתיירים, והעוברים על החוק צפויים לפיטורים ולהעמדה לדין.

סין הקומוניסטית רואה בקבלת תשר השפלה מבחינה אידיאולוגית. ההוראה פורסמה, ככל הנראה, בעקבות דיווחים של מארגני סיורים בסין, כי עובדי התיירות החלו דורשים תשרים מתיירים.

(ע־ר)

מנהל מרכז הכספות שנשדד בלונדון נעצר

לונדון.— מנהל מרכז הכספות בלונדון נעצר אתמול לשבוע ימים על־פי החלטת בית־משפט שלום לונדוני, בחשד שהיה מעורב בשוד הגדול ביותר בהיסטוריה הבריטית.

העצור, פארוז לטיף, בן 30 ממוצא פקיסטני, מנהל מרכז הכספות בשכונת נייטסבריג', הוא אחד מ־10 החשודים, ביניהם שני ישראלים, בפרשת שוד הכספות הגדול, שהיה ב־12 ביולי. באותו יום חדרו שודדים לתוך מרכז הכספות, פרצו כספות של אנשים רבים והוציאו רכוש ששוויו נאמד בכ־30 מיליון ליש"ט. (47 מיליון דולר) — במזומן, בזהב, ביהלומים ובתכשיטים.

פאמלה סימארקס, שתוארה בבית־המשפט כאנגליה בת 29 וידידתו של לטיף, הואשמה בהחזקה בלתי־חוקית של אלף ליש"ט (80 אלף דולר) ושוחררה בערבות.

שני ישראלים, רני, איטלקי וארבעה בריטים כבר הובאו לפני שופט השלום כחשודים שהיו מעורבים בשוד.

(ע־ר)

תור של קילומטר לקניית סוכר בבריה"מ

מוסקווה.— תורים באורך של קילומטר נוצרו לשם קניית סוכר בכמה אזורים בבריה"מ. בעקבות מכירת הסוכר בקיצוב ממשלתי.

הקיצוב הוכרז לאחר שנעשה שימוש בסוכר לזיקוק אלכוהול ביתי — נאמר במכתב שהתפרסם אתמול ב„פראוודה".

כותב המכתב, מן העיר בייליה טשרקוב באוקראינה, התלונן, כי הסוכר נמכר באזור מגוריו במשך שעה אחת בלבד ביום, כדי למנוע מאנשים לזקק אלכוהול בבתיהם.

„נתקבלה החלטה לפעול נגד מזקקי האלכוהול בבתיהם על־ידי קיצוץ שעות מכירת הסוכר לשעה אחת ביום מ־4 עד 5 אחה"צ. כתוצאה מכך, משתרכים עכשיו תורים באורך קילומטר ליד החנויות," אומר כותב המכתב.

על היום

19.8.87

דיאלוג מאחורי המסך

מטרתו של צ'אושסקו ברורה: הוא רוצה להביא לפתיחת דיאלוג בין ישראל לאש"ף. בעניין זה עומדת מאחוריו ברה"מ, שמסיבות ברורות אינה יכולה להנהיג את המהלך בגלוי. שמיר הביע נכונות לשמוע אם יש התקדמות בעמדת אש"ף

מאת פנחס ענברי

בראשית יוני בא מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת לביקור בן יומים בבוקארסט. ללא הצדקה, עבר ביקור זה בלי תשומת לב מיוחדת בישראל. בהודעה המסכמת העניק בעצם מנהיג אש"ף הכרה בישראל, בקוראו לכינוסה של ועידה בינלאומית, שתקדם לה ועידה מכינה, בה ישתתפו המדינות הנוגעות לסכסוך במזרח התיכון ובכלל זה אש"ף וישראל. בטאון אש"ף, "פלסטין אי־ת'וורה", מן 13.8.87, הבליט את שיחות ערפאת בבוקארסט, והביא את דבר ההודעה המשותפת בכתבה ובלשונה.

חוסר העניין שגילתה ישראל בהודעה המשותפת בבוקארסט איננו צריך להפתיע. היא כבר עברה במשיכת כתף על הודעה דומה שפירסם לפני כשנה הוועד־הפועל של אש"ף בתוניס. כאשר קיבל את הסיכום בין פרס למובארק בדבר כינון ועידה מכינה לוועידה הבינלאומית, במהלך ביקורו של פרס בקאהיר, ואגב כך, הזכיר את ישראל כמדינה שתשתתף בוועידה המכינה — ופירוש הדבר הכרה בישראל עוד לפני התחלת המשא־ומתן לשלום. ישראל פשוט איננה מעוניינת באש"ף, וכיום היא מרכזת את כל מאמציה במיצוי האופציה הירדנית, וזה נכון גם כשמדובר בפרס, גם בשמיר.

אין ספק כי צ'אושסקו יפנה את תשומת ליבו של ראש ממשלת ישראל לנוסח ההודעה המשותפת עם אש"ף, וקרוב לוודאי שגם בבוקארסט שמיר לא ימצא בה עניין. שכן הוא כבר הודיע, כי אש"ף איננו בן־שיח לישראל, אפילו יכיר בה. (ואמנם בראיון שהעניק לקול־ישראל ערב נסיעתו לרומניה, הביע שמיר נכונות לשמוע ממארחו אם יש התקדמות בעמדת אש"ף. אם כי הטיל בכך ספק.) מטרתו של צ'אושסקו ברורה — הוא רוצה להביא לידי פתיחת דיאלוג בין ישראל לאש"ף, ובעניין זה עומדת מאחוריו ברית־המועצות, שמסיבות ברורות — העדר קשריה עם ישראל וקשריה הפרובלמטים עם סוריה, ועם השמאל הפלסטיני למשל — איננה יכולה להנהיג את המהלך הזה בגלוי.

בלי אשליות

לצ'אושסקו, קרוב לוודאי, לא יהיו אשליות. הוא אינו מצפה, כי מייד לאחר הביקור בבוקארסט יחוש שמיר לתוניס כדי לחפש את ערפאת. מטרתו בשלב זה הרבה יותר צנועה. מה שביקש הוא ככל הנראה, שבמיפגשים הבאים בין ישראלים לבין אנשי אש"ף לא תפעל ממשלת ישראל בחוזק יד נגד הישראלים שיפרו את חוק איסור המיפגשים. ייתכן אפילו כי יציע תמורה — קו ישיר לעליה מברית־המועצות: מוסקווה — בוקארסט — בן־גוריון. ספק אם שמיר צריך לשמוע, מכיוון שמאחורי הצעה אפשרית כזאת מסתתרת נוסחה מדינית שצריכה לעורר תלהלה בימין — עלייה גדולה מברית־המועצות תמורת מדינה פלסטינית.

בעניין זה צריך להזכיר, כי צ'אושסקו אירח לפני שמיר לא רק את ערפאת, אלא גם את מנהיגי מפ"ם, אלעזר גרנות ויאיר צבן. יש להניח כי סוגיית הדיאלוג עם אש"ף היתה נושא מרכזי בשיחות האלה. מפ"ם מתנגדת למיפגשים עם אש"ף בצורתם הנוכחית, שיש בה משום הפרת חוק. מזכיר מפ"ם, אלעזר גרנות, אישר בראיון לגיליון האחרון של השבועון המזרח ירושלמי "אל־ביאדר א־סיאסי" כי היה זה אחד הנושאים המרכזיים, ואמר כי הציע לנשיא רומניה מתכונת למיפגשים עם אש"ף, שתעלה בקנה אחד עם החוק, עד שיבוטל. צ'אושסקו, כך מסתבר, מייחס חשיבות מרובה לכך, שלדיאלוג עם אש"ף יהיה גיבוי של מפ"ם, לקראת העמקת הדיאלוג והעלאת רמת המיפגשים בעתיד. רומניה, יש להזכיר, "חנכה" את סדרת המיפגשים, קרוב לוודאי בעידוד ברית־המועצות, ודאגה להעביר את המיפגש הראשון מפאריס אל ארמתה.

יש סימנים לכך, שהמיקוח בין רומניה לאש"ף לא היה קל. אבל הסכמת אש"ף להזכיר את ישראל זיכתה אותו בפרס — עצם ההודעה המשותפת. עד כה, בתום שיחות צ'אושסקו — ערפאת נמסרה רק "הודעה לעיתונות", רמז לחילוקי־דעות. חילוקי הדעות יושרו, ככל הנראה, על־ידי הסכמת אש"ף להזכיר את ישראל. רומניה ויתרה לאש"ף בעניין אחר — הכרה כי ההחלטות 242 ו־338 אינן מספיקות, וכי יש לצרף אליהן את כל החלטות האו"ם. אלעזר גרנות מסר ל"אל־ביאדר א־סיאסי" כי הבהיר לצ'אושסקו שהנוסח הזה לא יתקבל על דעת השמאל הישראלי, הדוגל בהכרה הדדית.

מוסקבה דוחפת לקאהיר

המגעים סביב תיקון החלטת מועצת הבטחון 242, כדי שתוכל להיות מקובלת גם על אש"ף, חושפת תהליכים מעניינים הקשורים בעמדתה של ברית־המועצות. לאחר איחוד אש"ף במועצה הלאומית באלג'יריה, בחסותה של ברית־המועצות, הערכתנו כי בהמשך התהליך תנסה ברית־המועצות לדחוף את אש"ף המאוחד לכיוון קאהיר, מכיוון ששיקולי הדטאנט מכתיבים למוסקבה להתייצב לימין המדינות המקובלות על דעת הקהל במערב, כמו מצרים (וישראל), ולא לימין מדינות טרור כמו סוריה ולוב.

מעקב אחר בטאונים מזרח־ירושלמיים, המשקפים בדרך כלל תמיכה בערפאת, אבל מן הכיוון השמאלי, מגלה כי חל שיפור ביחסם כלפי מצרים. היומון "א־שעב", למשל, הביע באחרונה תמיכה בפתיחתם מחדש של משרדי אש"ף בקאהיר, וגם תמך במיפגש של האישים הפלסטינים מן השטחים עם שר החוץ המצרי, עסמת עבד אל־מגיד, בעת ביקורו בישראל. עד לא מזמן, יחסו של היומון הזה למצרים היה צונן למדי.

היומון התומך בירדן, "א־נהר", תקף את המיפגש הזה ואת נוסח העצומה שהגישו לשר המצרי, וטען כלפי הנועדים כי כאשר ציינו בעצומה "החלטת 242 איננה מספיקה" חרגו מנוסח החלטות המועצה הלאומית הפלסטינית, אשר פסלו את 242 מכל וכל. ירדן, כזכור, דורשת מאש"ף להכיר ב־242 ללא כל תיקונים, והמגעים בין אש"ף לבין מצרים, כפי שבאו לביטוי בתזכיר שמסרו תומכי אש"ף לידי שר החוץ המצרי, בדבר תיקון ההחלטה אינם מוצאים חן בעיניה. לא ארכו הימים והתברר כי ברית־המועצות, שכבר הכירה ב־242 וגררה אחריה את הקומוניסטים הפלסטינים, תומכת בגירסת מצרים־אש"ף לעומת הגירסה הירדנית־(ישראלית).

לא בגירסה הראדיקלית

בראשית החודש הזה העניק סגן שר החוץ הסובייטי, מיכאיל סיטנקו, ראיון לשבועון הקאהירי "אל־מוסוור", ובו הצדיק את אש"ף, כי אי־אפשר לדרוש ממנו להכיר ב־242 כל עוד אין ההחלטה מכירה בזכויות הלאומיות של הפלסטינים וכל עוד לא הובטחה השתתפותם בתהליך המדיני. הדברים נאמרו ל"אל מוסוור" הקאהירי דווקא, ולא בכדי. והפכו לכותרת ראשית בבטאון הקומוניסטים הישראלים, אל־איתחאד, בגליון 7.8.87. כלומר: אף על פי שמוסקבה היתה הכוח המניע מאחורי תהליך איחוד אש"ף באלג'יריה, הרי בעניין 242 איננה גורסת כגירסת האירגונים הראדיקליים, והיא מעניקה את תמיכתה דווקא לציר מצרים־אש"ף, לעומת ציר רבת־עמון־דמשק. אין זה מן הנמנע כי היא מאשימה את דמשק בחסימת דרכו של אש"ף להכיר ב־242, כדי לחסום את דרכו בתהליך המדיני, כשם שהיא מאשימה את ירדן באותן כוונות כאשר היא דורשת מאש"ף הכרה ללא תנאי באותה החלטה.

הקשר המתהדק קאהיר־מוסקבה־אש"ף (מזרח ירושלים) גורם לזעזועים באירגוני השמאל הראדיקליים, והדברים יצאו החוצה באירגונו של ג'ורג' חבש "החזית העממית". לפני פחות מחודש נמסר באופן מפתיע על פיטוריו של בסאם אבו שריף, יד ימינו (או שמאלו...) של ג'ורג' חבש. הסיבה — אבו שריף השתתף בפגישה באדיס־אבבה בין ערפאת לבין הנשיא מובארק.

מה מטריד את החזית העממית

אש"ף הכחיש כי אבו שריף נכח בפגישה, אבל מכל מקום, הטענה חושפת מה מטריד כיום את החזית העממית — המדיניות הסובייטית הדוחפת את אש"ף לעבר קאהיר.

בטאון הקומוניסטים הפלסטינים בגדה המערבית, "א־טליעה", מצא לנכון לדווח בהבלטה על פיטוריו של אבו שריף, ונדמה כי נימת הדיווח אוהדת אותו ולא את מפטריו. מכל מקום, אף על פי שהקומוניסטים הפלסטינים היו בין אלה שניסו להניא את תומכי אש"ף מלהיוועד עם שר החוץ המצרי, הרי רק מוסדות בשטחים המזוהים עם החזית העממית יצאו בכרוזי התקפה ממש. והקומוניסטים נקטו עמדה אומנם לא נייטראלית, אבל מתונה למדי.

מה שוודאי הוא, כי החזית העממית לא הצליחה לגרור את הקומוניסטים ל"מאבק המזוין", אחרי שצורפו לוועד־הפועל של אש"ף. בעניין הזה, קרוב לוודאי, תמכה ברית־המועצות בקומוניסטים מול לוחציהם מן השמאל הראדיקלי. ערפאת, על כל פנים, לא העמיד לקומוניסטים שום תנאי בעניין הזה.

לא ברור אם ינסה צ'אושסקו לשכנע את שמיר בצורך לתקן את 242. אבל זהו המאמץ הסובייטי העיקרי שמאחורי הקלעים, מתוך כוונה לצרף את אש"ף לתהליך המדיני. אין ספק כי יש מגעים בעניין הזה בין הסובייטים לאמריקנים, והנושא יעלה גם בפגישת הפסגה בין שולץ לשווארנאדזה. עמדתו של שולץ נגד סגירת משרדי אש"ף בוושינגטון מעידה על פתיחות לשמוע את הרעיונות הסובייטיים בעניין אש"ף.

שמיר. לא מעוניין

צ'אושסקו. רוצה פתיחה

על הפרץ

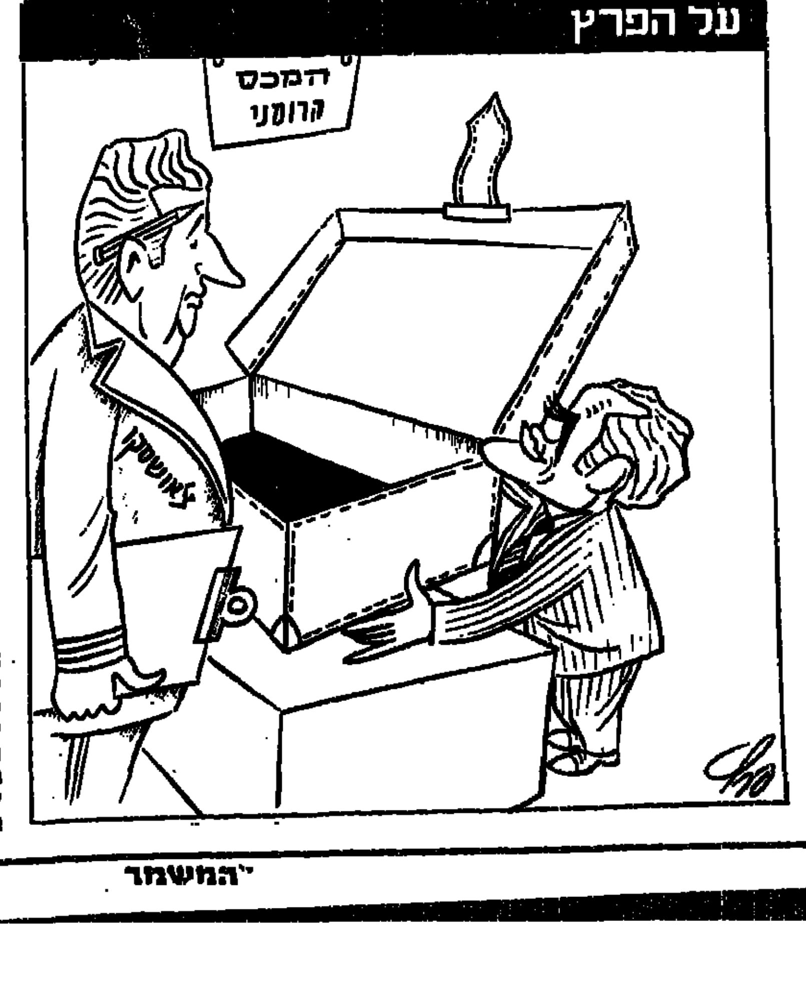

עו"ד יורם שפטל, מתנצל

"נטיית הלב היא להאמין לעדים שלך. ולי אף לא היו האמצעים לבדוק את דבריה של רוברטסון" – מודה עורך־דין יורם שפטל בשעת הפסקה במשפט, שתרומתו ותועלתו מוטלות בספק, בין אם יורשע הנאשם ובין אם יזוכה

מאת חנה איש־הורביץ

"נפלנו קורבן", אומר עורך־דין יורם שפטל בראיון ל"על המשמר", ב... תיק פלילי 373/86, מדינת ישראל נ' איוון ג'והן דמיאניוק. "עדנה רוברטסון הרשימה תחילה את כל ה... בעדותה; היא אמרה, שמסמך טרווניקי בצורות קשות מאוד. היא טענה ... כאשר מכניסים מסמך לסורק ... נוצרת זהירה לא שווה על ... שונים בחותמת, משמעות הדבר ... שהמסמך מזוייף. הסתבר שזה לא ... ובכלל, רוברטסון הביאה אלבום ... מרשים ביותר בעיני חריצות ... וכמו עורך־דין גיל (פרקליטו השני של דמיאניוק). אבל התביעה מסרה את האלבום לבדיקה במעבדות לזיהוי פלילי של המשטרה ואלה גילו פגמים ... יכולנו לדעת עליהם. לרשותנו לא ... מעבדות כאלה".

שפטל, צנוע כמו שלא ראינוהו ... שפוף משהו.

האם היית אומר את המלים שאמרת ... פתיחת פרשת ההגנה. "נמצמץ את ה... טרווניקי, נרסק אותו..."?

הפרקליט משיב כמתנצל: "אני ידעתי ... עורך־דין גיל, שהוא המטפל בנושא זה ... חייתי" — וכהערה מוסגרת הוא אומר ... שאני מאשים אותו".

"מפי גיל ועל סמך מידע כללי ..." מוסיף שפטל, "ידעתי שהעדה עומדת להוכיח ... שחור על גבי לבן, שהתמונה של ... הוחלפה, שהחותמות שעל גבי התעודה ... ושהחתימה שאמורה להיות של הנאשם ... שאינה שלו. אם כך אמנם היו פני הדברים ... אז המסמך היה באמת מחוסל". ובנימה ... צער הוא מוסיף: "נטיית הלב הטבעית ... להאמין לעדים שלך. ולי אף לא היו האמצעים לבדוק את דבריה של רוברטסון".

משחקי תמונות

בנייני האומה, בבוקר ירושלמי ... של אנשים מזדנב ליד הכניסה לאולם ... המשפט המיוחד, ביניהם קשישים ... ואנשים המבלים את חופשתם ... בכניסה המיועדת לקבוצות, קבוצה ... תלינוף, ולידה קבוצה של נערות ... מארגון "רננר" בארצות־הברית.

לדוכן העדים עולה גברת ... פריצ'ארד, אשה בהירה, בעלת ... למרנית. פריצ'ארד מציגה את עצמה ... לאומיות שבריות, המתגוררת ... טקסאס. בעלת תארים בפסיכולוגיה ... בנושאים של גראפואנליזה, אמנות ... האישיות, וזיהוי פרצופים על־פי ... היא מספרת, כי קיים תיאום בין תכונות ...

משפט דמיאניוק: בין כתמי הדיו

גראפו־אנליזה

של האדם לבין מראה פניו וגופו. קיימים הבדלים בין הצד הימני של הפנים לבין צידן השמאלי; הצד ימין הוא הצד המאפיין והחשוב. העדה הציגה בפני בית המשפט מערכת של פוטומונטאז'ים — הרכבות של צילומים — שכנתה מחצאי צילומים של פרצופים של אנשים שונים, שהתפרסמו בעיתונים ובבטאונים, שהציגה אותם ביחד. היא הצליחה ליצור פרצופים חדשים, שצד ימין שלהם של אדם אחד וצד שמאל של אדם אחר.

לדברי עורך־דין שפטל, אמורה עדה זאת להוכיח בפני בית המשפט, בהמשך עדותה, כי "משחקי התמונות" שהוצגו על־ידי עדי התביעה, במטרה להוכיח שתמונת הנאשם במסמך טרווניקי היא אמיתית, ניתן לבצע גם עם תמונות, שברור וידוע כי הן מזוייפות. בכך מבקשת ההגנה להחליש את אמינותן של אותן עדויות שהביאה התביעה.

שאלות טכניות

העדות היא טכנית, והקהל משועמם. רק הערותיו העוקצניות משהו של השופט לוין גורמות מדי פעם להתעוררות באולם. בשורות הראשונות מתנמנמים כמה קשישים. הנאשם, היושב על ספסל הנאשמים בפנים אטומות, מפהק מזמן לזמן, וכמוהו עושה גם בנו, היושב מאחוריו. רק אשתו של דמיאניוק ובתו, היושבות בשורה הראשונה של הקהל, מאזינות בדריכות ופוכרות את אצבעותיהן.

במשפט דמיאניוק עוסק בית המשפט הרבה בשאלות טכניות. המשפט הזה שונה מהמשפטים הידועים של פושעי מלחמה בכך שהסוגיה המרכזית שהוא מברר היא טכנית, — שאלת זיהויו של הנאשם. במשפטים הידועים של פושעי מלחמה נאצים, התמודדה התביעה עם שאלות מוסריות בסיסיות, כמו השאלה, האם יש לקבל את טענתם של הנאשמים, כי אין להרשיע אותם, משום שלא פעלו ביוזמתם אלא רק צייתו להוראות. בית המשפט בנירנברג פסק, כי ציות להוראה בלתי־חוקית ופושעת אף הוא בגדר פשע, וכי חובה היא שלא לציית להוראות כאלה. במשפטים של פושעי מלחמה נאציים, ובכללם משפט אייכמן שהתנהל בישראל, אף נגולו והוכחו פרשיות מזוויעות מתקופת השואה, ערכם ההיסטורי הוא רב.

לעומת משפטים אלה, תרומתו ותועלתו של משפט דמיאניוק נתונים בספק — בין אם הנאשם יורשע ובין אם יזוכה.

"תעודת שירות"

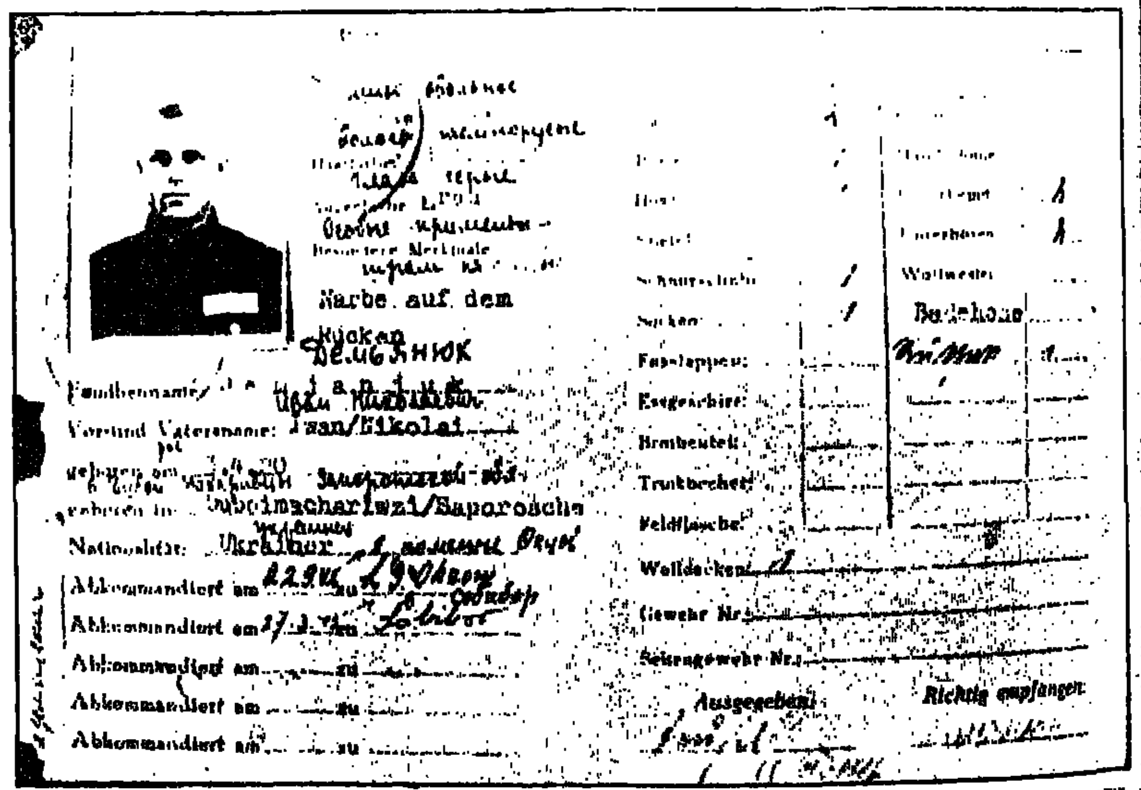

מיסמך טרווניקי ■ נסיונות ההגנה לא סתרו, עד כה, את מקוריותו

(צילום: אורי שטיין, "חדשות")

מיסמך טרווניקי מקפל בתוכו את סיפורו של "מיבצע ריינהרד", שמטרתו — השמדת יהודים באיזור המימשל הכללי של פולין ■ למשימה נדרש כוח אדם מיומן ■ בין אלו שהוסמכו להשתתף ברצח עם, היה גם דמיאניוק, אפילו מתוך "הצטיינות יתרה"

מאת בצלאל עמיקם

"זה האיש. אני רואה אותו. הוא יושב פה. זה איוון האיום והנורא מטרבלינקה" — את הזעקה שהרטיטה את באי בית המשפט השמיע פנחס אפשטיין, מאחרוני העדים ששרדו מחרושת המוות בטרבלינקה. ג'ון דמיאניוק, קפוא כבעבר, המשיך לשבת בכיסאו, נועץ את עיניו בשופטים.

הזיהוי הישיר הפתיע, אך לא התקבל ... גם התביעה העדיפה, כי ראיותיה ... על מסמכים וצילומים, שלא יותירו ... בדבר זהותו של הנאשם ולא על זיהוי ...

תיאורי הזוועות של מחנות האימים, ... בבית־המשפט, הם בבחינת נידבך ... במסכת התביעה ויש להם משקל ... אך לא מכריע. הצדק זקוק להוכחות ... בטרם יפסוק את דינו.

מיסמך טרווניקי, שאת אמינותו ניסתה ההגנה לערער ועד כה ללא הצלחה, הוא ... עליו מתבססת התביעה, מעצם ... להרשיע את הנאשם. מהו אותו מיסמך? מה מקורו? כיצד הגיע לירושלים?

מיסמך טרווניקי נקרא על־שם כפר קטן ..., במזרח אירופה, לא הרחק מהעיר לובלין. מחנה טרווניקי שימש חוליה חשובה ב"מבצע ריינהרד" והופקד על אספקת כוח אדם מאומן וציוד לתוכנית ההשמדה. דבר קיומו של המחנה נשמר כסוד כמוס, כך גם התוכנית הנאצית להשמדתם של היהודים המתגוררים באיזור המימשל הכללי של פולין. האחריות לביצוע "מבצע ריינהרד", על־שם ריינהרד היידריך, שעמד בזמנו בראש המשרד הראשי לבטחון הרייך, הוטלה על גלובוצניק. בשלהי שנת 1941 הועמדה לרשותו של גלובוצניק קבוצה קטנה של אנשים, שרכשו ניסיון בהמתה המונית, במסגרת מיבצע אותנסיה. אנשים אלה הביאו עמם את טכניקת ההשמדה, שהיתה מבוססת על תאי גאזים במבנים קבועים.

נשבעו אמונים

משהו מן האופייני, שעמד להתרחש, היה בדבריו של ד"ר הנס פרנק, המושל הכללי של האיזור שאמר: "יש לי עקרונית רק ציפיה אחת: שהיהודים ייעלמו, עליהם להסתלק". עד מהרה הבינו מתכנני מיבצע ריינהרד, שעל מנת שמכונת ההשמדה תפעל במלוא עוצמתה, יהיה עליהם להכשיר כוח אדם רב. משימה זו נמסרה למפקדו של מחנה טרווניקי, למן היווסדו ועד לפירוקו, בחודש יולי 1944, קצין האס.אס. קרל שטרייבל.

שטרייבל ועוזריו גייסו שבויי מלחמה סובייטים לשרת בכוחות העזר, בין השאר מתוך מחנות השבויים: רובנו וחלם. מגוייסים אלה, לאחר שחויילו, קיבלו מיספרים אישיים, תעודות ונשבעו אמונים לאס.אס. בכך שונה מעמדם, ממעמד של שבויי מלחמה — למעמד של חיילים בשירות האס.אס, בעלי זכויות וחובות.

בעת שהותם במחנה טרווניקי פעלו כוחות העזר בצוותא עם אנשי האס.אס. בכל הקשור למימוש תוכנית ההשמדה. בין היתר השתתפו כוחות העזר באקציות בגיטאות, דיכאו גילויי התנגדות, שמרו על רכבות המשא, אשר הובילו את היהודים למחנות ההשמדה, ומנעו נסיונות בריחה מהן.

במתנדבים, מסתבר, לא היה מחסור. הם באו מקרב האוכלוסיה האוקריינית ומקרב צאצאיהם של הגרמנים שחיו ברוסיה, פולין והארצות הבלטיות. בין אלה שהגיעו לטרווניקי, קיבל את הכשרתו שם ומילא "בהצטיינות יתרה" את תפקידו המרכזי: בהשמדת יהודים, היה איוון דמיאניוק.

נבדקה בדקדקנות

מיסמך טרווניקי הוא תעודת השירות של דמיאניוק, המסמיכה אותו להשתתף בכוחות העזר של האס. אס. התעודה הוענקה לו עם סיום מחנה האימונים בטרווניקי ועם הכשר זה לרצח עם, נשלח למחנה ההשמדה בטרבלינקה. שנים רבות נשמר המיסמך בברית־המועצות. לראשונה הופיע כמוצג במשפטו של דמיאניוק בארה"ב והושב לאחר מכן לארץ המוצא שלו.

לאחר השתדלויות רבות הצליחה התביעה לקבל לידיה את המיסמך המקורי ולא את התצלום שלו. התעודה נבדקה בדקדקנות ובקפדנות, במעבדות לזיהוי פלילי של המשטרה.

במהלך המשפט הופיע המומחה לזיהוי מסמכים של משטרת ישראל רפ"ק אמנון בצלאלי שהצהיר, כי המדובר בתעודת השירות המקורית של דמיאניוק. את מסקנתו אישש על בדיקות הנייר, הדפוס והבלאי, אשר מצא, כי לא ניתן לזייפו. יתרה מזאת, נערכה בדיקה אולטרה־סגולית שהוכיחה, כי הנייר לא יוצר לאחר מלחמת העולם השניה, שכן התברר כי הוא תוצרת ממוחזרת של ניירות קודמים בתוספת חלקי בד, בעיקר מכותנה. החתימה היא חתימת ידו של מפקד המחנה קרל שטרייבל, כשלידה מתנוססת חתימתו של בעל התעודה, הלא הוא ג'ון דמיאניוק.

נסיונותיה של ההגנה "לטחון את המיסמך עד דק" לא הצליחו עד כה. העדה המומחית מארצות הברית, עדנה רוברטסון, לא הביאה ראיות שיש בכוחן לסתור את אוטנטיות המיסמך. שתי תעודות נוספות מטרווניקי, רק מחזקות אותו כראיה קבילה.

מכתבים לידיד

ספקות

מי שעוקב אחרי מהלך משפטו של ג'ון דמיאניוק, נדמה לו כי המשפט מתנהל "במהופך". פרשת זיהויו של "איוואן האיום" היתה צריכה להקדים את הטיפול בהאשמות נגדו

ככל שאני ממשיך לעקוב אחרי משפט דמיאניוק — מן הדיווחים בעיתונות, ומדי פעם בקטעי השידור הישיר מאולם בית המשפט — הולכים וגוברים אצלי הספקות לגבי המשפט עצמו. למען האמת, מלכתחילה הייתי בעד קיום המשפט בארץ, והתדיינתי עם אלה אשר טענו כי אין כל טעם לנסות לערוך מיני־משפט אייכמן.

ידעתי, כי משפט דמיאניוק אינו יכול להשיג את האספקט החינוכי־הסברתי על־ידי שיחזור הזוועות במחנה טרבלינקה. כמו משפט נירנברג, גם משפט אייכמן היה ייחודי. היה זה חשבון כולל עם הנאצים. אבל סברתי, כי את דמיאניוק צריך לשפוט בארץ, גם אחרי 40 שנה, שכן אין התיישנות ואין מחילה כלפי מרצחי עמנו. בנקודה זו אני דבק בדעתי גם היום.

אני מודע למגבלות ה"סוביודיצה" המחייבות את העיתונות בעת ניהול משפט כלשהו, כדי למנוע אפשרות של השפעה על בית המשפט. במשפט זה הכלל הזה אינו מתקיים בפועל. מי שעוקב אחרי ניהולו על־ידי השופטים יבין, כי לא קיים כל חשש של הפעלה מבחוץ. יחד עם זאת נדמה, כי כל המשפט מתנהל במהופך, שכן הוא התחיל מטיפול בפשעים המיוחסים לנאשם, מן העדויות של שרידי המחנה, אך גם ההגנה וגם הנאשם עצמו לא ניסו כלל לערער על פרט כל שהוא מכתב האישום החמור והמזעזע. הנאשם טען מלכתחילה, ומוסיף לטעון, "אינני האיש נגדו מופנה כתב האישום, איני איוואן האיום".

יש לי הבנה מועטה בתחום המשפט. אך על פי ההגיון נדמה לי, כי צריך היה להתחיל את הדיונים המשפטיים ב"משפט זוטא", שמטרתו להוכיח, כי אכן על ספסל הנאשמים יושב האדם הנכון.

פרשת זיהויו של "איוואן האיום" היתה צריכה להקדים את הטיפול בהאשמות נגדו. אם קיימת אפילו סבירות נמוכה, כי האיש אינו זה שנגדו הוגש כתב האישום, הרי כל השלב התיאורי של הפשעים במחנה טרבלינקה עלול להתברר כיריות סרק.

אני מודע למורכבות ההתייחסות אל הדמות הגמלונית של דמיאניוק. האיש הפרימיטיבי, או המציג דימוי פרימיטיבי, שנועד לחפות על חוסר התמצאות בשאלות החוזרות ונשנות במטרה להוכיח את זהותו — לא מעורר אהדה. האיש כאילו מתגאה בהשכלה של ארבע כיתות בבית הספר העממי, דבר אשר בסיטואציה הנוכחית יכול לסייע לו דווקא בהתחמקות מן השאלות. אבל הצדק צריך לא רק להעשות, אלא גם להראות. אי־אפשר להרשיע ולהמית אדם על פי התרשמות ורגשות הדחייה שהוא מעורר.

כאן מגיע תור הספקות, שאיני יודע כיצד לסלקם. אם אכן דוגלים בעקרון שגם מפלצות חייבים לדון על־פי הכללים המקובלים של צדק ומשפט הוגן. ואני כולי חצוי בכתיבה זו. לכן עצם השימוש במושג "הגינות" כלפי רוצח אכזרי נראה לי מופרז ביותר(...).

■ ■ ■

השאלה הראשונה היא דרך הזיהוי של הנאשם. בארץ לא נערך ולא יכול היה להערך מסדר זיהוי על־פי המקובל, כלומר על־ידי הצגת שורה של אנשים, ובתוכם הנאשם, כשהעדים מנסים להצביע על האיש. נכון, כמה עדים — בשלב הראשון של המשפט — הצביעו עליו ללא היסוס כעל מי שהתאכזר בהם בטרבלינקה. איני מטיל ספק בכנותם של העדים, אך מדובר במפגש אחרי 40 שנה. ואני איני בטוח אם הייתי מזהה למשל חבר, ממנו נפרדתי לפני שנים כה רבות. ייתכן גם שיש קווי דמיון, אך אלה עדיין אינם מוכיחים זהות מוחלטת.

התביעה וגם השופטים, ובמיוחד אב בית הדין השופט דב לוין, הצליחו פעמים רבות למצוא טיעונים סותרים אצל הנאשם. בלבול מקומות ותאריכים, דבר שאכן יצר רושם של עדות שקרית. האיש מילמל שאינו זוכר בדיוק אחרי שנים כה רבות, והציג שוב את תעודת הפרימיטיביות שלו. כיצד אם כן להוכיח, כי מדובר בשקר שנועד לטשטש עקבות, או בזכרון לקוי?

ואז, לאורך ימים שלמים, מתקיימים דיוני בית המשפט העוסקים בכתמים על "תעודת טרווניקי", בטיב הנייר, ובעוד דברים טכניים, שלגבי הציבור הם חסרי משמעות. המשפט, שאמור היה לעורר מחדש את תודעת השואה בציבור, ובמיוחד בקרב הנוער, הופך לזירת ויכוח בין התביעה להגנה, כאשר אין ספק רב לגבי מקומו של השופט. הקהל מתחיל להדיר את רגליו מבית המשפט, ומספר המאזינים לדיוניו ב"קול ישראל" קטן והולך. מדי פעם, כאשר פותחים את גל א' ושומעים קטע מן הדיון, קשה להתרשם כי מדובר במשפט השואה, ולא באיזו תביעה אזרחית שגורלה יוכרע על פי ממצאים טכניים גרידא.

■ ■ ■

בגמר מלחמת העולם השנייה הייתי עד לכמה משפטים נגד הפושעים הנאצים. אחד מהם היה מיוחד במינו. השופט היה קצין בדרגת סגן אלוף של הצבא הסובייטי, ובתהליך של שיפוט מהיר הוציא עשרה גזרי־דין מוות נגד הגרמנים, אשר נעצרו בסביבה ובשלויה. הוא הסתפק בהצגת שאלות בודדות לכל נאשם, וללא חקירות נוספות היה גוזר את הדין. בגמר סדרת המשפטים ציווה להעמיד את כולם בשורה אחת בחצר, והוא, השופט, היה גם מוציא לפועל את גזר־דינו. הוא ירה בהם אחד אחד.

החלפתי אז כמה משפטים עם הקצין־השופט, וכפי שהתברר לי היה יהודי. הכיצד — שאלתיו, והוא השיב ללא היסוס: "הם רצחו את כל משפחתי". "הם" — הכוונה היתה כמובן אל הגרמנים בכלל. גורל משפחתי היה דומה לגורל משפחתו של הקצין. הבנתי היטב את מניעיו, אך גם אז היו לי ספקות. אולי דווקא אלה שהקצין הרג נמנו עם הגרמנים שידיהם לא היו מגואלות בדמנו?

הייתי חצוי ברגשות אלה, שכן הזעם והכאב שחשתי בקרבי על רצח אבי, אמי, שלושת אחי, ורבים אחרים מבני משפחתי ומבני עמי בפולין, הצדיק את מעשהו של אותו קצין סובייטי יהודי. הרי הנאצים לא שפטו ולא חקרו את המשלוחים לאושוויץ. לא את המבוגרים ולא את התינוקות. אז מה יש לדקדק בציציות לגבי הגרמנים. הצדק הטבעי מחייב לשלם לגרמנים כגמולם, מנקודת מבט זו אין שום פגם בכך אם יומתו גם כאלה, אשר לכאורה לא היתה להם יד ברצח היהודים. ובכל זאת, למראה הפרצופים המבוהלים של השפוטים, לא הייתי שלם עם השפיטה המהירה הזאת.

בפרשת דמיאניוק אפשר היה לנהוג לכאורה על־פי אותה תחושה. מה זה חשוב, שהיושב על ספסל הנאשמים בירושלים מכחיש את זהותו כ"איוואן האיום". נגמור עם המפלצת הזאת, גם אם אין הוכחות חותכות. בכל מקרה, נשפוט אפילו סמלית את התליין מטרבלינקה. אבל לשם כך לא היה צורך לערוך משפט והתדיינות על פרטי הפרטים של זהותו של האיש. שהרי גם אם על־פי חומר הראיות וההתרשמות הכללית זהו הרוצח, עדיין נותרו אחוזים של ספקות, גם אם אחוזים ספורים.

על פי דין יכול בית המשפט לגזור עליו פסק־דין מוות בהתאם לחוק המיוחד לעשיית דין בפושעים הנאצים ובמסייעים להם. על פי חוק זה נשפט גם אדולף אייכמן. בית המשפט יכול גם לדון את הנאשם למאסר עולם ואז יישב האיש בתוכנו, בתא נפרד בבית הסוהר, עד יום מותו הטבעי. בשביל מה נחוץ לנו הדבר?

שלך בידידות

מארק גפן

ראש דסק ענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמיוה אנטר

מאת שלי יחימוביץ'

לבנה מלאה מעל באר־שבע

לבנה פינקלשטין היפה, מלאת הגוף חזורה לטוב מ„מרגו שלי" ומ„אני אוהב אותך רוזה", מ„סלמוניקו" ומעוד סרטים ישראליים־בראשיתיים — שבה לארץ.

ציפי פינס — חידושים והפתעות

בתשע השנים האחרונות, שהתה פינקלשטיין בניו־יורק. היא חוזרת משם ישר לתיאטרון באר־שבע. בעבר, שיחקה משך חמש עונות בתיאטרון הבימה. היא השתתפה שם בהצגות: „הנפש הטובה מסצ'ואן", „ריצ'ארד השלישי", „אמא קוראז'" ואחרות. היא שיחקה גם בקאמרי, בתיאטרון חיפה, ובתיאטרון לילדים ונוער.

בתיאטרון באר־שבע תגלם את התפקיד הנשי־הראשי — גינה — בהצגה „ברווז הפרא" מאת איבסן. לצידה ישחק יצחק חזקיה.

תיאטרון באר־שבע שאל את חזקיה מן הקאמרי לצורך ההפקה. ההצגה „ברווז הפרא", בבימויו של יוסי יזרעאלי, תיפתח בתיאטרון באר־שבע את עונת ההצגות הקרובה. פינקלשטיין וחזקיה, אגב, כבר שיחקו בעבר זו לצד זה בהצגה „חתונת הדמים", שהועלתה בתיאטרון חיפה.

ציפי פינס, מנהלת תיאטרון באר־שבע, מבטיחה חידושים והפתעות נוספים. הכוונה היא להתמקד שם למשל, באופנת המיוזיקלס. בבאר־שבע יעדיפו מיוזיקלס מקורי: „מוטקה גנב" מאת שלו אש. מיכה לבינסון יביים, הלל מיטלפונקט יעבד. אומרת פינס: „אנחנו מקווים, שזה יהיה מוצלח לפחות כמו „לה־מיזרבלה". היא גם מבטיחה שהשנה, יותר מתמיד, ימשיך התיאטרון בטיפוח שחקנים צעירים, שזה מקרוב סיימו את בית־צבי.

כל השחקנים החדשים של העונה הבאה, הם מוכשרים, סבורה מנהלת תיאטרון באר־שבע, ובצורה בלתי רגילה, ובתוך שנתיים שלוש יהיו לפי דעתה מהכוכבים הבולטים בארץ — שמות כמו: יגאל שדה, עמירם גבריאל, גיל פרנק, שרון כהן (שחקן), שרון הכהן (שחקנית), יעל ברנפלד, חגית דסברג ועוד.

ולנו, הבאר־שבעים, לא נותר אלא להמשיך ולהתנחם בזרועותיו המבוססות והרעננות של התיאטרון שלנו. הרבה יותר מזה אין לנו.

חוזרת לתיאטרון באר־שבע ולארץ בכלל־לבנה פינקלשטין (במרכז) (תצילום באדיבות: „חדשות")

ברית השוקולד והמדבר

למרות עונת המלפפונים, הפוקדת עתה את מקומותינו, נתגלה מוצא: ברית ערים תאומות. העיירות והערים בדרום עוסקות, בלא ליאות, בכריתת בריתות באלה עם ערים עלומות ברחבי אירופה.

עכשיו התבשרנו שמליאת המועצה המקומית ערד החליטה על קשירת ברית ערים עם העיר דינסלאקן, בגרמניה המערבית. טרם נקבע המועד לטקס החתימה. קודם לטקס, תבקר בדינסלאקן משלחת מערד, בראשותו של ראש המועצה אברהם (בייגה) שוחט.

מחצית הקומוניקטים, שדוברי הישובים בדרום משגרים, מספרים בחדווה ובאופטימיות על כריתת ברית חדשה עם עיר חדשה. לערים הללו יש תמיד ניחוח של ילדות ורודות לחיים, בסינרים לבנים, המתרוצצות על כרי דשא מישוריים וזוללות שוקולדים משובחים. למשל: ווּפרטל, (תאומתה של באר־שבע).

אפשר לומר שעל כל תינוק סיני שנולד, נכרתת ברית ערים תאומות בנגב. או לפחות: מעל כל מוטל חדש בחלצות ידיזום של ראש עירייה, נגיד, פצ'כנינגן, עם, נגיד, ראש מועצת ירוחם.

עד עתה לא הצלחתי להבין איזה תרומה יש לבריתות הללו לישובים בנגב. אולי הן מבטאות את הכמיהה לקשר קוסמי עם מחוזות נעלמים. קשר שיתגבר, איכשהו, על הבדידות והריחוק המדבריים.

אברהם (בייגה) שוחט. עוד ברית ערים — ערד־דינסלאקן

מצטער משנת '57

„למורה בוקר טוב, אני לא יכול להגיע לבית־הספר היום, בגלל שיש הרבה מה לעשות במשק. אבא לא מרשה לי ואני לא יכול עליו כמה שאני מנסה. בהצטערות (כך במקור) חיים כהן".

את הפתק הזה כתב ביוני '57 חיים כהן, איש מושב מסלול, בדרום והיום: מנהל תחנת־דלק בצומת גילת) למורתו אז, זאבה אחימאיר. אחימאיר לימדה בבית־הספר העממי במסלול, בשנות ה־50.

לפני כמה שבועות היא הגיעה למיפגש עם תלמידים צעירים בבית־הספר „מרחבים" — בית־ספר אזורי, שלומדים בו היום גם בני מסלול. בית־ספר מכין עכשיו ספר ובו יתועדו נפתולי החינוך של החלוצים בנגב.

גם הפתק, ששמרה זאבה אחימאיר, יהיה בספר.

מאת יצחק שור

עתיד מוסיקאלי במימון אמריקני

מפעל תרבות ואמנות לנוער, מתא"ן, חוגג עשור לקיומו. הוריו הם זוג אמריקאים משוגעי לדבר.

התזמורת הסימפונית הלאומית לנוער, גדנ"ע־מתא"ן, בניצוחו של שלום רונלי־ריקליס, תערוך ביום א' הבא, 23.8.87, ב־20.30 באולם הנרי קראון בירושלים קונצרט חגיגי לסיכום מחנה הקיץ, שהסתיים זה עתה בכפר הנוער „הדסים". בקונצרט ינוגנו יצירות מאת בן־חיים, בורודין, מוצרט ודבוז'אק. המחנה הראשון של מתא"ן (מפעל תרבות ואמנות לנוער) נערך ב־1981, ומאז הוא נערך שלוש פעמים בשנה, שלושה שבועות בחופשת הקיץ, שבוע בחנוכה ושבוע בפסח. במחנה האחרון השתתפו 350 בני נוער בגילאי 12־18 משמונים יישובים. במחנה פעלו כמה גופים מוסיקליים: מקהלה, תזמורת כלי נשיפה, תזמורת כלי מיתר לצעירים בני 12־14, ותזמורת נוער לגילאי 14־18.

מאחורי מתא"ן זוג משוגעי לדבר, מרי־ג'ין ובוב אשר מארצות הברית. לפני אחת־עשרה שנים הם נפגשו בפסטיבל לתזמורות כלי נשיפה עם המנהל, המנצח והמבקר המוסיקלי הירושלמי, יוחנן בוהם. „מדוע לא תארגנו פסטיבל דומה בירושלים?" — שאל בוהם את משפחת אשר. שנה לאחר מכן הפגיש יוחנן בוהם את מרי־ג'יין ובוב אשר עם טדי קולק. כתוצאה מכך החליטו השניים להקים את „קרן המוסיקה ארצות הברית".

בראשית החודש (2.8.87) נערך בהיכל התרבות „יד לבנים" בכפר סבא קונצרט מיוחד לציון עשר שנים למפעלם של מרי־ג'יין ובוב אשר. על הבמה הופיעו, בזה אחר זה, מקהלה, תזמורת כלי נשיפה, תזמורת כלי מיתר, וחמישיית כלי נשיפה. קהל הנאספים, רובם נגנים צעירים ובני משפחותיהם, מכירים אישית את מרי־ג'יין ובעלה, המלווים את המפעל מקרוב. מרי־ג'יין משתתפת בקורסי הקיץ מדי שנה, ומכירה אישית מאות נגנים צעירים. שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, אמר באותו קונצרט, כי בני הזוג אשר חוללו בעשור האחרון מיפנה בחינוך המוסיקלי בישראל בקרב בני נוער מכל שכבות האוכלוסיה.

מנהלה הדינמי של הקרן, רפי עמרם, והעוזר שכנגדו, רבי שלו, נהנים מאימונם המלא של מרי־ג'יין ובוב אשר, כמו גם מהתלהבותם של בני הנוער, המהווים את לוז השדרה של העתיד המוסיקלי של ישראל. תקציב הקרן תגיע השנה ל־700,000 דולר, מספר לי רפי עמרם, ומיספר בני הנוער הנהנים מפעולות הקרן מגיע ל־2.000 בערך.

חינוך טוב. מרי־ג'ין ובוב אשר עם שר החינוך, יצחק נבון.

מאז הקמתה עוסקת הקרן בפעולות הבאות:

● עריכת סמינרים ארציים, למנצחי תזמורות נוער. את הסמינרים מנחים מנצחים ומחנכים מוסיקליים נודעים מארצות הברית כמו ד"ר ויליאם רבלי ממישיגן, ופרופ' ג'ימי ריינולדס מאיווה ● עריכת פסטיבלים ארציים לתזמורות בני נוער בשיתוף עם עיריית ירושלים ● הקמת סדנאות לתזמורות נוער ולצוותי מנצחים ומורים ● הקמת ספריית תווים ארצית לכלי נשיפה בעכו.● הקמת ספריית תווי לכלי מיתרים בירושלים. ● השאלת אלף כלי נשיפה לתזמורות נוער. ● הקמת פרוייקט של לימוד קבוצתי בכלי מיתרים בכרמיאל. ● השאלת כלי ... לפרוייקט נסיוני לילדי עולים ... מתא"ן ומפעל תרבות ואמנות לנוער ... המפעל המרכזי הגדול של קרן ... המפעל פועל בשותפות הדוקה ... תרבות אמריקה־ישראל; הפיקוח על ... המוסיקלי במשרד החינוך; האיגוד ... לתזמורות נוער; התנועה הקיבוצית ... באמצעות פיקוד הגדנ"ע.

מרי־ג'יין ובוב אשר הם זוג ... בלתי־נלאים למען ישראל, המסור ... המוסיקלי של בני הנוער בכל ... מאורם.

כל הכבוד!

הנישכחים במשא ומתן

„הכפר השוורי" שוכן בשולי הכביש הראשי, המוביל מקריית היובל ל„הדסה" עין כרם. מבחוץ נראים הביתנים כבית הבראה או כפר נוער. בכפר חיים 270 חוסים, הסובלים מפיגור עמוק. כמה מהם ניטשו בידי הוריהם בעת לידתם, בבית החולים. אחדים הגיעו בגיל מבוגר, יחסית, לאחר שהוריהם נפטרו או התעייפו.

„הכפר השוורי" הוא אחד מתוך אחד־עשר מוסדות, שעדיין נמצאים ברשות משרד העבודה והרווחה. מוסדות הוצאו מרשות המשרד, ונמסרו לידי חברות ציבוריות או לידיים פרטיות. המשרד משלם את עלות האחזקה לפי מיספר החוסים. עתה מנהל המשרד מו"מ מתקדם עם חברת „אלווין" האמריקנית, בדבר העברת המוסד לידי החברה. מנהל השירות למפגר במשרד העבודה והרווחה, ד"ר יצחק קנדל, מרוצה: „זהו אירגון בעל ותק של 130 שנים ונסיון בין־לאומי רב. בראשו עומד יהודי בעל לב חם, ד"ר קיבץ. „אלווין" כבר נטל על עצמו אחזקת שלושה מוסדות ומיפעלים של המשרד. לשביעות רצון האחראיים. מסירת „הכפר השוורי" לידי חברת „אלווין" תעלה את רמתו המקצועית. אך לא תעלה את היקף ההוצאות. יעילותו תיגבר משום שהוא ישתחרר מן הביורוקרטיה הממלכתית".

מה יעלה בגורל 80 העובדים הקבועים ו־80 הזמניים? ד"ר יצחק קנדל מתייחס לקבועים בלבד: „חלקם יפרוש לגימלאות. חלקם יפרוש בתנאים מועדפים. הרוב יתקבל לעבודה מחדש".

ההסתדרות והעובדים פחות מרוצים. חוששים, כי עובדים שהקדישו את ... שנותיהם למוסד יימצאו בחוץ ... חוששים העובדים לעתיד החניכים ... שאלה הם ילדים, בני נוער ומבוגרים ... השוורי" הוא ביתם, נודעת חשיבות ... לשמירת הרציפות החינוכית. כאן ... והמדריכה הם גם ממלאי מקום ... בקרב אנשי המשק והמינהל, ולא ... המדריכים המקצועיים, מצוים ... המשמשים דמויות מחנכות. לכן ... שבעת העברת האחריות למוסד ... „אלווין" ימשיכו בעבודתם ... המסורים.

ראייה מעוותת מעבר לקו

תמריצים, הניתנים למורים בעיירות פיתוח, כוללים את מעלה האדומים ברשימה, אך לא ישובים חדשים בגליל או בקו העימות בצפון

כדי לייצב את המורים בערי הפיתוח מעניק משרד החינוך תמריצים ל־7500 מורים, אשר מגדילים את שכרם בשיעור ממוצע של 20 אחוזים. תמריצים אלה כוללים קידום ותק, גמול לתנאי שירות מיוחדים, השתתפות בתשלומים עבור לימודים אקדמאיים, הסמכה להוראה, השתתפות בשכר דירה ובקרנות השתלמות. הסך הכולל של התמריצים עומד עתה על 10 מיליון דולר.

הקמתם של יישובים מעבר לקו הירוק הולידה רשימה חדשה, מעוותת: מעלה אדומים, שבפאתי ירושלים, נכללה ברשימת היישובים הזכאים לתמריצים, ואילו יישובים חדשים בגליל לא נכללו. בשל השיתוק, שאוחז בחמש ועדות שרים ומנכ"לים, לא נכללו ברשימה אפילו 60 יישובים חדשים, שהוקמו מעבר לקו הירוק. שלא לדבר על קיבוצים ומושבים בצפון ובדרום, שמצבם הכלכלי והחברתי הוחמר. האבסורד הגיע לידי כך, שיישובים, אשר הוגדרו בידי צה"ל כיישובי קו עימות בצפון, אינם נכללים ברשימה. מורה העובר בבית־ספר אזורי בגליל, אשר מתגורר בעיר פיתוח — מקבל תמריצים, ואילו עמיתו אשר עובד באותו בית־ספר, אך מתגורר בקיבוץ — אינו מקבל תמריצים.

יו"ר ועדת החינוך והתרבות, חה"כ נחמן רז, העלה את הנושא על סדר יומה של מליאת הכנסת ב־18.2.87. מאז קיימה ועדת החינוך דיונים אחדים בנושא זה בהשתתפות ראשי מועצות אזוריות, ועדות החינוך של התנועות הקיבוציות, ונציגי משרדי החינוך והכלכלה.

בשבוע שעבר, השלימה ועדת החינוך את עבודתה והניחה מסקנות על שולחן הכנסת. הוועדה פנתה לראש הממשלה וביקשה, כי ימנה שר אשר יהיה אחראי ... התמריצים, שיינתנו בעתיד לאנשים ... בערי פיתוח וביישובים מרוחקים ... ועדה בין משרדית, אשר תקבע ... מיקום היישוב ולא לפי צורת ... לדעת ועדת החינוך צריכה ... משרדית לכלול ברשימתה את כל ... שהוגדרו בידי צה"ל כיישובי קו עימות ... ועדת החינוך יכינו הצעת חוק, אשר ... את הזכאות לתמריצים לעובדי ... פיתוח, יישובים מרוחקים, אזורי ... עימות.

מן הראוי הוא, כי שר החינוך ... יצחק נבון יעלה את הנושא על סדר יום ... ראש הממשלה, ואילו יו"ר ועדת החינוך ... רז, יכין את הצעת החוק. פעולה ... שני האישים עשויה להניב פרי ... אחרי פגרת הכנסת.

מסייעים לאריק או כֶּרֶך מרוכך

להכנת הרצאתו הארוכה וחסרת הגילויים של אדריכל מלחמת לבנון אריאל שרון, שקדו, עמלו וחיטטו בארכיונים ובתיקים חלק גדול מעוזריו ויועציו.

אפשר להבין שאורי דן למשל, עסק בזה בהתלהבות. אבל כשאדם מצה"ל יסייע בידי שר, למצוא חן בעיני הציבור? את זה קשה לקבל. שם נודע, כי לאורח שכר צה"ל, הנמצא בתפקיד בכיר, באחד מאגפי המטה הכללי, היה חלק מכובד בהכנתם של 70 עמודי הפוליו.

צה"ל בכלל נוטה, משום מה, לעשות חסד עם שרון. במחלקת ההסטוריה של צה"ל עומלים עתה על כרך נוסף בספר „מלחמת יום הכיפורים." בכרך המתייחס ליום צליחת התעלה (16.10.73) יש פרק מכובד על אריק שרון ומילוי פקודות. „חומר נפץ פוליטי", הגדיר זאת פעם עוסק בנושא. אלא מה, צה"ל מתכוון לרכך את הפרק על אריק שרון. „כדי לא לשחק לידיהם של מתנגדיו הפוליטיים". משהו כאן לא ברור דיו.

כל מפ"ם על רגל אחת

את הסתייגותה מפרוייקט ה„לביא" העבירה מפ"ם למימשל האמריקני בדרך מקורית.

ביום ראשון בערב ערך שגריר ארצות הברית בישראל, תומס פיקרינג, קבלת־פנים למזכיר האווירייה של ארצות הברית, המבקר בישראל. פיקרינג הציג בפני האורח את מזכ"ל מפ"ם וחבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אלעזר גרנות, והופתע לגלות שהאמריקני אינו יודע בדיוק מה זה מפ"ם.

ח"כ גרנות מיהר להסביר: „מפ"ם זו מפלגה הפועלת לקידום השלום ולהכרה עצמית לעם הפלשתיני. מפ"ם היא מפלגה המתנגדת ל„לביא" ותומכת בסוציאליזם".

השגריר פיקרינג, שדיווח לארצו כמה שעות קודם על החלטת הממשלה, מיהר לברר האם הקפיד מזכ"ל מפ"ם על סדר העדיפויות בעמדות המפלגה וגרנות השיב לו: „אכן, כך. התנגדותנו ללביא היום היא במרכז עמדות המפלגה".

האורח האמריקני רשם זאת לפניו.

ח"כ אלעזר גרנות — מסביר

ביקיני (פ)גאז

על חילופי המהלומות והשימוש בגאז מדמיע, בסיומו של משחק כדורגל, במסגרת אליפות צה"ל על גביע הרמטכ"ל, נודעו הפרטים הבאים: במסגרת הטורניר שנערך ביום ראשון במגרש הכדורגל ברמת־אביב, התקיים משחק בין נבחרת הנח"ל לנבחרת חיל־הים.

יום קודם לכן, בשבת, בחוף הים ניסה שחקן נבחרת הנח"ל, שמעון ביטון, „להתחיל" עם לובשת ביקיני, מכוחות המשטרה הצבאית. לא ברור אם אכן נוצר רומן בין הנחל"אי לשוטרת, אבל חבריה ליחידה התייצבו למחרת היום במגרש הכדורגל, ובסיום המשחק ביקשו לעצור את שחקן נבחרת הנח"ל, שמעון ביטון.

במקום נתפתחה תיגרה גדולה, כאשר מאמני הקבוצות, קצינים ובראשם מפקד הנח"ל, ואפילו מאמן נבחרת הנח"ל נחום סטלמך, ניסו להפריד. משנקעה נפשם של השוטרים הצבאיים מ„ההפרעה לשוטר במילוי תפקידו", שלפו את מיכלי הגאז המדמיע והחלו להתיז.

צחי קוייש, מהנהלת נבחרת הנח"ל נפגע ונזקק לטיפול רפואי. „ככה עוצרים אנשים", הסבירו השוטרים הצבאיים לקצינים שניסו לתהות על מידת השימוש באלימות ובגאז.

למעט זאת, כל כוחותינו שבו בשלום לבסיסם, והם נערכים עתה לסיבוב הבא, בטורניר על גביע הרמטכ"ל.

מסונסטה לחיזבאללה

גנרל אנטואן לחאד

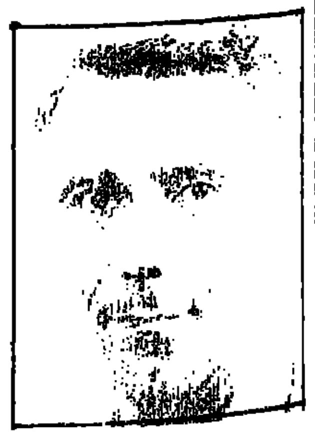
תת־אלוף דוד אגמון

בשבוע שקט יחסית, מבחינת הפעילות הצבאית בדרום לבנון, יצאו מפקדי כוח המגן על ישובי הצפון לנופש. מארץ הארזים בצפון הגיעו לאילת הדרומית מפקד צבא דרום לבנון, הגנרל אנטואן לחאד, ומפקד יחידת הקישור של צה"ל ללבנון תת־אלוף דוד אגמון.

במשך שבוע ימים, יחד עם בני משפחותיהם, שהו השניים במלון „סונסטה", רחוק רחוק מהחיזבאללה ומאמ"ל.

לכבר מתנופש, שהוא אמטורה במנוי בעצם, היווה השבוע הזה, קרוב לוודאי, הזדמנות טובה לשני הקצינים הבכירים לתכנן מהלכים וללבן בעיות באווירה נינוחה.

צה"ל כידוע מעריך, מכבד ומטפח את הגנרל מדרום לבנון, אשר מרבה לבקר בישראל, מעורה מאוד בנעשה בצה"ל ובפוליטיקה הישראלית. צה"ל אף העניק לו באחרונה רכב מפקדים בכירים מסוג „בלייזר", כיאה לגנרל בדרגתו ובמעמדו. אחוות לוחמים.

עתה משב מהנו ... ב„סונסטה" יוכל הגנרל להתפנות ו... ערוך את כוחותיו באזור ג'זין לקראת מיתקפה גדולה אפשרית, וכנראה קרובה. של החיזבאללה.

משוכת הלביא

קצין, שגריר, מדינאי־פוליטיקאי, ובשלוש השנים האחרונות כשר ביטחון. הצליח יצחק רבין לדלג על מכשולים רבים ולרוב בהצלחה. די אם נזכיר את השנה האחרונה: פרשת פולארד או פרשת מכירות הנשק לאיראן.

עתה הוא ניצב בפני מכשול חדש — „מכשול שמיר־פרס". בדרך לניווט הסופי של מטוס הלביא. יעבור או לא יעבור?

לנצח את התקשורת

אחד הלקחי של אנשי ההסברה בצה"ל ממלחמת לבנון היה, שניתן לנצח אולי את המלחמה בשדה הקרב ובמקביל להפסיד אותה בתקשורת. תוכנית כוללת של מפקד גלי צה"ל נחמן שי, הנמצאת בשלבים ראשונים, אמורה לנסות ולתת מענה גם לבעיה הזו. הקשורה בעיקר להכרתם ולהתייחסותם של מפקדי צה"ל, ברמות השונות, לתקשורת הכתובה והמשודרת.

מפקד גלי צה"ל עומד להציע בקרוב להקים „מרכז חינוכי משודר", שיישלב בתוכו מערכת אולפני רדיו חדשה לתחנה הצבאית, אולפן להפקות טלוויזיה ומרכז הדרכה והכשרה לקציני צה"ל. במסגרת הקורסים הצבאיים, ברמות השונות, בנושא התקשורת.

בבסיס התוכנית (שאם תתקבל תהווה, מהפיה) עומדת ההנחה, כי תחנת גלי צה"ל לא תוכל לשכון עוד הרבה זמן, בבניין הישן והרעוע במרכז יפו. האולפנים ישנים, הבניין מט ליפול ובאחרונה אף התבשרו אנשי התחנה, כי העירייה אישרה את הקמתו של בניין חדש לקופת חולים לאומית, במיגרש החניה הסמוך לתחנה, דבר שיחסום את הגישה לניידות השידור, ובכלל יקשה על התיפקוד.

שלטונות צה"ל הציעו לתחנה הצבאית שטח חלופי הנמצא בבעלות משרד הביטחון, באיזור שייח מונים ברמת־אביב (ליד מוזיאון הארץ).

נחמן שי, מפקד התחנה, מתכוון „לתפוס טרמפ" על העברת התחנה ולשכנע את הצבא בדבר הצורך „במרכז חינוכי משודר".

על־פי התוכנית (שטרם אושרה) תוקם במקום מערכת אולפני רדיו, שתענה על צרכי התחנה לשנות ה־2000. אולפן אחד לפחות, יהיה בעל יכולת הסבה לאולפן הפקות טלוויזיה, שיוכל להשתלב בעתיד בערוץ השני. נציין, כי בדיון שנערך באחרונה במערכת הביטחון הוחלט, כי צה"ל לא ישתלב בקרוב בערוץ השני. אולם אין לדעת מה יהיה בעוד כמה שנים.

ברשות הצבא כיום ציוד להפקות וידאו, בשווי של עשרות מליוני דולרים, ללא רשות מרכזית מפקחת ומנחה. כל חיל וכל בסיס מצויידים בציוד וידאו „יחידתי" — מרכז כזה עשוי להוות תשובה וכלי מנחה לכניסת הצבא לעידן הטלוויזיוני.

מפקד גלי צה"ל מתכוון להעביר במרכז החדש, כשיקום, את כלל מפקדי צה"ל, במסגרת הקורסים השונים מעין „סדנת תיקשורת", שתכלול את, לימוד הנושא, פאנלים לדיון ועוד.

הבעיה העיקרית עם התוכנית הזו היא עלותה. על־פי ההערכה מדובר בשלושה מליוני דולר לבניית תשתית אולפנים והעתקת המשרדים. נחמן שי אומר, שהמתקן יוקם כולו מכספי תרומות. כעת צריך רק את אישור הרמטכ"ל והגורמים המוסמכים.

עיתונים בעננים

בקרוב מאוד יתכנסו באחד מבסיסי חיל האוויר, במרכז הארץ, כל הקצינים הבכירים של החיל ורעיותיהם ליום עיון מיוחד בנושא התיקשורת. „כתוב בעיתון", כך קוראים ליום העיון, שאמור להציג בפני סגל הפיקוד הבכיר את מורכבות העניין, את התפתחות המדיה ואת יחסי הגומלין בין הצבא לתקשורת.

חיל האוויר היה בשנה האחרונה הרבה מאוד בכותרות, ולאו דווקא לחיוב. פרשיות כמו פולארד, אביאם סלע, פרוייקט „הלביא" ועוד, לא החמיאו לחיל האוויר התקשורת. מפקד חיל האוויר, שהתקשה בארבע שנות כהונתו להשתחרר מהקונספציה, שהתקשורת „היא בעיה", החליט שלאחר „החריקות" שהיו בשנה האחרונה, כדאי לקיים דיון וזה חיובי כשלעצמו.

במסגרת יום העיון יופיעו בפני קציני חיל־האוויר עיתונאים ואישי ציבור, וביניהם: יצחק רועה, יהודית קרפ, אמנון רובינשטיין, נתן ברוך והעיתונאים: איתן הבר, נחום ברנע, יוסי קליין, יעקב ארז, רון בן־ישי ואילנה דיין, את הצבא ייצגו בפאנל דיון דובר צה"ל תא"ל לפיד, והצנזור הראשי תא"ל יצחק שני.

כיצד ייצא חיל האוויר (הידוע כחיל סגור ומכונס) מיום העיון הזה ימים יגידו. חבל רק שזה נעשה באיחור של ארבע שנים, מבחינתו של מפקד חיל האוויר ופיקודיו. צריך שם „גלאסנוסט" של ממש.

שרון לא היה היחיד

אין ספק שהצורך הנפשי של אריק שרון לומר לעם את כל האמת מחייב לעשות עימו צדק, ולהקים בהקדם ועדת חקירה למלחמת הלבנון. אם ישנם עוד צדיקים האחראים, מעורבים או משפיעים על ההכנות למלחמה, תכנונה, ביצועה וכוונותיה, כפי שטוען שרון — נשמח מאד להכיר את כולם.

התעקשותו של יצחק רבין, בתוכנית „מוקד" ב־12.8.87: להרצות על התוצאות השליליות של המלחמה, במקום להשיב על עמדותיו, דעותיו ומעורבותו בזמן המלחמה, נותנת להבין שאריק שרון אכן לא היה הצדיק היחיד. ואת זה זכאי העם לדעת.

יצחק חסון, רמת־אביב

נגד מי

נגד מי יוגש, בסופו של דבר, כתב אישום — נגד משלחת השמאל לבוקארשט, שהלכה לדבר שלום עם אויבינו, או נגד מארגני מיליציות הנוער של „כך" שנועדו לקרם, ובבוא העת לבצע את רעיון הטרנספר („מרצון"), מבית מדרשם של כהנא, יובל נאמן, רחבעם זאבי וסגן שר הביטחון מיכאל דקל?

נפתלי אור־נר, ירושלים

הרדוף — דברים על דיוקם

הגדיל לעשות האירגון המכונה „יד לאחים" במסיבת העיתונאים שקיים ב־26.7 בחיפה, כאשר הכליל את קיבוץ הרדוף, השייך לתנועה הקיבוצית המאוחדת, בין ישובי הכתות שהוזכרו בדו"ח ועדת תעסה־גלזר. זהו שקר גס וברצוננו להעמיד דברים על דיוקם.

ועדת תעסה־גלזר לא התייחסה כלל לאנתרופוסופיה בדין־וחשבון שהגישה בנושא הכתות, וסיבותיה הטובות עימה. האנתרופוסופיה, המבוססת על עבודתו של רודולף שטיינר (1861־1925) הינה זרם רוחני מערבי מודרני, המבוסס על חירותו הרוחנית וההכרתית המלאה של הפרט. היא ידועה בעולם כולו בזכות תרומותיה החשובות למדעי הטבע, האמנויות, החינוך הכללי והמיוחד, החקלאות והרפואה.

קיבוץ הרדוף שייך מאז הקמתו לתנועה המאוחדת (תק"ם), והוא עומד בכל הקריטריונים, כלכלים, חברתיים ורוחניים, המקובלים בתנועה.

ארגון „יד לאחים" ידוע ברבים כאירגון המסכן את קיומה של ישראל כמדינה דמוקרטית וחופשית, במלחמתו ובפגיעתו המתמדת בחופש הפרט בארץ בתחומי חיים רבים.

דני אמן, מזכירות קיבוץ הרדוף

בזכות רמבו

שמחתי לקרוא על הפעילות להצלתו של הכלב ראמבו. כעת הגיעה העת שכל הגורמים החיוביים יטו שכם לעזרת הכלבים האומללים הנקלעים להסגרים המחוזיים או העירוניים, ואשר תוך שבועיים לא נמצא להם דורש — מומתים בדרך אכזרית (סטריכנין), או מועברים למוסדות מחקר (אוניברסיטאות, בתי־חולים וכיו"ב), שם מוצאים הם את מותם בייסורים קשים ונוראים.

יצחק גפן, קרית אונו

מי הכיר את ג'ראר וייל

זה כמה חודשים אני מתחקה על עקבותיו של אדם, ששהה אומנם תקופה קצרה יחסית בארץ עד למותו הטראגי, אך הותיר רושם עז על כל מי שהכירו. אבקש מכל מי שהכיר את ג'ראר וייל ז"ל בשהותו בארץ לפנות אלי לפי הכתובת: גד פאוקר, רחוב הסנונית 403/21, גילה, ירושלים. מיקוד 93384.

מעניינת אותי במיוחד פעילותו האפשרית באצ"ל או בלח"י, תקופת שהותו במטה „יפתח", ושליחותו למדינות ערב ב־1947.

גד פאוקר, ירושלים

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים. בשל חוסר מקום. קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה. בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.
המערכת

חוזרים לתל־אביב

לפני מספר שנים היתה האופנה למכור דירה בתל־אביב ולרכוש תמורתה דירה גדולה ומרווחת יותר, ב"פריפריה המטרופוליטנית", כפי שראש עיריית תל־אביב צ'יץ אוהב לכנות את כפר־סבא, רעננה, הרצליה, פתח־תקווה, רמת השרון וכמובן ראשון ובת־ים. המגמה הזאת נבלמה יחד עם הכבישים העמוסים לעייפה. רוב המפרנסים באיזור המטרופוליטני קמים עתה מוקדם בבוקר כדי להגיע לעבודה בתל־אביב.

להגיע לתל־אביב זה מסע תלאות שאורך שעה לפחות, אך זה רק חלק מהסיפור. לא פעם, באמצע השבוע, בא לאותה משפחה ללכת להצגה לקונצרט ואפילו לסרט באולם שנעים לשבת בו, ואז חוזר מסע התלאות גם בערב.

מהירי מחשבה שבקרב "שוחרי האיכות" החלו באחרונה לחפש קונים לרכושם החוץ־עירוני, ומנסים לקנות דירות בעיר. החברות הבונות עושות כסף, שכן מספר המבקשים גדול מההיצע, אם כי חקבלנים, כתוצאה מאידועי העבר הקרוב, זהירים מאד בהתחלות בנייה. גם הרוכשים בודקים עכשיו את טיב הבטחונות של הקבלנים.

סטנטים לא חסרים. במקום להצמיד את הכסף לדולר או למדד, מצמידים עכשיו את הכסף למדד תשומות הבנייה, שהוא גבוה בכ־10 אחוזים מהמדד לצרכן ואפילו מהדולר. אלה שיש להם כסף רוכשים דירות בפרוייקטים יוקרתיים בתל־אביב, כמו "גן העיר", שבונה שלמה אליהו במקום גן החיות, או ברמת־אביב ג' ולנווה אביבים. לתל־אביב אין מה לדאוג.

לעומתה צריכות לדאוג ירושלים, חיפה ובאר־שבע. מירושלים בורחים החילונים, והדתיים משתלטים במהירות על שכונותיה. בבאר־שבע ובחיפה יש הרבה זיהום סביבתי והרבה מאד דירות ריקות. תוציאו לכם מהראש שיש פרוגרמה לבנייה, אומר אחד המובילים בענף הבנייה. אין יותר בנייה למשפחות צעירות; אין תנועת בנייה עבור עולים שמגיעים לארץ; אין כסוי להכרזות משרדי השיכון והקליטה.

אחד מנאמני א"י השלמה אמר: "דוד לוי איתנו". האמירה הזאת היא כערבון מוגבל, בגלל חוסר הביטחון השורר בשטח המרוחק חמש דקות מכפר־סבא. השר יכול לעשות יד אחת עם מינהל מקרקעי ישראל, ולהוזיל את הקרקע, גם זאת דרך. מקומות אחרים לא מעניינים את שר הבינוי והשיכון. נשכחו הזוגות הצעירים הזקוקים לדיור, נשכחו העולים הממלאים את מרכזי הקליטה עד אפס מקום. בשביל דוד לוי יש רק יו"ש.

חיים מרגלית

ארה"ב
סכנה — האינפלציה חוזרת

הכלכלנים חוששים מהאינפלציה. במקרה שארה"ב, בעלת החוב הגדול ביותר בעולם, לא תהיה מסוגלת לאזן את חשבונותיה וגאות הצריכה תוסיף להניע את גלגליהם של מפעלים בחו"ל.

ברגע זה, אומרים הכלכלנים, המשק העולמי מאוזן. את הכסף שהאמריקנים מוציאים על יבוא, משקיעים זרים בחזרה. באגרות־חוב בהן ממשלת ארה"ב מממנת את תקציבה. אך מתחיל להתגלות לחץ — במשק העולמי מורגשת האטה. הדולר החלש לוחץ על משק היצוא של יפאן ואירופה. העולם השלישי נאלץ ללחום על דולרים כדי לשלם את הריבית על חובו בסך אלף מיליארד דולר.

אחת הדרכים האפשריות לטיפול בכל הבעיות הללו היא הדפסת דולרים נוספים, שכן תוספת כסף נותנת דחיפה למשק, ומשום שבשעה שהמחירים עולים כדאי להיות חייב. אם הכסף שאתה משלם לנושיך שווה פחות מזה שלווית, הדבר מקל על פרעון חובות העבר. אך כאשר זקוקים למריצה מלאה כסף כדי לקנות מצרכים, זה מכביד על מסע הקניות.

את זאת בדיוק גילו אזרחי בוליביה כאשר האינפלציה שם הגיעה ב־1985 ל־23,000 אחוזים. הגרמנים גילו זאת בשנות ה־20', ונכדיהם עדיין זוכרים את הלקח.

אינפלציה תגרום היעלמות נטל החוב של העולם השלישי. אפילו בשיעור שנתי של 5 אחוזים יירד ערך הכסף תוך 14 שנים למחצית. בקרב המדינות התעשייתיות הגדולות נעה האינפלציה בין אפס ל־4 אחוזים.

עליית מחירי הנפט עשויים להחמיר את המצב. המתיחות במפרץ הפרסי מעלה את מחירי הנפט לכ־20 דולר לחבית — עוד לפני שנה הוא נסחר ב־10 דולרים החבית.

גם מחירי המוצרים הראשוניים נמצאים בקו עלייה.

מדד המוצרים הללו מראה, שמחירי מתכות עלו במשך השנה ב־44 אחוז ומחירי המוצרים החקלאיים התעשייתיים ב־40 אחוזים.

בארה"ב יצרו הוצאות ההגנה העצומות הכנסות רבות, אך אי־אפשר לספק תמורת הכנסות אלו מוצרים בתוך ארה"ב עצמה. כי הפועלים במפעל לייצור טילים … אינם מייצרים דברים שבכניסם יכולים לרכוש ואת שכרם הם מוציאים על מוצרים מיובאים. לכן מודאגים הכלכלנים לגבי הגרעונות המסחריים, הגדולים מן הצפוי, של בריטניה ושל ארה"ב.

הגרעון התקציבי של ארה"ב לא … הקטנת הגרעון המסחרי היא תהליך … מסובך עד מאוד. מישהו חייב להרים את המעמסה של מימון ממשלת ארה"ב. … לעשות זאת בארה"ב עצמה, בה … מתחרה עם החברות על כספי המשקיעים, על־ידי אינפלציה או באמצעות … את הצורך של החברות בכסף.

השיטה להבטיח כי כולם יקבלו די … היא להדפיס כסף נוסף, וזה קרוב לוודאי החלטה קלה יותר ממדיניות צמצום … הגורמת לסגירת מפעלים ולהפסד … בבחירות.

מדיניות של צמצום האשראי ושל … ריבית גבוהה מרגיזה במיוחד את אלה ש… להם נכסים, שרבים מהם לקחו הלוו… גדולות.

דיוויד רפ. ווה…

הכוספה מסבסדת את השמן

המפעלים לייצור שמן עוצרים את אספקת הכוספה למספוא התערובת — אמר רמי רז, מנהל "מילובר", מכוני התערובת של המפעלים האזוריים "מילואות". לדבריו, עצירת האספקה באה בגלל ויכוח בין משרד התמ"ס לבין משרד האוצר לגבי מחיר השמנים ומחירי הכוספה. המפעלים דורשים העלאת מחיר הכוספה בעקבות עליות מחיריה בשוק העולמי. משרד התמ"ס אישר העלאה ב־10 אחוזים.

משרד האוצר הודיע, כי די בהעלאה של 6.7 אחוזים. משרד החקלאות אינו מתערב, אף־על־פי שהוא זה הצריך להיות בעל־עניין, שהרי מדובר במזון מרוכז לבעלי־החיים, שהכוספה היא מרכיב עיקרי בו.

זהו המצב, אומר רז; אין אספקה סדירה ולכן נאלצים מכוני התערובת להשתמש בסוגי חלבונים אחרים, שהם יקרים מכוספת סויה. התוצאה — מחיר מזון מרוכז לבעלי־חיים עלה, ולכן שוקלים מכוני התערובת יבוא כוספה מחו"ל.

מכוני התערובת מוכנים לשלם מחיר ריאלי, לשלם יותר כאשר המחירים עולים בעולם, לשלם פחות כאשר המחירים יורדים. זהו, לדעתו, הבסיס הנכון ליחסים בין מפעלי השמן למכוני התערובת.

הדיון במחירי הכוספה חושף את הנעשה בענף השמנים, שהוא בעייתי, ולא מהיום. כבר לפני שנה הוקמה ועדה מיוחדת במשרד התמ"ס, שקבעה והמליצה לשחרר את יבוא גרעיני הסויה, המבוצע עד כה ע"י המינהל לסחר בתמ"ס. המטרה ביטול הקרטל הקיים ופתיחת ענף השמן לתחרות פנימית. ההמלצות איפשרו יבוא חד־פעמי של פולי סויה, אך המצב חזר לקדמותו.

ישעיהו גביש, מנכ"ל "כור", שבבעלותו שני מפעלים, "עץ הזית" ו"שמן", אמר בשיחה עם "על המשמר" כי מפעלי השמן נפגעו במיוחד בחודשים האחרונים. המחירים מוקפאים, שכן השמן הוא אחד ממרכיבי "סל" המזון. לדבריו, הפסידו המפעלים 3 מיליון דולר בחמישה חודשים. ב"כור" הבעיה העיקרית הוא מפעל "שמן", בו עלות העבודה גבוהה יותר מאשר במפעלים האחרים. גביש מודיע לעובדים ש"שמן" הוא מפעל ישן, בן 60 שנה, בו שכר העבודה גבוה מאשר בכל מפעל אחר. הקונצרן משקיע עכשיו ב"שמן" 7 מיליון דולר כדי לייעל אותו, והייעול כולל מיכון חדיש, האחדת מערכת השיווק של "שמן" ו"עץ הזית", וצמצומים בהוצאות מינהלה.

גביש רוגז על הדלפת סקר שנערך ע"י תמ"ס במפעלי השמן, לבדיקת יעילות המפעלים. לדעתו, אסור היה להדליף סקר פנימי, אך "זהו כנראה חלק מהמשחק שעוסקים בו גם בנושאים הרבה יותר חיוניים." הוא ציין, כי ההצדקה העיקרית לקיום המפעלים הוא ייצור הכוספה, המשמשת כבסיס למזון מרוכז לבעלי־חיים. שמן המאכל, אף כי יש לו פירסום ופרסומת, הוא המוצר השני בחשיבותו.

כוספה לא כדאי לייבא, טוען אברהם לנדר, מנכ"ל החברה ליצוא תאוצות, המייצגת את קרטל השמנים לפני מינהל הסחר. חברה זו ייבאה בשנה שעברה כמות גדולה של פולי סויה, כדי לבחון אפשרות של יבוא כוספה. לכאורה, אפשר לייבא הכל, אומר לנדר — מחסני השוק האירופי המשותף מתפוצצים מרוב שמן ואפשר לייבאו במיכלים גדולים, בחביות ובבקבוקים. עם זאת יש לזכור, שמדובר בתעשייה ותיקה, המעסיקה 1,300 עובדים. לדבריו, ייצור הכוספה חשוב ביותר, בהיותו מרכיב עיקרי במזון מרוכז לענף המשק של בעלי־חיים.

מחיר הכוספה הוא 373 ש"ח לטונה, כולל אשראי ל־30 יום בריבית של 2 אחוזים. המחיר בשוק הספוט ברוטרדאם הוא 232 דולר לטונה, שהם … ש"ח. מחיר זה כולל 26 ש"ח דמי הובלה לטונה ועוד 17 ש"ח, הכוללים … רציף והיטל שלי"ג, שקיים עד היום בנמלים. לכאורה, ההבדל לא כל־כך גדול. במציאות, היבוא יעלה הרבה יותר. מדובר במציאת אוניות מתאימות ובמלאי גדול, שעולה הרבה כסף ועדיין אין ניסיון ביבוא כוספה.

ישראל אפרת, רכז מזכירות הארגונים האזוריים, מזכיר כי הצריכה השנתית הממוצעת של כוספה היא בין 350 ל־360 אלף טונות. נכון, הוא אומר, מחיר הכוספה עלה בשוק העולמי, והיא עומדת על 410 ש"ח לטונה. מכוני התערובת מוכנים לשלם מחיר ריאלי — כאשר המחיר עולה משלמים יותר וכאשר המחיר יורד משלמים פחות. המפעלים לייצור שמנים מוכנים רק לחלק הראשון, היינו כאשר המחיר עולה הם רוצים יותר; כאשר המחיר יורד הם לא יורדים על כך. לפני חצי שנה היו המחירים בארץ גבוהים ב־15 אחוז מאשר בחו"ל והם לא הרימו קול. הסיבות ידועות — עלות ייצור השמן בארץ היא 75 דולר לטונה לעומת 36 דולר באירופה. כאשר קיים קרטל, כמו בארץ, משלמים הצרכנים. קיים עודף כושר ייצור של שמנים ושל כוספה. המפעלים יכולים לייצר 500 אלף טונות כוספה. אומר אפרת. לדבריו, צרכני הכוספה מסבסדים את מחיר שמן המאכל לצרכנים. ליתר דיוק, בגלל מחירה של הכוספה, שהיה כאמור גבוה ב־15 אחוז מהמחיר העולמי, הסובסידיה של משרד האוצר לשמן היתה קטנה יותר.

אם אכן יתבטל הקרטל של תעשיית השמנים יביא הדבר ברכה לכולם. כל מפעל ייבחן לפי הכושר שלו. הכושלים יפלו. גם איתן האורזה, מנכ"ל "יצהר", מייחל להתרת יבוא חופשי של סויה. מתי יאפשר תמ"ס יבוא חופשי איש אינו יודע. מדברים על כך כבר שנה וחצי והנושא עדיין ב…

חיים מרגלית

העורך הכלכלי: צבי טימור

נכון לעכשיו

העוש"ר הפעיל בבנק המזרחי

נותן לך את הריבית הגבוהה ביותר

בנק המזרחי מעמיד לרשותך חשבון פעיל במיוחד — **עוש"ר פעיל**, הדואג לכספך במקומך. אתה יכול להיות שקט ונקי מדאגות, כספך עובד.

על כל יתרת זכות עד 5,000 ש"ח **בעוש"ר פעיל**, אתה מרוויח יום יום את הריבית הגבוהה ביותר במערכת הבנקאית — 7.5% עד 10% שנתי, כל זאת בתשלום עמלה של 2 ש"ח וכן פטור מדמי ניהול חשבון על הוראות קבע לחסכונות, קופות גמל וחיובים על־פי הרשאה.

עוש"ר פעיל של בנק המזרחי — החשבון הכי ריווחי.

ניתן להצטרף לתכנית ע"י פניה לסניף הקרוב.

בנק המזרחי

מן הגלריה הכלכלית
הלביא
ALL YOU NEED IS LOVE

העם הוא חכם ולא עם הארץ; בשבילו תהיה זו טרגדיה אם יופסק הלביא, טען שמיר. העם אוהב את הלביא, אמרו דובריו מהורמניות שונות.

אילו הלביא היה צעצוע, אפשר היה לספקו לעם חינם אין כסף, במסגרת מדיניות ה"לחם ושעשועים". הבעיה היא, שהלביא הינו צעצוע יקר מדי. לכן מישהו חייב לשלם בעד הצעצוע הזה. ניתן להציע מבחן ברור לכך אם העם אוהב את הלביא, והוא — הנכונות לשלם עבורו. נכונות זו אי־אפשר למדוד בהטלת מסים, כי מסים הם כפייה. למען האהבה יש לשלם בהתנדבות, וניתן לבדוק זאת ע"י הוצאת הלביא לבורסה. גיוס הון ללביא בבורסה הוא גיוס הון סיכון — כמו בקידוחי נפט או ב"אלסינט", כל ההשקעה עשויה לרדת לטמיון, אך גם לקידוחי נפט נמצאים משקיעים.

בעיה נוספת היא, שלקידוחי נפט די ב־5־10 מיליון דולר לשנה עד לסיום הפרוייקט. אולם בקידוחי נפט משקיעים ללא "אהבה" — פשוט רוצים להרוויח כסף — בעוד שבלביא ישקיעו, כאמור, מתוך אהבה שאינה תלויה בדבר.

לצאת לבורסה

אם להאמין לראשי התעשייה האווירית, הלביא יאפשר יצוא של 5 מיליארד דולר, ויהיה רווחי. ניתן איפוא לבחון עד כמה הציבור מאמין בתחזיותיהם, בנוסף ל"אהבה". במידה שהתחזיות של ראשי תע"א יתאמתו, הלביא יהיה רווחי והציבור שישים עליו את כפו יזכה ברווח שמן. אז למה שראשי תע"א לא ינסו לשכנע את הציבור באמצעות פרוספקט?

אין בכך פיתרון כלכלי. כפי שהזהיר מיכאל ברונו, כספים שיוצאו על הלביא לא ישמשו ליעדים אחרים, לעתים חיוניים יותר. לכן אסור לאפשר גיוס כסף באמצעות אגרות־חוב, שיעלה את הריבית לכלל המשק, או באמצעות מסים, כי כסף זה יחסר לשימושים אחרים. אך אם יימצאו די אנשים שיאהבו את הצעצוע, ויאמינו לראשי תע"א, כאשר בתשקיף יצויין בהבלטה כי מדובר ב"הון סיכון", או ההשפעות השליליות תהיינה קטנות יותר.

לפיכך, אם ראשי התעשייה האווירית אכן מאמינים בתחזיותיהם, עליהם להנפיק מניות בבורסה למימון הלביא, בתל־אביב ובניו־יורק. אם יהיו די אנשים שיאהבו את הלביא, ויהיו מוכנים לסכן גם את כספם, יימצא כסף ללביא.

רק אז נדע באמת אם "העם אוהב את הלביא" ויראה טרגדיה בהפסקתו. בטרגדיות האמיתיות, כמו "רומאו ויוליה", הגיבורים הקריבו את חייהם על מזבח אהבתם. כאן מבקשים רק להקריב כסף. אבל מה זה כסף כאשר מדובר באהבה.

היה פיקוח?

קיסר ורש מנסים להמשיך בפיקוח לשנה נוספת. לאוטמן ותננר. שרון הצהיר שקיים צורך בהמשך הפיקוח, אך מתברר מהודעת דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כי פיקוח — אין.

בשלושת החודשים הראשונים של 1987 עלה מדד המחירים לצרכן ב־8.8 אחוזים. המדד ללא ירקות ופירות עלה ב־11.2 אחוזים, אך המדד הסיטוני של התעשייה ליעדים מקומיים עלה ב־12.5 אחוזים.

מה גרם, למשל, ביולי לעליית מחיר צמר הגפן ב־7.2 אחוזים, או למוצרי הלבשה עליונה להתייקר ב־4.7 אחוזים. למה התייקרו נעלי העבודה ב־10.6 אחוזים, הספרים ב־7.1 אחוזים או הבירריים ותנורי הגאז ב־15.4 אחוזים. כל זה בחודש יולי בלבד, במחירי בית החרושת. פיקוח על המחירים נקבע כתמורה לפיקוח על השכר. אשר לשכר, הפיקוח מתקיים והאוצר מתנגד לתיקוני שכר, אפילו לקטנים ביותר. בקשר למחירים, הפיקוח אינו מתפקד. אם כך, אין שום טעם לכל הוויכוח סביב נושא זה. הממשלה, למרות הצהרות שריה, אינה מפקחת על המחירים וגם אינה שומרת על המחירים של מוצרים ושירותים שהיא מספקת. לכן קשה לקנות את הבטחותיה של הממשלה לעתיד.

צבי טימור

חדשות המשק
אושר מיזוג "תעוש" ו"פועלים השקעות"

המו"מ על מיזוג החברה להשקעות של בנק פועלים וקונצרן "תעוש" נכנס לשלב מתקדם ביותר. אתמול דנה בנושא זה הוועדה המנהלת של חברת העובדים והחליט להסמיך את הנהלת חברת העובדים לנהל מו"מ עם שני הגופים האלה, במטרה להגיע להסכם נידהל, עם אופציה לרכישת "תעוש" או חלק מהחברות הבנות שלה על־ידי החברה להשקעות של בנק הפועלים.

הרעיון למזג את שני הגופים האלה תחת גג אחד איננו חדש, וכבר עלה וירד מסדר פעמים בשנתיים האחרונות. "על המשמר" דיווח לפני כחודשיים, כי הדיונים בנושא זה נכנסו להילוך גבוה. אולם אז הכחישו שני הגופים המעורבים, כי ישנה כוונה למזג ביניהם וטענו כי התוכנית הזאת נגנזה. אתמול, כאמור, דנה מינהלת חברת העובדים בתוכנית, וניתן אישור להשלימה.

המיזוג בין שני הגופים אמור לתת גב פיננסי חזק יותר ל"תעוש", שסבל בשנים האחרונות מהפסדים והתקשה להשיג תנופת פיתוח משמעותית. פעילות הקונצרן הקטן מתחלקת בין תיירות ("היסתור") ותעשייה וטקסטיל, פלטיקה ורפואה), בעיקר בעיירות פיתוח.

בעבר התנגדו ראשי "תעוש" לתוכנית המיזוג, מחשש שהקונצרן ייבלע בקבוצת בנק הפועלים, אולם ככל הנראה זו אכן תהיה התוצאה הסופית של המהלך.

א.נ.

ארגוני העצמאים דורשים
הורדה נוספת של 20% במס

המשכת הרפורמה במערכת המיסים באמצעות הורדה ניכרת של נטל המס על כלל הציבור, תוך ביטול מרבית הפטורים וההנחות במס, תאפשר הפחתה נוספת של נטל המס ב־20 אחוז בממוצע — אמר אתמול רו"ח עוזי שטיינברג, יו"ר ועדת המיסוי של ל.ה.ב. במסיבת עיתונאים בתל־אביב.

ראשי "ל.ה.ב.", לשכת ארגוני העצמאים, הציגו אתמול נייר־עמדה בנושא הרפורמה כמסי־הכנסה שהוגש לוועדה הציבורית לענייני מס הכנסה בראשות פרופ' איתן שישינסקי. ארגוני העצמאים מתנגדים לביטול הפטורים וההנחות לשתי קבוצות: פטורים הניתנים לאנשים בגלל מצבם האישי (נכים, עוורים, אלמנות וכד') ופטורים ממס הבאים להבטיח זכויות סוציאליות בסיסיות.

שטיינברג אמר, כי יש לטפל בכל סולם המס. תוך הורדת שיעור המס השולי. התיקרה, לדבריו, לא צריכה לעלות על 40 אחוז.

לשכת העצמאים גם תובעת מהוועדה להבטיח שתופסק "אפלית העצמאים בכל הנוגע לזכויות סוציאליות", כהגדרת המסמך. בנושא זה דורשים העצמאים השוואת מעמד לשכירים ביחס להפרשה לפיצויים, הפרשה לקופות גמל או לפנסיה וביטוח אי־כושר עבודה ומחלה. הם גם דורשים כי יותר להם להפריש לקופת קרן השתלמות בתנאים זהים לאלה של השכירים.

נשיא הלשכה, אלדד בוקשפן, קרא אתמול להימנע מנושגה חמור של הכבדת המס למימון פרוייקט "הלביא". לדבריו, צעד זה עומד בסתירה למגמות הרפורמה, ומחזיר את מערכת המס לאחור.

אודי נחשון

גרעונות נזילות קטנים בבנקים

מערכת הבנקאות נתונה עתה בגרעונות נזילות קטנים, למרות הספיגה הגדולה של תשלומי מע"מ ומיסים באמצע החודש, ובבנקים צופים כי לקראת סוף השבוע עשויים להיות עודפי נזילות קטנים.

גורמים בנקאיים הסבירו אתמול, כי הבנקים היו ערוכים החודש לקראת תשלומי המע"מ, עם עודפי נזילות של כ־100 מיליון ש"ח, ולכן לא היתה לתשלומים כל השפעה על שיעורי הריבית. ריבית הג'מבו היתה אתמול 13 אחוז כחישוב שנתי ועל פקדונות הפמ"ק שילמו הבנקים 12.5־13 אחוז לשנה.

בבנקים אומרים, כי מדד יולי תיקן למעשה את הסטייה בתחזיות בנק ישראל, שחלה עם פרסום מדד יוני (בשיעור 1 אחוז), וקצב האינפלציה עתה מתאים לתחזיות הבנק המרכזי מלפני שלושה־ארבעה חודשים. כתוצאה מכך, עשויה להיות ירידה נוספת בריבית לפקדונות לטווח ארוך יותר.

אתמול שילמו שלושת הבנקים הגדולים ריבית של 12.5 אחוזים לשנה על פקדונות ל־2־3 חודשים.

א. נ.

גלגלי הבורסה
ירידות שערים בצל הלביא

● הקיבוץ הארצי מנפיק עוד 30 מיליון ש"ח

בצל ה"לביא" חל אתמול שינוי לרעה בשוק המניות. ההיצעים במניות חופשיות הגיעו ל־6.1 מיליון ש"ח בלבד. עלו 44 מניות לעומת 254 שירדו ו־85 שנשארו בלי שינוי. במניות ההסדר כמעט השתוו הביקושים עם ההיצעים (800 אלף ש"ח). המחזור במניות החופשיות הסתכם ב־6 מיליוני ש"ח והמחזור במניות ההסדר ב־2 מיליוני ש"ח. ממניות ההסדר עלו 6, לעומת 4 שירדו ו־8 שנשארו בלי שינוי.

בקרנות הנאמנות היו אתמול פדיונות קטנים.

בחתימות יתר נסתיימו הנפקות שתי הסדרות הנוספות של איגרות החוב הצמודות למדד, שבנק ישראל הציע אתמול לציבור בערך נקוב כולל של 40 מיליון ש"ח. הזמנות הציבור הסתכמו ב־106 מיליון ש"ח, מזה 76 מיליון ש"ח לאג"ח ל־6 שנים מסוג "שגיא", שהוצע בהיקף של 20 מיליון ש"ח, ו־30 מיליון ש"ח לאג"ח מסוג "גליל" ל־15 שנים שהוצע באותה כמות. חתימות היתר איפשרו לבנק ישראל למכור את איגרות החוב מעל למחיר המינימום: מסוג "שגיא" נמכרו ב־99.9% מערכן הנקוב (במקום מחיר המינימום של 94%) מסוג "גליל" ב־96% (לעומת מחיר המינימום של 85% מע"נ).

שער המטבעות עלה אתמול ב־0.18%, ל־1.6… ש"ח, בעוד ששער הדולר היציג ירד ב־0.26%, ל־1.6234 ש"ח. דולר נוסעים — 1.6… ש"ח. הדולר השחור הוסיף להיסחר בין 1.69 ל־1.71 ש"ח.

במסחר בשערים משתנים לפני הצהריים נשאר רק שער אחד ללא שינוי (של פז הקעות). כל השערים האחרים ירדו. הירידות הגדולות ביותר — ב־2% — היו בכלל סחר, אזורים, פטרוכימיים ואלרן. המחזור הגדול ביותר — כ־161 אלף ש"ח — היה בפטרוכימיים. נערכו 170 עסקות בתמורה כספית של 1.7 מיליון ש"ח. מדד המניות ירד מ־152.98 ל־150.98 בשלושת השלבים לפני הצהריים. מגמת הירידה נמשכה אחרי הצהריים ומדד המניות נפל ל־149.82.

במניות ההסדר נעו עליות השערים בין 0.1% (כללי) ל־1.9% (הפועלים מב'), הירידות נעו בין 0.1% (אי די בי ב') ל־1.6% (דיסקונט ב'). תשואותיהן השנתיות נעו בין 10.36% (הפועלים למוכ"ז) ל־11.39% (דיסקונט א'). הפועלים ע"ש — 11.20%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק ירידות שערים, שנעו בין 0.6% (הספנות 01) ל־2.3% (הספנות 05). כללי מ"ר 1 ירדה ב־1.8 בפי.בי. היה היצע, שנקלט ללא שינוי בשערה.

במניות החופשיות היו אתמול 4 "מוכרים בלבד" לעומת 1 "קונים בלבד". עלו ב־10% רק 4 מניות: עיט 1, עוז 1, רנבאר 5 ות.ג.ל. 1. לעומתן ירדו 8 מניות ב־10%. ובשיעורים תלולים יותר ירדו: אלקול אופ' 2 (17.4-), י.ס.ק.ל. (17.0-), כלכלית אופ' (10.9-), ויטלגו (10.1-)

בשוק איגרות החוב נרשמו תנודות עד 3% בצמודות למדד ובסוג "ברירה כפולה". בנסחרות במט"ח היו תנודות קלות. המחזור בשוק האג"ח הגיע ל־7 מיליוני ש"ח.

במילווה קצר מועד נעו התשואות השנתיות בין 12.8% ל־14%, תוך מחזור של כ־1.4 מיליון ש"ח.

"תבן תנפקות (1987)" הגישה לבורסה טיוטת תשקיף להנפקה לציבור של אג"ח 1995 — 2003 (סדרה 2), בערך נקוב כולל של 30 מיליון ש"ח. תמורת ההנפקה תשמש למתן הלוואות לזמן ארוך לקיבוצים, תאגידים בשליטתם ותאגידים קיבוציים למימון פעילותם ולשיפור מבנה ההון.

"מנורה חברה לביטוח" החליטה להגדיל את ההון הרשום שלה ב־40 מיליון ש"ח.

"ארית תעשיות אופטרוניות" דיווחה על רווח נקי של 232 אלף דולר ברבעון הראשון שהסתיים ב־30.6.87, בהשוואה ל־210 אלף ש"ח ברבעון הראשון בשנה קודמת.

אלחנן הורוביץ

מבזקים כלכליים

■ ד"ר עליזה שלום (חמו) מונתה לתפקיד סמנכ"ל לבקרה מינהלית בחברת "העובדים". מנויה של ד"ר שלום בא במסגרת התארגנותו החדשה והתרחבותו של מטה חברת־העובדים. ד"ר שלום, ילידת 1953, נשואה + 1, היא ילידת הארץ (רמלה) ובעלת תארי B.S בביולוגיה מאוניברסיטת בן־גוריון, M.A במדע המדינה, M.A במנהל ציבורי, ו־P.D במדע המדינה בתחום המנהל הציבורי מהאוניברסיטה העברית בירושלים. תחום התמחותה הוא פיקוח על פעילות חברות ציבוריות. היא שימשה כמרצה במחלקה למדע המדינה ויועצת לתלמידי תואר שני במינהל ציבורי באוניברסיטה העברית.

■ מנכ"ל התאחדות המלונות משה עמיר, מסר כי בעקבות הפעלת שיטת הדירוג החדשה של בתי המלון בישראל עלולים 15־20 אחוז מהמלונות לרדת בדרגה. כדי למנוע מצב זה, יהיה על המלונות להשקיע כספים בשיפוצים ובשיפורים, כדי שיוכלו לפחות לשמור על דרגתם הנוכחית. לדעת ההתאחדות, לא ניתן יהיה לממש הדירוג החדש ללא הקמת קרן סיוע לשפוצים למלונות אלה. התאחדות המלונות תובעת הקמת קרן מיוחדת לכך, בהיקף של 15 מיליון דולר, שתהיה צמודה לדולר ובריבית הנהוגה בעולם. נשיאות ההתאחדות תיוועד השבוע עם שר התיירות אברהם שריר בעניין זה.

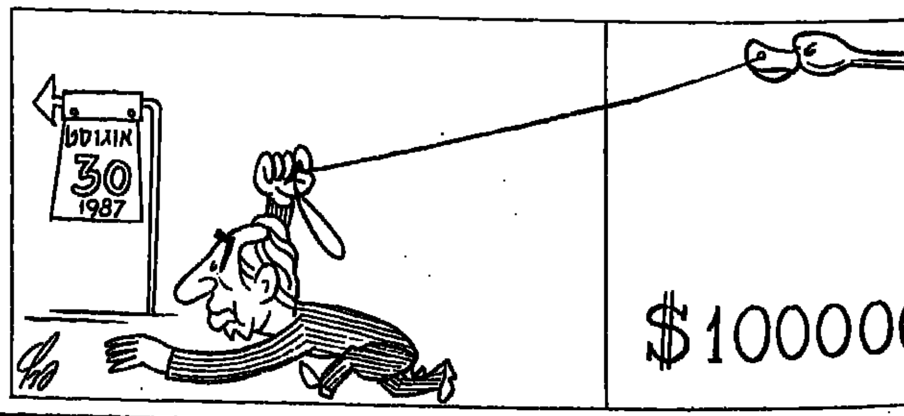

פילפל
הפסדי העבר והפסדי העתיד

מאת שלמה פרנקל

התשובה לשאלה מדוע אינני צריך להחליט עכשיו בקשר לעתיד מניות הבנקים שברשותי, היא זו: אין ברשותי מניות הסדר. התשובה לשאלה הבאה, מדוע אין ברשותי מניות הסדר אינה קשורה כלל בחוכמתי, או בראיית הנולד שלי. אפשר למצוא אותה בין דפיו של דרכון ישן, המראה כי ב־10 באוקטובר 1983 הוחתמה בו חותמת של משטרת הגבולות בנמל התעופה בן־גוריון, המורה כי באותו יום נסעתי לטיול בחו"ל. את המט"ח קניתי בעוד מועד, שבועיים או שלושה מראש, שכן הדולר נטה לעלות באותם הימים במהירות רבה. לצורך הדולרים נפטרתי, כמובן, ממניות הבנקים שלי. רק מטורף, באותם הימים, היה יכול לנסוע לחו"ל ולהותיר משהו בתיק ההשקעות שלו בבורסה, אפילו מניות בנקים שכבר היו שמועות רעות בקשר אליהן.

כלומר, נותר לי לעסוק רק בחישובים תיאורטיים, והכרתי לומר שבכל מה שקשור במניות ההסדר — זה הרבה יותר נעים מאשר להיטרד בצורך להחליט ממש.

ובכן, מה היה קורה אילו היו לי אז מניות, ואילו הייתי סוגר אותן, ואילו הייתי יכול לפרותן באוקטובר השנה?

המניות, כזכור, צמודות לדולר האמריקני. ב־10 באוקטובר 1983, יום לפני הפיחות, עמד שער הדולר היציג על סכום השווה ל־6.9 אגורות של היום. מה שער הדולר היציג היום אינני צריך לספר לכם, ופעולת חילוק פשוטה מגלה כי שער הדולר עלה מאז ועד היום פי 23.5. אם נניח כי עד למועד הפדיון של המניות לא יהיה פיחות, זה יהיה שיעור התמורה גם אז.

אלא מהו המדד. כן, מדד המחירים לצרכן, עלה מאז סוף ספטמבר 83 ועד היום בערך פי 31. או עשו נא את החשבון בעצמכם. אילו הוצמדו מניות ההסדר למדד, היה מצב החוסכים טוב בהרבה. אך מניות ההסדר, כזכור, הוצמדו לדולר והחוסכן יוצא בהפסד, לא בשכרן. לכך צריך להוסיף, כמובן, את הריבית, וגם את הריבית־דריבית, שהרי לא דומה ריבית על שקל שצמוד לדולר, שעלה פחות, לריבית על שקל שצמוד למדד, שעלה יותר. אבל את החשבון הזה כבר אין לי כוח לעשות, תיכנסו בבקשה לבנקים, וכל פקיד, מאלה המציעים לכם עתה איך לחסוך ולהרוויח על סכומי הפדיון של מניות ההסדר, יעשה לכם את חשבון ההפסד הזה חיש קל.

אלא שקינה ונהי על הפסדי העבר אינם מועילים כמובן, למי שצריכים לקבל היום החלטות והרות־גורל לגבי העתיד. ובכן, זו עצתי ואין בלתה: מי שחושב כי שער הדולר, או שער סל המטבעות, יעלה בשיעור המדד, ואולי יותר בשנים הקרובות — שיצמיד את החיסכון שלו למט"ח. מי שמאמין שהמדד יעלה יותר — שיצמיד למדד. מי שמתלבט — שיחלק את ההשקעה בין שניהם.

אבל מה בקשר למי שאינו מאמין שהמדד, בזמן האחרון, משקף באמת את קצב עליית המחירים במשק? איש כזה גם לא יטריד את מוחו במחשבה מה יקרה. אם הסל או הדולר יעלו יותר או פחות מהמדד. ולכן איש כזה לא ירצה שום חסכונות צמודים. להיפך, הוא ירצה חובות צמודים. לאיש כזה, אגב, כבר אין מזמן מניות בנקים שבהסדר. אילו היו לו, הוא היה נפטר מהן כבר באוקטובר 83, כמו שאומרים האנגלים — פור גוד.

בעריכת עלינא תורי

מכוף ומשם

מה חדש?

סוף סוף: ג'קסון!

מאת עופר ניר

עכשיו. כנראה, זה סופי. יש תאריך לתקליטו החדש של מייקל ג'קסון ויש גם שם „BAD", שפירושו „רע", אבל בעגת השחורים „רע" זה דווקא „טוב", „מצויין", „עלא־כפיק"... תקליט ראשון לג'קסון, מאז יצא „מותחן" בראשית 1983 והפך להצלחה היסטורית ולאחד מרבי־המכר בכל הזמנים. את התקליט הזה, כקודמו, הפיקו יחד ג'קסון וקווינסי ג'ונס. החל מה־1 בספטמבר, התקליט בחנויות.

מייקל ג'קסון – תקליט חדש

היו שמועות, אגב, על מריבה רצינית בין ג'ונס לבין ג'קסון. האחרון, כך נכתב, החליט לקחת את סרטי ההקלטה המוכנים, לאחר ה„מיקס" של קווינסי ג'ונס ולעשות להם בישול נוסף, ששינה לחלוטין את הקונספציה של המוסיקאי המנוסה. ג'ונס לא אהב את זה. התקליטון הראשון מתוך האלבום הזה, כבר יצא לשוק העולמי וזהו „לא יכול להפסיק לאהוב אותך", דואט עם סידה גארט.

יש כבר מסע־הופעות באופק. מייקל ג'קסון יפתח אותו בטוקיו, ב־12 בספטמבר ומשם, ימשיך להסתובב בעולם, כמעט שנה. אחר־כך, הוא מתכנן להופיע בסרט קולנוע. לא יהיה זה, כפי הנראה, „פיטר פן", בן־בצה לככב, בבימויו של סטיבן שפילברג. הוא עדיין מעריך את שפילברג כבימאי, אבל הסרט שמעניין אותו כרגע, כך על־פי ידיעות ממקורביו, יתבסס על אגדת־העם האמריקנית אודות „ג'ק אפלסיד", אחד מחלוצי המערב, שנטע עצי־תפוחים לאורך הכביש. יש רק בעיה אחת קטנה: ג'ק היה, כידוע, לבן... אבל ג'קסון, שרוצה מאוד בתפקיד, מוכן לכל מאמץ של איפור, כדי לעשות את התפקיד הזה.

הידיעה הזאת כבר גררה תגובות נזעמות מצד אקטיביסטים שחורים, שטענו כי ג'קסון מתבייש בגזעו וצבעו ואין זו פעם ראשונה שהוא מנסה, באמצעות ניתוחים פלסטיים ואיפור, להיראות לבן יותר מלבן. המשך יבוא — על בטוח.

ה„סמית'ס" בלי מאר

בסוף חודש ספטמבר יראה־אור התקליט החדש של להקת „סמית'ס". לפני ימים אחדים כבר יצא תקליטון מתוכו ושמו „חברה בתרדמה" („GIRL FRIEND IN A COMA"), למעריצי הלהקה, בארץ ובעולם, יהווה תקליט זה צומת חשוב משני טעמים. ראשית, זהו תקליט אחרון בחברה העצמאית, בה היתה חתומה הלהקה ומכאן ולהבא, עוברת „הסמית'ס" לחברת־הענק „אי.אמ.איי". שנית, חשוב יותר: זהו תקליט אחרון בהשתתפותו של גיטריסט הלהקה ושותף בכיר, יחד עם הסולן מוריסי. ג'וני מאר פורש!

הפירוד, כך נמסר בגירסה הרשמית, היה ידידותי בהחלט. מאחורי הקלעים, לעומת זאת, היו שמועות על קרע ביחסים האישיים שבין מוריסי ומאר. הזמר והאחראי, עם הגיטריסט, לשירי הלהקה והפקתם, חש כי מאר מקדיש אנרגיה רבה מדי לפעילות מוסיקלית מחוץ לשורות ה„סמית'ס".

מאר ניגן כאורח בתקליטים של בריאן פרי ו„ראשים מדברים". פעילותו של מאר, טוענים מקורביו של מוריסי, האטה את העבודה על התקליט החדש של הלהקה. לפי שמועות, שהוכחשו על־ידי דוברת הלהקה, הגיעו היחסים האישיים לשפל כזה, עד כי לא החליפו מילה וחצי־מילה ביניהם.

הלהקה ממשיכה הלאה ובימים אלה, היא בוחנת גיטריסטים מחליפים. ייתכן כי קרייג קאנון, שצורף אל ההרכב לפני שנה, אך פרש כעבור זמן קצר על רקע של אי התאמה מוסיקלית וחברתית, יוזמן לנסות להשתלב, פעם נוספת. מאר עשוי להקים הרכב משלו.

מי שתרויח מן הפירוד עשויה, להיות באופן פרדוכסלי, חברת התקליטים הגדולה. הלהקה כגוף, וחבריה כבודדים, חתומים על חוזה ב„אי.אמ.איי" כך שבמקום להקה טובה אחת, היא עשויה, תיאורטית, לקבל שתיים, אחת של מוריסי, אחת של ג'וני מאר. את מעריצי „הסמית'ס" זה לא משמח במיוחד.

מופע

קיץ

מאת יוסי ונונו

הקיץ, כידוע, שייך לצעירים, ונדמה שהקיץ הנוכחי במיוחד. אין ספור, מופעים המיועדים לקהל צעיר, בתוספת פסטיבלים, המשתפים כוחות צעירים, נותנים את ההרגשה, שלוקחים את הקהל הזה ברצינות.

זה התחיל בלילות ימו עם מרתון הרוק של יואב קוטנר, המשיך בערב, בפסטיבל להקות צעירות עם אירגון למופת וזה ממשיך בעיר הנוער. גם בית־לסין הפליא להצטרף וב־26.8 ייערך ערב שלם של להקות צעירות, יופיעו בו „נושא המגבעת", „תג", „לינקה", ו„קו 8", שזכו כבר לחשיפה ב„להיט בראש".

בדרך־כלל הערכים האלה סובלים מבוסריות ומהרבה יומרות. אבל מחפה עליהם הרעננות והראשוניות. בסה"כ מעניין לשמוע את היוצרים של מחר.

בדרך לצמרת

תקליט

מאת יוסי ונונו

בהאזנה ראשונה נדמה שהדברים חוזרים על עצמם. ש„מינימל קומפקט" דורכת במקום. האזנה נוספת מבהירה שמדובר בפריצת־דרך, בשלב נוסף בדרך לצמרת של ההרכב המצוין הזה. הנופים והניכור הבלגי יכולים להטעות, מדובר בהרכב שנולד והתגבש כאן ובעצם מה זה חשוב.

מינימל היום שייכת לצמרת ההרכבים באירופה. הרכב שעושה מוסיקה איכותית. מוסיקה מרגשת ולא חשוב מאיפה באת ולאן אתה שייך. בתקליט הזה מעורב ג'ון פרייר. מי שעבד עם תאומי קוקטו והפרו־ייקטים של דיס מורטל קויל. והוא עשוי להצעיד את מינמל קדימה גם בשוק הבריטי.

הטקסטים הם „מינימל קומפקט" מובהקים רק מעוגלים יותר. ניכור במינון נכון, חלק גדול מהשירים עוסקים במחאה פוליטית־חברתית ושם עדיין מורגשת ההשפעה הכבדה של טוקסידו מון. יש ביצוע חדש ל„ניו קליר אויסט" שיר מצוין המדבר על שואה גרעינית. ויש „תחנה פנימית", שיר מרגש בביצוע מופנם של מלכה שפיגל. הצליל של מינימל התרכך. קטעים מלודים יותר, פחות כאסח. מוסיקה בשלה מתבגרת. צליל שנגמל ממחלות הילדות שלו.

הקו המתגבש הוא לתת למלכה שפיגל יותר קטעי סולו והוא טוב. לטעמי צריך לאפשר גם לפורטיס לשיר. בירנבך חוסם את עצמו לפעמים, מנתק מגע. פורטיס יכול להיות איש הקשר בין הטקסטים של בירנבך לקהל.

התקליט הזה מעורכן לכאן ועכשיו ומה שיפה אצל מינימל זה שתמיד יש הרגשה שהם מסוגלים ליותר. מומלץ לרכוש ולחכות גם לתקליט הבא. עניין אחרון — יופי שמדפיסים את התקליט בהדפסה מקומית, אבל כדאי להבא גם להקפיד על איכות ההדפסה, לא?

מה יצא?

קרידנס קלירווטר, עוד פעם אחת

מאת עופר ניר

נסו להתחמק ממתקפת הנוסטלגיה. יש לכם סיכוי? בחיים לא. יריה נוספת במלחמת חברות התקליטים, הנוברות במחסנים שלהן ומוציאות, בהדפסות חוזרות, תקליטים ישנים, או שהן מרכיבות אוסף להיטים ישנים בתקליט חדש. התקליט „כרוניקל" משלב את שתי האסכולות. מדובר באוסף להיטים של להקת „תחיית קרידנס קלירווטר", שהודפס בשנת 1976 ושב ונערך השנה, על־ידי יוסי לבנון, מחברת „איסטרוניקס", המחזיקה בזכויות הפצה לתקליטי חברת „פנטסי", בה הקליטה הלהקה.

„קרידנס" התפרסמה בסוף שנות ה־60' לאחר שנים ארוכות של עבודה מתישה ולאחר שההרכב החליף מספר שמות. האחים ג'ון ותום פוגרטי (תו פרש בשנת 1971), דאג קליפורד וסטו קוק, ניגנו רוקנ'רול קיצבי עם זאת מלודי וקליט מאוד. להיט רדף להיט, משך שלוש שנים מצליחות. רובם, פרי־עטו של ג'ון פוגרטי, אם כי שני הלהיטים הראשונים — „סוזי קיו" ו„אני מכשף אותך", היו ביצועים של הלהקה לשירים שכתב ג'יי הוקינס.

מי שבילה במסיבות ליל־שבת, לפני 18 שנים, לא ישכח שירים כמו „מרי הגאה", „זריחת הירח הרע", „להקה נודדת", „האם ראית את הגשם?", „מי יעצור את הגשם?", „כל עוד אני רואה את האור" ועוד. הזדמנות חוזרת להנות מאחת הלהקות האמריקניות הטובות, מראשית העשור הקודם.

● משהו שונה לגמרי, תקליט של החברה האנגלית העצמאית „4.איי.די." (שהביאה לנו את „דיס מורטל קויל" המרשים) — „המסתורין של הקול הבולגרי". חברת „סי.בי.אס" שהוציאה את התקליט הזה בארץ, לקחה הימור רציני. לא רוק, לא דיסקו, לא נשמה, לא להיטי־סוכר מחליאים. זהו, פשוט ולעניין, שיר־הלל לקול האנושי. קולן של נשים בולגריות, שאינן זמרות מקצועיות, המרחף בחליל. חורר מתחת לעור [illegible] בכנות ובעוצמה שהן מעבירות [illegible] עם אווירה יוצאת־דופן, מיוחדת [illegible] אסילו.

● החברה הכללית למוסיקה הוציאה [illegible] פסקול סרטו החדש של ארי [illegible] מבוורלי הילס, חלק שני". שירים של [illegible] סיגר, צ'רלי סקסטון (אחד [illegible] החדשים של הרוק האמריקני, [illegible] להקה משפחתית), ג'רמיין ג'קסון, [illegible] פוינטר" וגם ג'ורג' מייקל [illegible] הוידיאו הנועז שהתלווה אליו [illegible] באנגליה — „אני רוצה את הסקס שלך".

● „מחק" הוא ההרכב הנוכחי של [illegible] קלארק, מי שהחל דרכו ב„דפש מוד" [illegible] ב„יאזו" והיה פעיל בשטח קלארק [illegible] לכלי־הנגינה ואנדי בל. מספק את [illegible] התקליט (סי.בי.אס) נקרא „קרקס" [illegible] „כיכר") וחובבי הקוריוזים יגלו [illegible] לפחות בגלל העטיפה המיוחדת.

● עוד בסי.בי.אס, לחובבי [illegible] תקליט חדש של אחת הלהקות [illegible] בתחום הזה — „נחש לבן". התקליט [illegible] „1987" והוא מיועד, באמת, רק למי [illegible] באוזניים עושה לו טוב בלב.

● אחרונים חביבים, שניים [illegible] התיכון: מרסל דאדי וג'יאני מוראנדי. [illegible] שמתעניין בפרטים חשובים כאלה, [illegible] דאדי, יליד טוניס שהיגר עם [illegible] לפאריז, בהיותו ילד, מתגורר כיום [illegible] באילת. הוא נחשב לנגן גיטרה מעולה [illegible] פרגוג מאמן של הופעות. הוא [illegible] שיטה, ללימוד נגינה בגיטרה, [illegible] מהירה ופשוטה יחסית. התקליט [illegible] גיטרה" (הליקון) מלמד משהו על [illegible] דאדי. בעזרת 20 קטעים, לא ארוכים [illegible] ונעימים לאוזן. מצורף, וזה הירוש [illegible] תווים, לתועלת המתלמדים.

מוראנדי, אחר מאלילי [illegible] ה־70 המוקדמות, בתקליט חדש, [illegible] הלהיט זוכה הפסטיבל שנערך השנה [illegible] היה לו הוציאו תקליט של מיטב [illegible] והיו לו כמה, נחמדים מאוד. [illegible] אותו, עדיין? ל„איסטרוניקס", שהוציא [illegible] התקליט, פתרונים.

פגישות קאליפורניה

מאת יוסי ונונו

תקליטים חדשים על מדף תקליטי הג'אז, מיובאים על־ידי חנות התקליטים קורוס.

— אריק דולפי VINTAGE DOLPHY הוצאת ENJA אלבום של אחד מגדולי הנגנים שקמו לג'אז, הקלטות מהשנים 63/62 המופיעות בפעם הראשונה על גבי תקליט.

— ריי אנדרסון — „זה פשוט קרה", ENGA. טרומבוניסט שהחל דרכו בג'אז האוואנגארדי ובשנים האחרונות פונה יותר למסורת של הג'אז. תקליט במסורת הג'אז של ניו־אורלינס, מעורכן להיום.

— סטיל של טיילור — SOUL NOTE FOF OLIM שההופעה שלו בפסטיבל ישראל היתה [illegible] חד־פעמית. תקליט סולו פסנתר [illegible] בפסטיבל באירופה בשנה שעברה.

— ארצ'י שיפ, „פגישות קליפורניה" SOUL NOTE תקליט חדש לנגן סקסופון מצוין. גירסות חדשות לארבעה [illegible] סטאנדרטס.

סטיב לייס „רק מונק", Soul Note. תקליט ונגן העוסק במוסיקה של תלוניוס מונק. בתקליט תשעה קטעים של [illegible] אותם מנגן לייסי סולו בסקסופון סופרן.

ג'אז

רוח סקנדינבית קרירה

מאת יוסי ונונו

המופע של יאן גרברק הצליח למלא את אמפי וואהל (11.8) וזו כבר עובדה מעודדת. מסתבר, שלמרות ההצפה ביבוא הבידור יש גם מקום, וקהל למופע איכותי עם מוסיקה מצויינת. ההרכב של גרברק מנגן ג'אז אחר, שילוב של אילתור על בסיס ג'אזי עם השפעות של סגנונות שונים. ממוסיקה הודית דרך מוסיקה מהמזרח הרחוק ועד למוסיקה דרום אמריקנית, כולל קטע טנגו מצויין.

הכלים שעל חכמה הם שילוב של סגנונות. מצד אחד כלי ההקשה של ננה וסקונסלוס והחלילים של גרברק, ומצד אחר הקלידים האלקטרונים ומכונת התופים של לרס ינסן. הביצוע מצויין.

גרברק הוא סקסופוניסט רגיש, מחפש, לא לוחץ, אין לו האגרסיה שיש לסקסופוניסטים בארה"ב, הוא אימפרסיוניסט באופיו, נינוח, נותן לקטעים להתפתח מתוך עצמם, כקצב שלהם. לא ממהר לשום מקום. ננה וסקונסלוס, בכלי ההקשה, הוא מה שנקרא [illegible] בסקסופון, כל כניסה שלו מרווה, [illegible] כמעט פיסטוסים. הוא ממלא את [illegible] בצבע, בחום, ברגש, בעדינות, [illegible] למי שמנגן באמת מבפנים.

לרס ינסן, הקלידן, הוא ה„ג'אזיסט" [illegible] חברי ההרכב. בחלק מהקטעים, שניגן, [illegible] היה לשמוע אפילו רוק. צליל [illegible] פיוז'ן באופן שמזכיר את הקלידים [illegible] „תחזית מזג האוויר" או „מהווישנו". [illegible] מנגן, בעזרת הקלידים, חיקוי [illegible] אקוסטיים מזרחיים. הוא מצויין, [illegible] בבאס לא בא מספיק, לטעמי, [illegible] מגיעה לנו הופעה, שבה חבר [illegible] כי גם בהרכב הזה אפשר להבין [illegible] מוכשר.

הארבעה מנגנים מוסיקה נטו, בלי [illegible] מיותרים ובלי „שלום ישראל". [illegible] לקהל. המופע עצמו תובעני, [illegible] במיוחד בחום של הימים האחרונים, [illegible] לוקחת אותך למחוזות אחרים. [illegible] אפשר להגיע עד סקנדינביה הקרירה. [illegible] מצויין, מהטובים ששמעתי בארץ [illegible] הג'אז, כדאי להמשיך בכיוון.

18.8.87

אדם וביתו

בעריכת צביה בן־שלום

משהו צועני, משהו אינדיאני

גולי חוזמן בין תורית בפתיחת הבוטיק התל־אביבי

נערי העור של „בילי אשטון" נחטפים מאחורי. מאז שהחברה הוקמה, בדצמבר 1986, הם הוצגו ב־22 ירידים ותצוגות אופנה בין פאריז לטוקיו ונמכרו ביותר ממיליון דולר. לחברה משרדים, חדר תצוגות ורשת של אנשי שיווק בלונדון ומפעל באילת.

„בילי אשטון" הוא שם החברה המייסדת והמעצבת היא בילי היימן, ציירת ופסלת, ילידת בית אלפא, הבת של נחום ודליה, אחותה של סי, זמרת הרוק. בילי (31) התגוררה חצי ימיה בחו"ל. בפאריז נהגה לשוטט בשוק הפשפשים, לקנות תחרה ויקטוריאנית ולתפור בגדים מהממים להנאתה. בגיל 16 התקבלה בלונדון לצ'לסי ארט קולג', הנחשב לאחד מבתי־הספר הטובים לאמנות. בבוקר למדה ציור ובערב — עיצוב אופנה. בגיל 17 שכרה בוטיק ב„פורטובלו" ובמשך 3 שנים מימנה את לימודיה מעיצוב דגמים ומכירתם בסופי השבוע. בתחילה עבדה עם תחרה ויקטוריאנית, אחר כך עברה לעור אינדיאני.

ב־1980 חזרה לירושלים. כעבור שנה עברה לאילת, התמקמה על יאכטה ושכחה מהשלם. רק ב־1984 חזרה לחוף ושכרה מקום לעצב בו בגדים מעור. הדגמים נחטפו על ידי תיירות ומשקיעים שונים החלו להתעניין. בילי היימן נענתה להצעת שותפות של המשקיע האנגלי אדריאן אשר, וכך נוסדה „בילי אשטון", חברה המעסיקה באילת 50 פועלים, מוכרת את מוצריה בכל העולם. ולאחרונה פתחה גם בוטיק ברחוב גורדון בתל־אביב.

שחור ולבן – עור כמו תחרה

זה מה שטוב באילת.

שם פריט בקולקציה של בילי היימן איננו שמלה, הוא בחליפות קטנות של מכנסונים וחזיה, דרך חולצות פתוחות, חצאיות מיני צרות, או חצאיות ארוכות ורחבות, שמלות סטרפלס ההדוקות את הגוף כמו עור נחש, חליפות מכנסיים וחליפות ערב, שמלות לדיסקוטקים, נוצצות בניטים והדפסי כסף, חולצות דו־צדדיות (אין לפנים או אחור, לובשים איך שרוצים), חצאיות דמוי כותנות או שמלות גדולות, ארוכות, מג'ינס מעוטר בעור, משהו מהסרטים.

הצבעים מהממים ביופיים. חום, צהוב־אוכר, כחול צי, ורוד עתיק, שחור ולבן — והשילובים תמיד תואמים. כמעט בלי קונטרסטים. הרבה פרנזים, הרבה וולנים, חתיכות עור בצורות שונות מודבקות בכל מיני מקומות הגיוניים ולא הגיוניים, אפליקציות ותחרה, וגם ועור מבריק, מוטבע ומחורר. יש בבגדים אלה משהו אקזוטי, צועני, אינדיאני, אבל גם פנקיסטי וגם — בדגמים מסויימים — מאוד אלגנטי, מאוד „לידי לייק". הרבה דגמים לדיסקוטק, כזה מאוד מאוד יוקרתי, הרבה דגמים לנשף השנתי במועדון, אבל גם משהו לקבלת הפנים אצל המלכה, והרבה פריטים שעם כובע הולם אפשר ללבוש במרוצי דרבי.

שאלת למחירים? טוב, אז בתל־אביב עולה מערכת של מכנסונים וחזיה 400־500 ש"ח, שמלת ג'ינס ועור 400־600 ש"ח, שמלת עור בלי ג'קט — 800, וחליפה מלאה — 1200. זה בערך, כי הרי הכל עבודת יד, כל פריט הוא דגם. אתם יודעים שבחו"ל זה יותר יקר?

(צב"ש)

קייטנה משותפת לילדי סי.אף. וילדי קיבוץ ראש־הנקרה

עשרה בני נוער חולי סי.אף מרחבי הארץ, בני 12־15, מתארחים בקייטנה, שאירגן קיבוץ ראש־הנקרה. זו השנה השלישית שהקיבוץ מארח קבוצות חולי סי.אף. במשך הקייטנה שוהים הנערים החולים בבית הילדים ונהנים מפעילות משותפת עם ילדי הקיבוץ. כולל טיולים [illegible] באזור הקרוב, נסיעה ברכבל ועוד. [illegible] מלווה צוות הרפואי, [illegible] ומדריך חברתי.

[illegible] במקום וזוכים החולים לטיפול [illegible] אינטנסיבי. באווירת [illegible] ובתנאי אקלים טובים. חשיבות [illegible] לעצם הניתוק של הילדים, [illegible] הקרובה לתקופה מסויימת, [illegible] הקשה המוטל הן על ההורים והן על הילדים בטיפול היומיומי הקשה במשך השנה.

לאחרונה, בעקבות פעולות להעמקת המודעות למחלה, שנוקט איגוד סי.אף. בישראל, אובחנו חולי סי.אף. במספר קיבוצים ברחבי הארץ. כיום ידוע לאיגוד על עשרה קיבוצים בהם אובחנו חולי סי.אף. בעקבות פניות האיגוד נענו מספר קיבוצים ופתחו את דלתותיהם לאירוח קייטנות קצרות לילדי סי.אף. בתקופות של חופשות מלימודים בבתי־הספר. קיבוץ ראש־הנקרה, אשר היה החלוץ בעניין, הפך את הקייטנה המשותפת למסורת וכאמור זו הפעם השלישית שהוא מארח קבוצת חולי סי.אף. האיגוד מקווה כי קיבוצים נוספים יכירו בחשיבות הנושא ויפתחו את דלתותיהם בפני קבוצות נוספות במהלך השנה.

זה מה שיש

תערוכת רווחה ושיקום

בכנס השנתי העשירי של העובדים הסוציאליים, שייערך בבנייני האומה בירושלים ב־14־15 בספטמבר, תשולב תערוכת רווחה ושיקום, ראשונה בישראל. מטרת התערוכה מקצועית ומסחרית כאחת, והיא תכלול מוצרים ושירותים לאוכלוסיה הקשישה: לילדים ולמשפחה (הזקוקים לשירותים יעוציים־טיפוליים, משחקים דידאקטיים וכו'); בשביל אוכלוסיות מיוחדות (והצגה במחלקות נפרדות: מכשירי שמיעה, מוצרים אורטופדיים, מוצרי מחשב מיוחדים וכו'); לקהילה (בתחום זה יציגו אירגוני שירות פרטיים, ציבוריים ולנטאריים את מטרותיהם, שיטותיהם והישגיהם) ועזרה לעבודה הסוציאלית ולשירותי הרווחה (כגון ציוד משרדי, ספריות מקצועיות, מיחשוב וכו'). את רעיון התערוכה הגו יוסף גלוש, יו"ר ועדת ההשתלמות של איגוד העובדים הסוציאליים והאירגון נמסר לידי חברת „סמל" — יועצים לניהול.

כוחו של סמל

המהפכה הצרפתית התחילה בהריסת הבאסטיליה, הכלא המפורסם והמושמץ ביותר בפאריס. כאשר ההמון הסתער על חומותיה, ב־14 ביולי 1789, היו כלואים בה (תחת משמר כבד של 95 אינוולידים ו־30 שווייצרים) שישה פושעים פליליים ובן אצולה אחד מטורף.

אין תקן לשעשועי מים

אף כי בארץ פועלים עשרות מיתקנים של שעשועי מים כמו מיגלשות, בלוני מים, סירות מים, אופני מים — אין בישראל שום תקן למיתקנים אלה וכל יזם ומפעיל של מיתקן מישחקי מים עושה ככל העולה על רוחו. במצב הטוב ביותר מתייעץ המפעיל עם מפקד המשטרה באזור, וזה מחליט בהתאם לשיקול דעתו. כתוצאה מכך יש מדי שנה בשנה נפגעים, שמספרם הולך וגדל, וזאת כתוצאה מאי־שמירה על כללי הבטיחות — כך קובע דו"ח של מומחי המוסד לבטיחות ולגהות שפורסם בימים אלה.

הדו"ח מציג תמונה עגומה למדי, לפיה אין כל יד מכוונת מבחינה בטיחותית בנושא מיתקני מים בארץ ואין כל גורם מרכזי היכול לארגן את בעלי המיתקנים או מפעיליהם. הדו"ח ממליץ לנסות ולפנות למפעילי מיתקני השעשועים באמצעות העיריות והמועצות המקומיות ולהעמידם על חומרת הבעיה — מוסר אוהר קריב.

ירקות אורגניים – לביתך

בשורה טובה לחסידי המזון הטבעי: פירות וירקות אורגניים, הגדלים בגידול טבעי, ישלחו ישירות לבתיהם על־ידי „אסיף", משווקת מזון „ללא כימיקלים, ללא הורמונים וללא ריסוסי רעל" (ציטוט מקומוניקט). אסיף מקבלת את התוצרת ממשקים חקלאיים המספקים לה, כלעדית, את הפירות והירקות וארומותיהם נבדקות אחת לשבוע במכון וולקני. פירות וירקות אלו משווקים ברשת קו־אופ, באריזות של 1 ק"ג, פלוס עלון הסברה. מי שרוצה — יכול, כאמור, להזמין הביתה בטלפון (815708 ו־835363) במחיר שווה לזה שהתוצרת נמכרת בקו־אופ. לא מסרו לי מחירים וכדאי שתשאלו, כדי להימנע מהלם.

מג'ונסון בתרסיס

4 מוצרים חדשים של חברת ג'ונסון ואקס הגיעו לישראל לשמחת מי שנעול על חברה זאת, ותמיד עורך השוואות בין תוצרתה לבין הקונקורנציה. אז עכשיו יש גם „פרש לוק", תרסיס לגיהוץ, „מחזיר לאריג את גמישותו, רענן ומחודש" — מבטיח היבואן, תשלובת דנשר. גם לא נדבק למגהץ ולא מלכלך. ויש „שאוט" מסיר כתמים בתרסיס, ו„ספרקלס" ללא ואקס, לנקוי חלונות, מראות, משטחי זכוכית והברקה, ואחרי שהבית מבריק והמפות מגוהצות אפשר עוד לתרום לאווירה בעזרת „גלייד דרייי" — מטהר אוויר ובדים בשיטה יבשה, מועיל במיוחד לשטיחים.

התרסיסים הם בגדלים שונים ומחירם בין 4 ל־5 ש"ח, אם כי תמיד זה כמה אגורות פחות ממיספר עגול.

מרכזי ולא לצרכן

זה תיקון טעות: לפני שבועים פירסמתי במקום זה ידיעה על „פק"ל לחייל", ערכת־שי למתגייס, הכוללת מכונת גילוח חשמלית (על בטריות), רדיו טראנזיסטור, פנס סוללות מיוחד ותרסיס לשימון נשק. המחיר 125 ש"ח וכל המוצרים החשמליים תוצרת פילפס. וככן, בטעות — בהחלט ללא כוונת זדון — כתבתי שהפק"ל משווק במשביר לצרכן ולא הוא! הרעיון הוא פרי יוזמה של המשביר המרכזי. סוכנו הבלעדי של „פיליפס" בישראל. זאת האמת ואני מתנצלת בפני המשביר שנפגע, ועכשיו ממש לא נעים לי להעיר שהמחיר של הערכה סביר בהחלט בשביל מוצרי פיליפס, הידועים באיכותם, אבל למתגייס הייתי מסתפקת במכונת גילוח פשוטה, שעולה 10־15 ש"ח, וטראנזיסטור במחיר דומה.

ארבעה ימי בריאות בתערוכה

בין ה־22 ל־29 באוגוסט תיערך בגני התערוכה בתל־אביב תצוגה מקיפה בנושא טבע, ספורט ובריאות — „עלומים 87". הרעיון הוא של צביקה שרף, דורון גלר ושלמה צפריה, המייצגים את „האגודה לקידום הטבע והבריאות בישראל"; מסתבר שיש דבר כזה. בפרויקט התערוכה הושקעו 200 אלף דולר וכ־200 מציגים הבטיחו את השתתפותם, הכל בנושא טבעונות, דיאטה, ספורט לענפיו וסוגיו, מכוני כושר, קוסמטיקה טבעית, מחנאות וקמפינג ובטח משהו שכחתי. המעוניינים יוכלו גם לשמוע הרצאות ושיהיה להם לבריאות.

הבשמים של בלנסיאגה

כל מעצב אופנה מייצר בשמים, גם כריסטובל בלנסיאגה (Balanciago), אריס־טוקרט ספרדי, הנחשב למוביל בתחום התפירה העלית בפאריז. הוא מוצא את השראתו בפולקלור הספרדי, אך בית האופנה שלו נחשב ליוקרתי מאד, המתמחה בבגדים אלגנטיים לחברה העלית ובשמלות ערב ייחודיות. במטרופוליטן מוזיאום בניו־יורק מוצג מבחר עשיר של בגדים ופריטים נלווים מבית אופנה זה, שעוצבו מאז שנת 1973. בשנים האחרונות הרחיב בלנסיאגה את עיסוקיו גם על עיצוב אביזרים ובשמים והנה — כאן החדשה — מגיעה לישראל. סידרה חדשה של בשמים אלה, בתיווכה האדיב של חברת דנשר, (יבואני קוסמטיקה וחומרי ניקוי). הסידרה כוללת בשמים לנשים ולגברים, פרפיום, מי טואלט, אפטרשייב ודיאודורנטים והמחירים בין 25 ל־60 ש"ח, לפי הכמות והסוג. נמכרים בפרפומריות ורשתות שיווק. בתמונה: בית בלנסיאגה בפאריז.

קחו ממתק ולא חשיש

„עלית" מצטרפת למלחמה נגד הסמים. הנהלת החברה הודיעה לאגודת אל־סם, כי היא נענית לפנייתה ומגייסת למלחמה זו את שחקני קבוצת מכבי תל־אביב (בלי אולסי פרי, מה לעשות). אשר הביעו את הסכמתם לקחת חלק פעיל במבצע ולתרום מזמנם ומיכולת ההשפעה שיש להם על הנוער בארץ. הנהלת „עלית" מביעה תקווה כי מפעלים אחרים ילכו בעקבותיה ויצטרפו לפעולה מאסיבית לשם בלימת ההתפשטות של נגע הסמים.

שילמדו לשחק בבורסה

זה דומה למונופול, רק משופר ומשוכלל, מותאם לערכים של ימינו: משחק — קופסה אקטואלי בשם „סיפור הצלחה". כיוון שלא ראיתי את המשחק, אני מצטטת בהרחבה מן הקומוניקט: „מיועד לגילאי 8־80, מציע למשתתפיו (2־6) לעבור במסלול הכלכלי של החיים, על גבי לוח פלאסטיק צבעוני ומהודר הכולל, בין השאר, שימוש חופשי ברולטה ותגנות כמו בורסה, לוטו, חברות ביטוח, בנייני מגורים ואפילו בית־אבות." לא מזכירים וילות בנופים, הברחת דולרים או העלמות מס, אבל ייתכן שגם זה בפנים, כי „כל צעד שתעשה יקבע אם תסיים את המישחק כסיפור הצלחה או כפילוסוף עני." מחיר המשחק 58 ש"ח, כסתיכים בשביל משחק המכשיר את הילד לחיים. הופק ומופץ על־ידי חברת אמהר־אמקור, המתמחה במשחקים חינוכיים.

2.4 מיליון מטר אריגים

כחמישים אחוז מחולצות גברים המיוצרות בארץ, עשויות מהבדים של „אריגי יער". המפעל מתמחה ביצור אריגי־אופנה, שאחרי רכישת ציוד חדיש הכפיל את היקף תפוקתו, העומדת היום על 2.4 מיליון מטר בשנה. זה כולל גם בדי הלורקס (ייצור בלעדי בארץ), שמחירם נמוך בכ־30 אחוז מלורקס מיובא. בתמונה: הדוגמנית הגר לחוביץ' עוטה לורקס לבן בפסי זהב. עשוי 100 אחוז פוליאסטר. רוחב האריג — 160 סמ' והמחיר 8 ש"ח למטר. צולם בחוף פלמחים.

סדנאות לכתיבה יוצרת

נראה כאילו מחלקת החינוך של עיריית תל־אביב הכריזה על שנת תשמ"ח כעל שנת כתיבה יוצרת לילדי העיר. בספריית שער־ציון בית־אריאלה יתקיימו, בתאריך זה או אחר אחרי ראש־השנה, סדנאות ל„ילדים כותבים", והכוונה לא לאלה שמקשקשים על הקירות. או ככה: מתוכננות סדנאות לכתיבה וליצירה לבני 9־12 ולבני 12־15 (דיון בשאלת מפתח „איך אנחנו יודעים מה להגיד"), וחוג לכתיבה עיתונאית ותקשורת (לבני 14־18), וסדנא לכתיבת שירה (איך שיר נולד, לבני 15־18). גם המבוגרים אינם מקופחים, יהיו סדנאות להכשרת מספרים ואמנות הסיפור והמספר, לכתיבת פרוזה ושירה ולתרגום אמנותי. ממש לא יאומן, איך צמחו בתל־אביב שלושה דורות של סופרים ומשוררים בלי הסדנאות של העירייה. אחרים מהם עושים עכשיו חלטורות (מעט כסף ועבודה קשה) בהנחיית סדנאות אלה. ומי שמעוניין בפרטים, כמו שמות המנחים, מועדי הפגישות והמחיר (זה לא בחינם) — ישאל בספריה, חדר 310 בימים א'־ה' בין 10 ל־14, או בטלפון 210141 תל־אביב. כדאי להזדרז כי מספר המקומות מוגבל.

מחשב לגיל הרך

מבשרים לי שפותחו משחקי מחשב לבני 3־6. חברת המחשבים טופסופט פיתחה (בעזרת צוות יועצים פדאגוגיים — מבטיח הקומוניקט) תוכניה בשם „ציורון", למחשבי יבמ פ־סי, ותואמיו. המתאימים במיוחד לגיל הרך. ציטוט: „התוכנה שמה דגש על פתוח הקואורדינציה בין העין והיד, היא אינה דורשת כל ידע במחשבים ובעזרת הדרכה קלה מצד ההורים יוכל הפעוט לשחק וליהנות בלי עזרה נוספת..." בתור משהו שמעסיק את הילד שלא יגדנד, זה נראה לי המצאה גאונית. אבל אני מתאפקת מהבעת דיעה אישית על הנושא, כי אולי זה באמת מפתח את האינטליגנציה והתפיסה, ויהיו לנו בעוד עשר־עשרים שנה המון גאונים. רק מתי לעזאזל, הם יעשו עוגות מחול?

אם אתם נוסעים לאנגליה...

בין ה־28 ל־31 באוגוסט תיערך בליברפול „עידית הכסף של החיפושיות". בין האירועים: מוסיקת שנות ה־60 במועדון קאוורן, סיור באתרי „החיפושיות" בעיר, קונצרט עם להקות מקומיות משנות ה־60, ה־70 וה־80, שוק פשפשים ומכירה פומבית של מוצרי רוקנ'רול. בין הלהקות שיופיעו — להקת „בוטלג ביטלס", שהם העתק כמעט מרוייק ללהקה. חבילות נופש בנות שניים עד ארבעה לילות במחיר החל מ־49.15 ליש"ט לאיש, ניתנות להשגה בכמה בתי מלון מקומיים — מוסרת רמנה טריוואקס בשם B.T.A. לפרטים נוספים:

Cavern City Tours, 37 Park Street, Liscard, Merseyside L44 1AT, Tel: 051-6537080 or 051-6304062.

באלאגן בנושא הזרים

מילצ'ן: "ישנה התחייבות של הפועל שזרים יצטרפו בעונת 89־1988 ולכן יבואו נציגי מכבי ובית"ר לישיבת ההנהלה מחר" ★ סוירי: "לא הושג שום הסכם; תתקיים הצבעה בקשר לזרים וצמצום הליגה" ★ מזכירות הפועל תורה היום בישיבה מיוחדת לנציגים בהתאחדות שלא להכריע

כדורגל

נציגי מכבי וביתי"ר בהנהלת ההתאחדות לכדורגל הודיעו אתמול כי יופיעו מחר לישיבת הנהלת ההתאחדות היוצאת, שתדון בנושא שילוב הזרים. עוריקם מילצ'ן, מ"מ יו"ר הנהלת ההתאחדות, אמר כי סיכם עם יו"ר ההתאחדות, שאול סוירי, כי מחר תתקיים הצבעה על הזרים.

עם זאת הטעים מילצ'ן כי ההצעה לשילוב הזרים מתייחסת לעונת המשחקים 89־1988, למרות שהוא וחבריו תבעו את שילוב הזרים כבר בעונה הקרובה. הוא הבהיר כי נענה להצעה לדחיית הזרים בעונה נוספת, מאחר שאינו מחפש יריבות אלא קידום הכדורגל.

"בעקבות ההבנה שהושגה — אמר מילצ'ן — "הסרנו מסדר־היום של האסיפה הכללית את נושא שילוב הזרים". מילצ'ן ציין כי הוא "סמוך ובטוח שבכל מקרה תתקיים ההכרעה, וגם אם לא תתקבל הצעתו יכבד את החלטת הרוב".

שאול סוירי, יו"ר הנהלת ההתאחדות, אמר אמש בתגובה, לדברי מילצ'ן, כי לא הושג שום הסדר, והוא פנה למילצ'ן להסיר את נושא הזרים מסדר־היום של האסיפה הכללית, ובמקביל התחייב שההנהלה היוצאת היא שתדון מחר בבוקר בשילוב הזרים, הגם שעמדתו הנוכחית היא בער שילוב הזרים.

עם זאת, מתכוונים בהפועל, במהלך הדיון בהנהלה, לשלב את נושא הזרים יחד עם צימצום מספר הקבוצות בליגה ל־12.

על־אף ההבנה עלול להתפתח משבר חדש סמוך לאסיפה הכללית.

מזכירות מרכז הפועל, שתתכנס היום אחר־הצהריים, תורה פעם נוספת לחברי הפועל בהתאחדות לכדורגל שלא לקבל הכרעה בנושא הזרים.

מזכירות הפועל לישיבה דחופה היום
"מלחמת" ישי בשחר לשיאה

מזכירות מרכז הפועל תתכנס היום אחה"צ לישיבה שלא מן המניין כדי לדון בתביעתו של יעקב ישי, מחזיק תיק הפועל בהסתדרות, שלא לכלול את דב שחר ברשימת מומלצי הפועל להנהלת ההתאחדות.

מזכ"ל הפועל, יצחק אופק, נאלץ לקבל את תביעתו של ישי בתוקף סמכותו כמחזיק תיק הפועל בוועדה המרכזת של ההסתדרות.

ישי יתבע שלא להכליל את שחר ברשימת מומלצי הפועל, ולהשאיר את המקום פנוי עד לבירור, או העמדה לדין של שחר, בפני המוסדות המוסמכים.

דב שחר ניסה עד אמש, וינסה גם הבוקר, למנוע מישי לנשלו מרשימת מומלצי הפועל להתאחדות לכדורגל.

בינתיים הוזכר שמו של עמי אוריון כמי שעשוי לבוא במקומו של שחר.

שטפי גראף מספר 1 בעולם

שטפי גראף ממערב־גרמניה היתה לטניסאית מספר 1 בעולם, לאחר שניצחה אור לאתמול במשחק הגמר בטורניר לוס־אנג'לס את כריס אוורט — 6:3, 6:4.

גראף הרוויחה השנה 700 אלף דולאר. היא נוצחה רק פעם בגמר ווימבלדון ע"י מרטינה נאוורטילובה.

שטפי גראף: נאוורטילובה ואוורט נשארו מאחור (תצלום: איי.פי.)

פיקנטריה — ישראל פז

הקצת שהיה חסר

נבחרת הקדטים שלנו בכדורסל חזרה מאוכזבת מאליפות אירופה בהונגריה: רק מקום תשיעי. על־אף המיקום הבלתי־משכנע ניתן להעריך בחיוב הופעה זו של שחקני העתיד בזירה האירופית. לנבחרת הישראלית היה חסר קצת כדי להיות בצמרת.

אני מייחס חשיבות רבה להופעות מעין אלה, במיוחד כאשר הן מתקיימות במסגרת רשמית ומחייבת כמו אליפות אירופה. המאבקים מעניקים לנו תמונה לגבי העתיד.

המאמן יוסי הררי התאונן עוד לפני הנסיעה להונגריה כי בהיעדר משחקי מבחן בין־לאומיים עלולה הנבחרת לא להגיע למיצוי כל יכולתה. ואכן, כך היה. הישראלים נכנסו לתלם ממשחק למשחק. תחילה נוצחו ע"י שתי נבחרות, חלשות יחסית, כמו יוון (79:77) וצרפת (67:63). כאשר השתפרו איימו גם על שתי הנבחרות שהגיעו לגמר. בשני המשחקים החמיצו סנסציות: נגד יוגוסלביה הפסידו 78:73 ונגד איטליה 92:90. בשני המיפגשים הוליכו אולם לא ידעו לסיים כהלכה. בסיכום: בצד ארבעה הפסדים ועירים — שלושה נצחונות.

הרצת הנבחרת במבחנים בין־לאומיים היתה ללא ספק מחדירה בטחון בשחקנינו. כמובן שאי־אפשר לומר בבירור שהיו משפרים את המיקום אך למען ההרגשה העצמית, שעשינו הכל להצלחה, היה כדאי להעניק יותר תנאים לכדורסלנים.

לקח חשוב לוועדה המקצועית ולאיגוד הכדורסל.

★

חופשה נעימה

תארו לכם שמדורי הספורט בעיתונים היו נסגרים לחודש. ידיעות מעטות היו מתפרסמות במסגרת החדשות הכלליות. דבר כזה לא יכול לקרות. ברדיו שלנו, לעומת זאת, ישנן הפתעות. "קול ישראל" הכריז על חודש אוגוסט כחודש־פגרה. אין ספורט.

תכנית הספורט בערבים והתכנית הגדולה במוצאי־שבת יצאו לחופשה. אינן. לא קיימות. רק בבוקר ובצהריים עושים לנו טובה ומטפטפים כמה ידיעות. כל זאת כאשר הספורט הישראלי נערך לפתיחת העונה.

כנראה שמדור הספורט ב"קול ישראל" - בעולם אחר. עולם אנוכי של כל־טוב. חופשות זה דבר טוב. אבל לא על חשבון המאזינים. טוב שיש גלי צה"ל.

מדליית־זהב להולנדית בשטרסבורג

דפנה יונגיאנס מהולנד זכתה אתמול במדליית־הזהב הראשונה באליפות אירופה בשחייה בשטרסבורג, כאשר ניצחה בקפיצה מקרש (3 מטר) בגמר הנשים. אולם נדהמה כאשר בטקס חלוקת המדליות נוגנה מוסיקה במקום ההימנון הלאומי ההולנדי.

יונגיאנס, בת ה־22, לומדת פיננסים ושיווק בין־לאומי במיאמי שבפלורידה. היא זכתה בתואר עם 525.78 נקודות, לפני הסובייטית מארינה בבקובה — 518.88 והמזרח־גרמניה בריטה באלדוס, שהיתה אלופת 1983 — 513.42.

700 באימון בחולון

700 אוהדים הגיעו אמש לאולם בחולון כדי לחזות באימון הבכורה של הקבוצה, בו נטלו חלק שני השחקנים החדשים של הפועל חולון, קני אוראנג' ושמואל זיסמן.

לפני תחילת האימון, אותו העביר עוזר־המאמן אילן קובלסקי, הציג כרוז בפני הצופים כל שחקן ושחקן, שזכה בתשואות רמות.

היום אחר־הצהריים מצפים בחולון לבואו של הזר השני, ג'ו דאוסון, שבואו לארץ התעכב בגלל קלקול קינה.

אורח מהונגריה באימון הפועל ת"א
מאת יצחק ויסהוף

אנדי פריקש, כדורסלן יהודי־הונגרי, שהגיע לישראל לביקור קרובים, התאמן אמש עם קבוצת הפועל ת"א. פריקש סיפר כי הוא מכיר את עמי שלף, והוא בעל שמונה הופעות בנבחרת הונגריה. באימון לא הרשים.

פריקש ישהה בישראל כחודש ולאחר־מכן ישוב להונגריה.

אמריקני קארל לואיס – תוצאה מצויינת ברוחק באינדיאנאפוליס (תצלום: איי.פי.)

לואיס קפץ 8.75: אשבור השיא ברומא

האמריקני קארל לואיס, בעל ארבע מדליות־זהב אולימפיות, לא הצליח אור לאתמול לשבור את שיאו העולמי של בוב בימון בקפיצה לרוחק (8.90), כשקבע את ההישג השישי בטיבו בעולם — 8.75 מטר.

לואיס אמר לאחר־מכן כי ינסה לשבור את השיא באליפות העולם ברומא, בעוד כשבועיים.

במשחקי פאן־אמריקה באינדיאנאפוליס, ניצח האמריקני ריימונד פיר בריצת 400 מ' את אלוף העולם, ברט קאמרון מג'מאייקה, כשקבע זמן מצויין — 44.60 שנ' לעומת 44.72 שנ'.

אלומה גורן קיבלה "פנס"

כוכבת נבחרת הנשים ב־כדורסל, אלומה גורן, לא תתאמנה אתמול מאחר שב־משחק כדורסל בקיבוצה, גבעת־חיים, מאוחד, ספגה מהלומה בפניה.

נבחרת הנשים מתכוננת למשחקים הקדם־אירופיים בסוף החודש בגרמניה.

דרום־קוריאה נענתה להצעות להגדיל הנתח לצפון

דרום־קוריאה מסרה אתמול כי נענתה להצעות הוועד האולימפי הבין־לאומי להעניק לצפון־קוריאה חלק גדול יותר של ענפי ספורט באולימפיאדת 1988 — מסרה דוברת הוועד האולימפי בלוזאן.

הוועד האולימפי הבין־לאומי מנסה למנוע אפשרות של חרם קומוניסטי על אולימפיאדת 1988, ביוזמת צפון־קוריאה. ב־1981 הוחלט שדרום־קוריאה תארח את כל ענפי הספורט באולימפיאדה.

בחודש שעבר הציע הוועד האולימפי הבין־לאומי תוכנית אולימפית מורחבת בצפון־קוריאה, שתכלול כדורעף לנשים ומירוץ אופניים למרחק 100 ק"מ.

זאת בנוסף לכל שמונת האירועים בטניס־שולחן ובקשתות, וגם אחד מהסיבובים המוקדמים של תחרויות הכדורגל.

ביום חמישי שעבר תבעה צפון־קוריאה לארח את כל תחרויות הכדורגל, ולעומת זאת ויתרה על מירוץ האופניים.

פסק־דין עקרוני בפרשת צ'ד נלסון
הופעת שחקן בקבוצה תואמת יחסי עובד ומעביד

פסק־דין עקרוני, לפיו חתימת הסכם בין אגודת ספורט לספורטאי על העסקתו בקבוצה תואמת את היחסים שביניהם ליחסי עובד ומעביד, על כל המשתמע מכך, ניתן בימים אלה בבית־הדין האזורי לעבודה בנצרת ע"י השופט דורון מייבלום.

המדובר בתביעתו של צ'ד נלסון, כדורסלן מקצועי מארה"ב, ותובע מהפועל עפולה יזרעאל, סכום של 2,441 ששקלים בעקבות פיטורין לאחר ארבעה עונות משחק, בין השנים 1980־1983.

המשפט נמשך תקופה ארוכה. רק בימים אלה התקבלה ההכרעה בנושא. הנתבעת דרשה לדחות את התביעה על הסף בטענה של חוסר סמכות לבית־הדין לדון בה מכיוון שבין התובע לנתבעת לא התקיימו יחסי עובד ומעביד.

לאחר שהשופט דורון מייבלום שמע את שני הצדדים קבע מפורשות, כי קיימים ביניהם יחסי עובד ומעביד ובית־הדין זכאי לדון בתביעה. נימוקיו להחלטתו היו שהתובע השתלב במערך הארגוני של הקבוצה והתחייב לפעול בה כשחקן, וכמו־כן התחייב להיות כפוף לשעות הפעילות של הנתבעת ולהוראות שניתנו לו ע"י ההנהלה והמאמן. בנוסף לכך שילמה הנתבעת עבורו את המיסים והוצאות שונות. השופט קבע שבנקודה הנדונה אין כל ספק, כי לפעילות של התובע בקבוצת הכדורסל של הנתבעת היתה מטרה ומשמעות כלכלית והתשלומים אשר הוסכם, כי ישולמו לתובע, וגם שולמו לו בפועל, לא היו כיסוי הוצאות או תשלום למניעת הפסד כיס ופעילותו של התובע בקבוצת הכדורסל של הנתבעת היתה בבחינת עבודה.

עם זאת ציין השופט כי בהחלטתו אין משום קביעה אם התובע זכאי לפיצויים אותם דרש ובכך ידון בית־המשפט בהמשך.

סופית – בנט ישחק בהפועל ירושלים
השופט לבית"ר ת"א: חוסר תום־לב, עזות־מצח וחוצפה

מאת יצחק ויסהוף

קיט בנט ישחק בעונה הקרובה בהפועל ירושלים — כך קבע אתמול שופט בית־המשפט המחוזי בתל־אביב, שאול אלוני, שדן בבקשת בית"ר ת"א לאסור על בנט לשחק בקבוצה אחרת, לבד מקבוצה זו.

קודם שנתן את החלטתו תקף אלוני קשות את אגודת בית"ר ת"א ואת היו"ר שלה, אבנר קופל: "אינני מבין את בית"ר ת"א על עצם הגשת התביעה. הבקשה לעכב את הרשמתו של בנט בקבוצת הפועל ירושלים באה רק כדי לגרום לעצור את הרשמתו. זו בקשה מחוסרת תום־לב ואינני מבין כיצד ניתן להגיש בקשה מעין זו. זו עזות־מצח, ובכל הקריירה שלי לא נתקלתי בתופעה דומה. זו חוצפה נוראית, וכל התיק הזה לא שווה לאפס".

בתום דברים אלה הציע השופט אלוני לאנשי בית"ר ת"א לבטל את בקשתם ועורכי־הדין שלהם, צבי לאופר ושלום אבן־עזרא, קיימו התייעצות קצרה שבסיומה החליטו לבטל את בקשתם.

הקובלנה נמחקה

נציג איגוד הכדורסל, עו"ד צבי יפה והפרקליט מרכז הפועל, אריאל פרוליך ביקשו מהשופט לחייב את בית"ר ת"א גם בהוצאות המשפט. השופט אלוני, שהביע שמחתו על ביטול הקובלנה מצד בית"ר הודיע: "אני מוחק את התביעה של בית"ר וכל צד ישא בהוצאות".

לאחר־מכן פנה אלוני לעו"ד הפועל ירושלים, שוקי קרמר, ואמר לו: "אני מבין שהרבה כסף מתגלגל בעניין קיט בנט". עו"ד קרמר שלף את חוזהו של בנט בבית"ר, ושם צויין כי בית"ר ת"א שילמה לכדורסלן סכום של 11 אלף דולאר. בנט היה מוכן להחזיר את הכסף מייד. הוא, יחד עם אנשי בית"ר ת"א, לחצו ידיים וסיכמו את החזרי החוב ביניהם.

עו"ד צבי יפה הודיע כי בנט יוכל להירשם במשרדי האיגוד, מאחר שלאיגוד אין התנגדות להרשמתו, בצד הצו הזמני שהאריך לגביו את מועד ההעברות.

בסיום המשפט נראה בנט מאושר: "לא הופתעתי מההחלטה. אני שמח על חופש הבחירה שניתן לי. אני שמח גם שאוכל לשחק בהפועל ירושלים בעונה הקרובה, ואהיה חופשי בעונה הבאה".

חמו חיכה בחוץ

אושרו של בנט לא ארך זמן ממושך. מחוץ לאולם בית־המשפט ציפה לו המאמן אברהם חמו, שאימן בעונה שעברה את הפועל רמת־גן.

חמו הודיע לבנט שיגיש נגדו תביעה על סך של 7,600 שקל, בגלל חשבון טלפון מנופח שהיה לכדורסלן בששירת את הפועל רמת־גן.

חמו היה המפסיד הנוסף, לבד מבית"ר ת"א. אם הכדורסלן היה חותם בבית"ר ת"א או בהפועל חיפה היה מרוויח חמו נתח מסכומי ההעברה, אולם עם הפועל ירושלים, הקבוצה שזכתה בבנט, לא היה לחמו הסכם, ולפיכך יצא בהפסד.

מת מתאגרף

המתאגרף היפאני מאנאו אוזאווה, בן ה־21, מת לאחר שהיה ללא הכרה במשך שבעה שבועות. אוזאווה ספג נוק־אאוט בסיבוב השלישי במשקל חצי־בינוני בקרב שהיה באליפות יפאן לנוער בטוקיו.

משה כהן יהיה עוזר־מאמן הנבחרת

כדורעף

מאת יצחק ויסהוף

מאמן הכדורעף משה כהן יהיה עוזרו של מאיר בין, באימון הנבחרת הלאומית של ישראל בכדורעף. כהן יחליף את גיורא הלפרין.

בליגה הלאומית בכדורעף, שתחל בחודש הבא, יהיו שינויים בסגלי הקבוצות. האלופה, הפועל מטה־אשר, צירפה לשורותיה את אמיר סנפיר, שהציל בעונה שחלפה את אליצור ת"א מירידה. אליעזר בגן מהפועל המעפיל חתם בשורות הפועל רמת־אביב. ארז תאצ'ר עזב את הפועל שריד וישחק בהפועל קרית־אתא, ואילו את הפועל כפר־סבא יחזק, בנוסף לאמיר אקרמן, בין־לאומי אחר, רז כורר, שעבר מהפועל הת"ים.

העולה החדשה לליגה הלאומית הפועל איחוד־עירון צירפה לשורותיה את שני הבין־לאומיים ארנון עמיר ועופר ניר, שעזבו את הפועל המעפיל. העולה השנייה, מכבי פתח־תקוה, קלטה שלושה משחקני אליצור ת"א: יצחק ולקוביצקי, ריק קנטרוביץ' ויורם רזניטש.

הונגריה – אלופת העולם בקרב־חמש

הונגריה זכתה באליפות העולם הי"30 בקרב־חמש מודרני כשצברה בסיכום הקבוצתי 15,789 נקודות — והקדימה את ברית־המועצות — 15,708 נקודות ואת בריטניה.

בתואר היחידים זכה הצרפתי ג'ואל בוזו, שצבר 5,462 נקודות, לפני הצ'כי מילאן קאדלץ — 5,454 נקודות, וההונגרי לאזלו פביאן — 5,421 נקודות.

האליפות היתה בעיר הצרפתית מולין.

נצחונות לאמ"ן ולפיקוד צפון

שני משחקים נוספים באליפות צה"ל בכדורגל נערכו אתמול במגרשי אוניברסיטת ת"א.

קבוצת פיקוד צפון גברה בבית ב' על מפח"ש — 2:0 (0:0). משעריהם של משה אלמקיס (38) ודוד וייצמן (52). שפט רחמים דינצ'י.

במשחק בבית ד' הכניעה אמ"ן את פיקוד מרכז — 4:0 (3:0). שערים: אילן בנד (16, 20) ודוק וינשטיין (30, 36). שפט עמוס קליין.

הבוקר ב־9 יתמודדו קבוצות הנח"ל ומקש"ר וב־5 אחה"צ — מה"ד ופיקוד דרום.

גולדוושר רץ 400 ב־48.3 שנ'

מאת אריה גיטלין

אילן גולדוושר מאס"א ת"א שיאן ישראל בריצת 110 מ' משוכות, קבע בתחרות שנערכה בסיטארד, הולנד, שיא אישי בריצת 400 מ' — 48.3 שנ'.

גולדוושר ניצח בריצה זו, וחזן שיטרוק ממכבי ת"א היה רביעי — 49.6 שנ'.

באותה תחרות קבע גם רוני מאס"א ת"א שיא אישי בקפיצה לרוחק — 7.07 מ'. יומים קודם לכן קפץ רוגל — 2.15 מ' לגובה.

שטיין הורחק ל־10 משחקים ונקנס

שוער קבוצת המבורג, אולי שטיין, הורשע אתמול ע"י ועדת המשמעת של ההתאחדות הגרמנית לעשרה משחקים ונקנס בסכום של 8,000 מארקים (4,600 דולר), לאחר שהורחק בעקבות הכאת החלוץ, יורגן ווגמן, מקבוצת באיירן מינכן.

שטיין, בן 32, כבר הושעה לתקופה בלתי־מוגבלת ע"י קבוצתו המבורג והוכנס לרשימת ההעברות בגלל תקרית זו.

צפו לשיאים עולמיים בשטרסבורג!

אליפות אירופה בשחייה תיפתח היום ★ אליפות מעניינת המבטיחה הישגים מעולים ★ גרמניה במוקד: המערב – בין הגברים והמזרח – בין הנשים ★ שחייניות רומניה ינסו לגזול מדליות־זהב מהמזרח־גרמניות ★ מה יעשה מיכאל גרוס?

שחייה

מאת דוד סיבור

שטרסבורג, העיר היפה בצרפת, אליה נישאות בימים אלה עיני כל חובבי השחייה בעולם. מסתבר שאליפות אירופה הפכה להיות המעניינת ביותר לאחר המשחקים האולימפיים ואליפות העולם. יש לומר שמצב זה נוצר לאחר שבמשך שנים רבות ציפינו בעיקר לתוצאות אליפות ארה"ב. נכון, גם כיום אליפות זו אטרקטיבית מאוד. אבל מבחינה הישגית כובד המשקל עבר לאירופה. ולכן כולנו מצפים לפתיחת אליפות היבשת שתחל היום.

ישנה תופעה מעניינת השנה בעולם השחיה והיא קשורה להתמקדותם של בכירי השחיינים לשלושה אירועים גדולים: המשחקים הפאן־אמריקנים, הפסיפיק ואליפות אירופה.

מצב זה גרם לכך שעד לאליפות ארה"ב לא נשבר אפילו שיא עולמי אחד — תופעה יוצאת־דופן. רק באליפות ארה"ב באה הצעירה ג'אנט אוונס, בת ה־15, וקבעה שני שיאים במישחי 800 ו־1500 מטר חופשי.

באירופה, לעומת זאת, נערכו אליפויות ברמה גבוהה בגרמניה המערבית והמזרחית, בצרפת, באיטליה, בבריה"מ ובמדינות אחרות. למרות שהתוצאות היו מצויינות הורגש שהשחיינים לא הוציאו "הכל" מעצמם.

המוקד – גרמניה

הייתי לפני כחודש במערב־גרמניה, בלגיה וצרפת. בשיחות עם מאמנים קיבלתי חיזוק להנחה זו שהפעם כל אירופה מתכוננת רק לשטרסבורג. האם יצליחו להגיע כולם באירוע זה לשיאים? נחכה ונראה.

לאור תוצאות האליפויות ביבשת אירופה שוב הופנתה תשומת־הלב לשחייני שתי הגרמניות, הבנות מן המזרח והבנים מהמערב.

מסתבר שיש כיום במזרח־גרמניה גם כמה שחיינים מעולים שיתברגו בין הטובים ביותר.

ראיתי מעל מרקע הטלוויזיה את אליפויות גרמניה. איזה מאבקים ואיזה עומק! ניקח, למשל, לדוגמה משחה כמו 200 מ' חופשי לגברים. מיכאל גרוס ניצח. אחריו עוד ארבעה שחיינים מתחת ל־1.50 דקות, ביניהם צעיר מוכשר מאוד, פיטר סיט, בן 18.

מעניינת תהיה השתלבותן של שחייניות רומניה ב"מסיבת־פיסגה" זו. להערכתי, הרומניות יהוו יריבות טובות למזרח־גרמניות, ובמישחי השליחות בסגנון החופשי. הן ישחו בעקבות הכוכבות המזרח־גרמניות. קוסטקה, בת ה־18 תנצח ב־50 מ' חופשי, וב־100 מ' חופשי תתייצב ללא נחיתות, מול קריסטין אוטו והייקה פרידריך. נעמי לונג תנצח, להערכתי ב־200 ו־400 מ' מעורב אישי.

מיכאל גרוס ימשיך להיות הדמות הבולטת. זאת במידה שימצא פתרון לסכסוך שפרץ בין המאמנים הלאומיים לבין גרוס, על אי־רישומו למשחה 200 מ' פרפר. אני סקרן לדעת מי יפתיע אותו ובאיזה משחה. בכל אליפות קרה לו כדבר הזה. כל אליפות מביאה עמה גם דמויות חדשות. במדריד 86 היו אלה ההונגרים סאבו ודרנאי. כיום נראים מספר שחיינים בשלים לזנק לצמרת השחייה העולמית. הסובייטים יציגו את וארדים ירושק, שחיין מעורב אישי מוכשר מאוד, וכן את ה"ספרינטר" הצעיר ניקולאי אבסייס; כך גם הבריטי אנדריו ג'יימסון במישחי החתירה והפרפר; האיטלקי סטפנו בטיסטלי, כיום בן 17, איננו דמות חדשה. הוא שיגע את השחיינים והקהל במשחה 1500 מ' חופשי. אם ימשיך בהתקדמותו המטאורית יסכן את אלוף העולם, המערב־גרמני ריינר הנקל.

למערב־גרמניה שחיין גב מצויין, פרנק הופמייסטר, שערק לפני כשנתיים ממזרח־גרמניה.

רומניה באופנה

בין הנשים, או הנערות, דוחפות חזק קדימה מספר רומניות. כמה מהן ראינו אצלנו במשחקי הפועל. קוסטקה, דברסקו, פורה ולונג יקשו בוודאי על המלאכה על המזרח־גרמניות, בעיקר במישחי השליחות בסגנון החופשי. לאחר שעקבתי אחרי אליפויות שונות באירופה, מתגבשת תמונה מעניינת. בכל מדינה יש חילופי משמרות, אבל אלו לא מורגשות כלל.

התשתית ההישגית ברמה הגבוהה ביותר הולכת ומתרחבת. התקדמותם של השחיינים מדי שנה היא עצומה. תופעה זו יכולה לגרום גם הפעם להפתעות. אבל, בכל זאת, "השועלים הוותיקים" הם הפייבוריטים: מצרפת סטפן קרון; רינר הנקל ומיכאל גרוס ממערב־גרמניה, לודז'יאבסקי, דסלר וריכטר ממזרח־גרמניה; איגור פוליאנסקי וולקוב מבריה"מ; אדריאן מורהאוז מבריטניה; סבו ודרנאי מהונגריה ובין הנשים המזרח־גרמניות קריסטין אוטו, הייקה פרידריך, מנואלה סטלמך; אסטריד שטראוס, בריטה וייגנד, קורנליה סירש, צימרמן, סיליקה הורנה, קטלין נורד. כל אלה ודאי ימשיכו לשלוט בבריכה האירופית והעולמית.

להערכתי, יישברו באליפות בשטרסבורג מספר שיאי עולם ושיאי יבשת אירופה. כל זה תלוי בתנאי הבריכה ובאווירה שתיווצר מסביבה. כך, למשל, במישחי השליחים 4×200 חופשי חייב להישבר השיא הקיים של הנשים המזרח־גרמניות (אוטו, פרידריך, סטלמך, הונגר), ובין הגברים של המערב־גרמנים (גרוס, פאהנר, הנקל וסיט). כמעט בכל המישחים האישיים, להוציא 5־6, השיאים הקיימים בסכנה!

שיאנית סילביה גארש

תכנית האליפות

● היום: 100 מ' חופשי נשים, 100 מ' חזה גברים, 400 מ' מעורב אישי נשים, 200 מ' חופשי גברים ו־4×200 חופשי נשים.

● 18 באוגוסט: 100 מ' פרפר גברים, 200 מ' חופשי נשים, 400 מ' מעורב אישי גברים, 200 מ' חזה נשים ו־4×200 חופשי גברים.

● 20 באוגוסט: 400 מ' חופשי נשים, 100 מ' חופשי גברים, 100 מ' גב נשים, 200 מ' גב גברים ו־4×100 חופשי נשים.

● 21 באוגוסט: 400 מ' חופשי גברים, 100 מ' פרפר נשים, 200 מ' חזה גברים, 100 מ' חזה נשים ו־4×100 מ' חופשי גברים.

● 22 באוגוסט: 200 מ' מעורב אישי נשים, 200 מ' פרפר גברים, 50 מ' חופשי גברים, 800 מ' חופשי נשים, 100 מ' גב גברים ו־4×100 מ' מעורב נשים.

● 23 באוגוסט: 200 מ' מעורב אישי גברים, 200 מ' פרפר נשים, 50 מ' חופשי נשים, 1500 מ' חופשי גברים, 200 מ' גב נשים ו־4×100 מ' מעורב גברים.

השיא ב־100 מתנדנד

רצים רבים, ובראשם הקנדי בן ג'ונסון, מבקשים לשבור את שיאו של קאלווין סמית (9.93) ★ הרוח בעוכרי אימו וסטיוארט ★ מירוץ דרמטי צפוי באליפות העולם ברומא

קנדי בן ג'ונסון – חרץ המהיר בתבל (תצלום: איי.פי.)

מאת שבח בן־גבריאל

התפרעות טוטאלית נערכת לאחרונה על השיא העולמי בריצת 100 מטר. שני אצנים הצליחו לקבוע תוך שבוע זמנים טובים יותר משיאו העולמי של האמריקני קאלווין סמית (9.93 שנ'), אבל רוח גבית חזקה, מעל המותר, מנעה אישור שיאים חדשים.

שני הרצים הם צידוי אימו מניגריה וסטיוארט מקנדה, ושניהם עשו זאת במשחקים יבשתיים: אימו במשחקי־אפריקה בניירובי וסטיוארט במשחקי פאן־אמריקה באינדיאנאפוליס. אימו גמא את המרחק בזמן של 9.92 שנ', וסטיוארט קבע — 9.89 שנ'. סטיוארט הציג את הישגו בגבהי אינדיאנאפוליס, שם קבע סמית את השיא העולמי לפני ארבע שנים. אגב, בגמר סיים הקנדי במקום השני אחרי האמריקני מקריי.

היחידי שירד השנה מגבול 10 השניות בריצה המהירה היה האצן שנחשב כיום המהיר בעולם והמחזיק בהישג הטוב ביותר בגובה פני הים, בן ג'ונסון מקנדה — 9.95 שנ'. לפני שבוע קבע באוטווה זמן של 9.98 שנ' ושלשום בקלן — 9.95 שנ'. פרשנים רואים בו מספר 1 לזכייה בכתר העולמי בסוף החודש ברומא, מה גם שניצח מספר פעמים את אלוף העולם והאלוף האולימפי, האמריקני קארל לואיס.

"הגמד" מג'מאייקה

בן ג'ונסון, יליד ג'מאייקה, שהיגר לקנדה בהיותו נער, הוא האצן הנמוך ביותר בין יריביו הגדולים. גובהו רק 1.65 מ', אבל זינוקו ופעולת הרגליים הנפלאות משתלבות היטב בסיום. במשחקים האולימפיים בלוס־אנג'לס, לפני שלוש שנים, סיים ג'ונסון רק במקום השלישי, אחרי שני האמריקנים, לואיס וגריידי.

זה זמן רב שתוך תקופה קצרה צמחו אצנים מצויינים ברחבי תבל במספר גדול כל־כך. ייתכן שהמיפגש ביניהם באליפות העולם ברומא יביא לשיא עולמי חדש, בתנאים רגילים, ולא כפי שקבעו האמריקנים היינס וסמית בתנאי גובה. היינס השיג את שיאו העולמי במשחקים האולימפיים במכסיקו ב־1968, בזמן של 9.95 שנ', וכעבור 15 שנה קיזז ממנו סמית שתי מאיות השנייה. מאז תקפו לשווא רצים רבים את השיא העולמי. הם הצליחו לשבור אותו כמה פעמים, בעזרת רוח עזה, אבל כמובן שהשיאים לא אושרו.

הרץ הראשון שירד מתחום 10 השניות בתנאים רגילים, בגובה פני הים, היה למעשה קארל לואיס, שקבע — 9.99 שנ'. הוא שיפר במאית את שיאו האולימפי של בן־ארצו האייס, שנקבע במשחקים האולימפיים בטוקיו ב־1964. היתה זו הפעם הראשונה שהמדידה היתה אלקטרונית ולא ידנית, כפי שהיה נהוג עד אז.

ארבע שנים קודם־לכן קבע הגרמני הארי — 10.2 שנ' באולימפיאדת רומא, והחזיק בשיא העולמי — 10 שנ' בדיוק, אבל במדידה ידנית.

יריבים רבים

במשך 91 שנה ניסה האדם לרוץ מהר יותר מאז שהאמריקני בריק קבע 12 שניות במשחקים האולימפיים הראשונים ב־1896 באתונה. לא חלפו ארבע שנים ובן־ארצו ג'ארביס קיזז ממנו שנייה שלמה. הדרום־אפריקני וולקר היה הראשון שירד מתחום 11 השניות כשקבע ב־1908 בלונדון — 10.8 שנ'. חלפו 60 שנה עד שהיינס ירד מגבול 10 השניות, אבל בגבהי מכסיקו.

אין ספק שבאליפות העולם ברומא יישבר שיא המשחקים של קארל לואיס שנקבע לפני ארבע שנים באליפות העולם הראשונה בהלסינקי — 10.07 שנ'. הכל מצביעים על בן ג'ונסון. יריביו העיקריים יהיו: בן־ארצו סטיוארט, קארל לואיס, הניגרי אימו ואולי שני האמריקנים הנוספים: וויתרספון, שנקבע במשחקים הפאן־אמריקנים, ומקריי, אלוף אוניברסיאדת זאגרב ומשחקי פאן־אמריקה. כדאי לשים לב גם לבריטי כריסטי, שניצח השנה בתחרויות הגביע העולמי בשטוטגרט.

שיאן העולם ב־100 מטר, האמריקני קאלווין סמית, שסיים שני באליפות העולם בהלסינקי (1983), יופיע הפעם רק ב־200 מטר. בריצה זו זכה בכתר העולמי, כששיאן העולם למרחק זה (19.72 שנ'), האיטלקי פייטרו מנאה, סיים רק שלישי. מנאה חזר למסלול אחרי היעדרות של שלוש שנים, אבל קבע רק 21.35 שנ'.

קארל לואיס שהלך ב־1984 בעקבות ג'סי אוונס הגדול, כשנטל ארבע מדליות־זהב אולימפיות, יופיע ברומא באותם המקצועות בהם זכה בלוס־אנג'לס — 100, 200, רוחק ובמירוץ־שליחים 4×100 מטר. לפני ארבע שנים, בהלסינקי, זכה לואיס בשלושה תארים — 100, רוחק ו־4×100.

שיאי העולם ואירופה

גברים	השיא העולמי		השיא האירופי	
50 חופשי	ג'ייגר ארה"ב	22.32	האלסל (שוייץ)	22.52
100 חופשי	ביונדי (ארה"ב)	48.74	ויטה (מז' גרמניה)	49.58
200 חופשי	גרוס (מע' גרמניה)	1:47.44	גרוס (מע' גרמניה)	1:47.44
400 חופשי	גרוס (מע' גרמניה)	3:47.80	גרוס (מע' גרמניה)	3:47.80
1500 חופשי	סלניקוב (ברה"מ)	14:54.76	סלניקוב (ברה"מ)	14:54.76
100 גב	קארי (ארה"ב)	55.19	פוליאנסקי (ברה"מ)	55.24
200 גב	פוליאנסקי (ברה"מ)	1:58.14	פוליאנסקי (ברה"מ)	1:58.14
100 חזה	לונדקויסט (ארה"ב)	1:01.65	מורהאוז (בריטניה)	1:02.28
200 חזה	רייוס (קנדה)	2:13.34	סאבו (הונגריה)	2:14.27
100 פרפר	מוראלס (ארה"ב)	52.84	גרוס (מע' גרמניה)	53.08
200 פרפר	גרוס (מע' גרמניה)	1:56.24	גרוס (מע' גרמניה)	1:56.24
200 מע' אישי	באומן (קנדה)	2:01.42	דארני (הונגריה)	2:01.57
400 מע' אישי	וורטון (ארה"ב)	4:16.12	ברנדט (מז' גרמניה)	4:18.29
100×4 חופשי	ארצות־הברית	3:17.08	ברית־המועצות	3:20.19
200×4 חופשי	ארצות־הברית	7:15.69	מע' גרמניה	7:15.73
100×4 מעורב	ארצות־הברית	3:38.28	ברית־המועצות	3:42.15
נשים				
50 חופשי	קוסטאקה (רומניה)	25.28	קוסטאקה (רומניה)	25.28
100 חופשי	אוטו (מז' גרמניה)	54.73	אוטו (מז' גרמניה)	54.73
200 חופשי	פרידריך (מז' גרמניה)	1:57.55	פרידריך (מז' גרמניה)	1:57.55
400 חופשי	ויקהאם (אוסטרליה)	4:06.28	פרידריך (מז' גרמניה)	4:06.85
800 חופשי	אוונס (ארה"ב)	8:22.44	האורדקסל (מז' גרמניה)	8:24.77
100 גב	קלבר (מז' גרמניה)	1:00.59	קלבר (מז' גרמניה)	1:00.59
200 גב	מיטשל (ארה"ב)	2:08.60	סירך (מז' גרמניה)	2:09.91
100 חזה	גאראש (מז' גרמניה)	1:08.11	גאראש (מז' גרמניה)	1:08.11
200 חזה	הורנר (מז' גרמניה)	2:27.40	הורנר (מז' גרמניה)	2:27.40
100 פרפר	מאהר (ארה"ב)	57.93	קורניקובה (ברה"מ)	59.41
200 פרפר	מאהר (ארה"ב)	2:05.96	פוליט (מז' גרמניה)	2:07.82
200 מע' אישי	גויניגר (מז' גרמניה)	2:11.73	גויניגר (מז' גרמניה)	2:11.73
400 מע' אישי	שניידר (מז' גרמניה)	4:36.10	שניידר (מז' גרמניה)	4:36.10
100×4 חופשי	מזרח־גרמניה	3:40.57	מזרח־גרמניה	3:40.57
200×4 חופשי	מזרח־גרמניה	7:59.33	מזרח־גרמניה	7:59.33
100×4 מעורב	מזרח־גרמניה	4:03.69	מזרח־גרמניה	4:03.69

טבלת חלוקת המדליות לפי חלוקה אגודתית

	זהב	כסף	ארד	סה"כ
1. מכבי קרית־אונו	27	19	12	58
2. הפועל עמק־הירדן	13	5	10	28
3. מרכז וייסגל	11	13	9	33
4. הפועל נתניה	11	9	7	27
5. הפועל נהריה	9	10	5	24
6. הפועל חולון	7	13	13	33
7. מכבי קרית־ביאליק	6	3	2	11
8. הפועל־ימק"א ים	4	4	4	12
9. מכבי חיפה	3	5	3	11
10. מכבי כפר־המכביה	2	2	5	9
11. הפועל מגידו	2	1	2	5
12. הפועל קרית־טבעון	2	—	—	2
13. מכבי ירושלים	1	4	5	10
14. הפועל הגליל־העליון	1	4	2	7
15. אס"א תל־אביב	1	1	4	6
16. מכבי לוד	1	1	3	5
17. הפועל תל־אביב	1	1	1	3
18. ספורטן 87 פ"ת	1	—	4	5
19. הפועל עמק־יזרעאל	1	—	3	4
20. הפועל עמק־חפר	1	—	—	1
21. הפועל בית־ברל	—	3	3	6
22. הפועל ערד	—	3	1	4
23. מכבי נהריה	—	2	1	3
24. הפועל אשכול	—	1	2	3
25. הפועל נווה־מונוסון	—	1	1	2
26. הפועל גלבוע	—	—	3	3

אליפות הגילאים בשחייה מעודדת ותובעת המשך

600 שחיינים נלהבים בגילאי 11־14 ★ ממשיכים של משפחות שחייה ★ מכבי קרית־אונו בראש הדירוג

מאת דוד סיבור

כפי שצפיתי מראש כך אכן היה. אליפות גילאי 11 עד 14, שנערכה במשך יומיים וחצי בבריכה המקורה של מכון־וינגייט היתה לי לאירוע המעניין ביותר של ענף השחייה השנה. יופי של רקע.

600 שחיינים צעירים, נלהבים ומפותחים, ועוד מאות הורים וקרובים, מילאו כל פינה בבריכה. היו שיאי גילאים: היו שפע של מאבקים מרתקים; גם הפתעות לא חסרו. מה צריך עוד? גם האירגון היה בדרך כלל טוב. חסר קצת יותר שטף והכנה לאור כמויות השחיינים והמישחים.

שכבה רחבה

וחזרה לתחרות. בדרך כלל אליפויות אלו הן "חלון־ראווה" של השחייה בעתיד. כיום, לאור מצבו של ענף השחייה, היה מעניין שבעתיים לראות את צעירי שחיינינו ולנסות להעריך את עתידם ההתפתחותי. לא מצאתי באליפות זו "כוכבים נוצצים" כפי שזכורים לנו מן העבר. שמות? בבקשה: אמיר גנאל, אורי וייס, הדר רובינשטיין, הדר קליינמן, נוגה ויזל, רבקה פרידלנד, אבי עוזיאל ועוד כאלה שעד היום רשומים בטבלות שיאי הגילאים.

לעומת זאת מצאתי בבריכה שכבה די רחבה יחסית של שחיינים שבלי ספק יוכלו להתפתח לרמה גבוהה, כמובן בתנאי שיטופלו בצורה נכונה. חשוב מאוד גם להתייחס לצעירים אלה בזהירות רבה. פירסומם של גילאי 10 עד 14 בכלי התקשורת בצורה מוגזמת, כמו תיאורם כ"נסיכים ונסיכות", "כוכבי לכת" ועוד, כפי שהורגלנו בעבר, רק גרמו נזק לצעירים אלה. כשהחלו להתבגר ולהיפך לשחיינים מן השורה לא עמד להם כוחם הנפשי ופרשו מוקדם מדי מהבריכה.

מקובל בעולם השחייה לטפח את השחיין הצעיר, בעיקר בכיוון הטכני, זאת אומרת, להקנות לו יסודות טכניים והרגלי אימון כדי שיהיו "הכלים" המתאימים להתקדמות רצינית בגיל המבוגר יותר. את זה לא כל־כך ראיתי בבריכה. רבים מהמנצחים הבולטים הם בלי ספק מוכשרים. אלא שנצחונם בא בעיקר לעבודת־הכנה "מאסיבית" מאוד. אימונים כמותיים ועמוסים שמתאימים לשחיינים מבוגרים יותר. לכן הייתי מציע רגע להיעצר ולחשוב על שינוי כיוון כל עוד הדבר אפשרי.

כשרונות מבטיחים

בכל זאת אציין מספר שחיינים, בעיקר בגיל 13 ו־14, שמשכו את תשומת־הלב. אלה הם ניל מזרחי ממכבי קרית־ביאליק; מנחם מזרחי מהפועל עמק־הירדן במישחי החתירה והמעורב אישי; עמרי טל ממרכז וייסגל ודורון כגל מהפועל נהריה במישחי החתירה הקצרים; אורית בש שמצטיינת בכל סגנון. אני רואה אותה בעתיד שחיינית מעורב אישי טובה מאוד; כן גם הדס פרה בסגנון גב; שתיהן חניכות הפועל נהריה: רוית אלון, החותרת למרחקים ממכבי קרית־אונו (נחוץ טיפול בליטוש הסגנון), וגם גיתית פורת מהפועל הגליל־העליון. כל אלה בני 14.

בגיל 13 בלטו: ענבל חרמוני הנמרצת ממכבי קרית־אונו (מישחי חתירה ארוכים); סתר אלוני מהפועל עמק־הירדן בסגנון פרפר. בין הבנים: רמי ברעלי מהפועל־ימק"א ירושלים, במישחי מעורב אישי והחתירה (קצרים); אמיר חצרוני ממכבי קרית־אונו במישחי החתירה לכל המרחקים ואמיר מאירי מהפועל נתניה בסגנון הפרפר.

הופעה מעניינת היתה גם בהמשכיות משפחתית בשחייה. קרן רובינשטיין, אחותה של הדר, גיתית פורת, אחותו של שגב פורת; אלון קליינמן, אחיה של הדר; נרב קוסוביצקי ואחיו הצעיר חגי, אחיהם של יעל, גור נאכל, האח של איריס; רן טיין ושני טליתמן בנים למשפחת שחייה גדולה.

במישור האגודתי ניתן להבחין בבירור מי משקיע בטיפוח עתודה. בלי ספק שאגודת מכבי קרית־אונו, על צוות המאמנים, הכינה קבוצה גדולה ומצליחה. אגודה זו היתה מעל לכל שאר האגודות באליפות זו (ראה טבלת זוכי המדליות). 26 אגודות זכו במדליות. בולט דירוגם הנמוך של אגודות בכירות בארץ בין הבוגרים, בעבר ובהווה. אגודות כמו הפועל עמק־חפר כמעט שלא הורגשו. להפועל בית־ברל ייצוג מצומצם, שלא יבטיח המשכיות לתנופה של השנה שעברה.

הרופאה המחוזית: אין סכנה של הרעלת עופרת באזור מפרץ חיפה

כפר מסריק: אנחנו לא בפניקה, אך משרד הבריאות וקרית הפלדה חייבים לנקוט באמצעים

מאת קובי מנדל,
כתב "על המשמר" בחיפה

"בכל אזור הצפון לא נמצא ולו ילד אחד שבדמו נתגלתה עופרת ועל כן אין כל סיבה לחברי קיבוץ כפר מסריק להיות שרויים בחרדה ובפניקה". כך אמרה אתמול ד"ר עדיה ברקאי, הרופאה המחוזית של משרד הבריאות במחוז הצפון, בתגובה על גילוי של חריגות בריכוז העופרת באוויר, סמוך לקיבוץ, כתוצאה מפעילות מפעלי התעשייה באזור המפרץ.

ד"ר ברקאי אישרה, כי בדיקות שנערכו ע"י המהנדס האקולוגי של איגוד הערים לאיכות הסביבה בגליל המערבי, חנן אופנברג, וע"י דוקטור בטכניון העובד באיגוד הערים גילו חריגות בריכוז העופרת באוויר סמוך לקיבוץ. הממצאים מתבססים על שני מחקרים שבוצעו ביוזמת משרד הבריאות. כמות העופרת היא מעל הממוצע, אולם, לדבריה, אף אחד לא חלה. לאחר סיום מחקר זה נעשה מחקר נוסף ביוזמת ד"ר ברקאי, ע"י המחלקה לבריאות הציבור של ביה"ס לרפואה בירושלים. אנשי המחלקה שהתמחותם היא רפואה תעשייתית בדקו 130 ילדים עד גיל 13 בכפר מסריק. ברקאי אומרת שילדים יבדקו תחילה, כיוון שהם רגישים יותר לעופרת. עתה ממתינים במשרד הבריאות לתוצאות הבדיקה, שיפורסמו בתוך ימים מספר.

הרעלת עופרת היא מחלה תעשייתית שעלולה להתגלות בשני אופנים: הרעלה חדה והרעלה כרונית. הרעלה כרונית נגרמת כאשר הגוף חשוף זמן רב לעופרת. המתכת המצטברת בגוף גורמת לפגיעה קשה במערכות השונות, ובקרב ילדים מתבטאים סימניה באנמיה קשה, ובפיגור שכלי. לפני כ־3 שנים גילה משרד הבריאות הרעלת עופרת בכפר מרר שבגליל. הבדיקה העלתה כי פועלים אשר חיזקו צירי אבני ריחיים לטחינת קמח צבעו אותם בעופרת, וזו חלחלה לתוך הקמח.

מזכירות כפר מסריק הודיעה אתמול כי אין שום פניקה וחרדה בקיבוץ, למרות שידוע לכל כי האזור נגוע במטרדים אקולוגיים ובעיקר בזיהום אוויר.

כפר מסריק פונה למוסדות הבריאות של המדינה בבקשה להפעיל את כל האמצעים להפסקת הזיהום בעופרת ומתכות אחרות, ודורש מקרית הפלדה להתייחס לכל הנושא בצורה אחראית יותר מאשר עד היום.

גוראל: ירידה בזיהום האוויר

מאת קובי מנדל

בשנת 1986 נרשמה ירידה של עד 50% ברמת זיהום האוויר שנפלט מארובות המפעלים באזור חיפה. הירידה העיקרית נרשמה במזהם המזיק ביותר — דו תחמוצת הגפרית, הנפלטת בעיקר מתחנת הכוח של חברת החשמל ומבתי הזיקוק. כך מסר אתמול ראש עיריית חיפה אריה גוראל. בעירייה תולים זאת בצווים האישיים שהוציאה נגד בתי הזיקוק, חברת חשמל ומפעל נשר.

ד"ש מדאש 7

הדאש החדש ושתי דיילות

המטוס השלישי מדגם "דאש־7" נכנס אתמול בבוקר לשירות חברת ארקיע, והוא יתחיל כבר היום בטיסותיו בקו אילת־תל־אביב.

מנכ"ל ארקיע, יוסי רוזן, אמר בטקס שנערך בשדה דב, כי ה"דאש־7" מתוצרת החברה הקנדית "דה־הווילנד" עולה 5 מיליון דולר והוצאות התפעול הקבועות שלו מסתכמות במיליון דולר בשנה.

רוזן ציין שזו מעמסה כבדה שהחברה לוקחת על עצמה, מתוך אמון ביכולתה להמשיך ולהתקדם, אחרי תוכנית הבראה מכאיבה שנמשכה שלוש שנים. "גם שנת 1988 תהיה שנה קשה, כשמחירי הדלק נוטים שוב לעלות וכך גם הוצאות התפעול האחרות", הזהיר.

יו"ר מועצת המנהלים, שלמה זיו, התכבד בגזירת הסרט שנמתח בפתח המטוס החדש ששופץ בחברה הקנדית והמתאים במיוחד לטיסות בתנאי חום גבוה ולנחיתה והמראה בשדות תעופה קצרים יחסית. (עתים)

כנס האיגוד למדעי הרדיו

הכנס הי־22 של האיגוד הבינלאומי למדעי הרדיו יערך מ־25 באוגוסט עד 2 בספטמבר במלון "הילטון" בתל־אביב.

כך מסר אתמול נשיא הוועדה הלאומית למדעי הרדיו ויו"ר הכנס, ד"ר יוסף שפירא, במסיבת עיתונאים בתל־אביב. הוא ציין, כי צופים ל־600־700 אורחים מכ־40 מדינות, לרבות נציגים מברית־המועצות, גרמניה המזרחית והמערבית, הודו, הונגריה, יוגוסלביה, צ'כוסלובקיה, מצרים ועוד. בעצרת ישתתפו גם כ־300 איש מישראל.

570 הרצאות יסקרו את הישגי מדעי האלקטרוניקה. כנס האיגוד העולמי נערך לראשונה בארץ, לאחר מאמצים של 12 שנה. למוסדות האיגוד לא נבחר עד כה אף ישראלי. לקראת העצרת האחרונה הוצע ד"ר שפירא לאחד מ־4 סגני הנשיא, לפי הצעת נציג נורווגיה שנתמך ע"י נציג מצרים. (עתים)

קח עוד תפוז, מוטי, אתה יודע למה

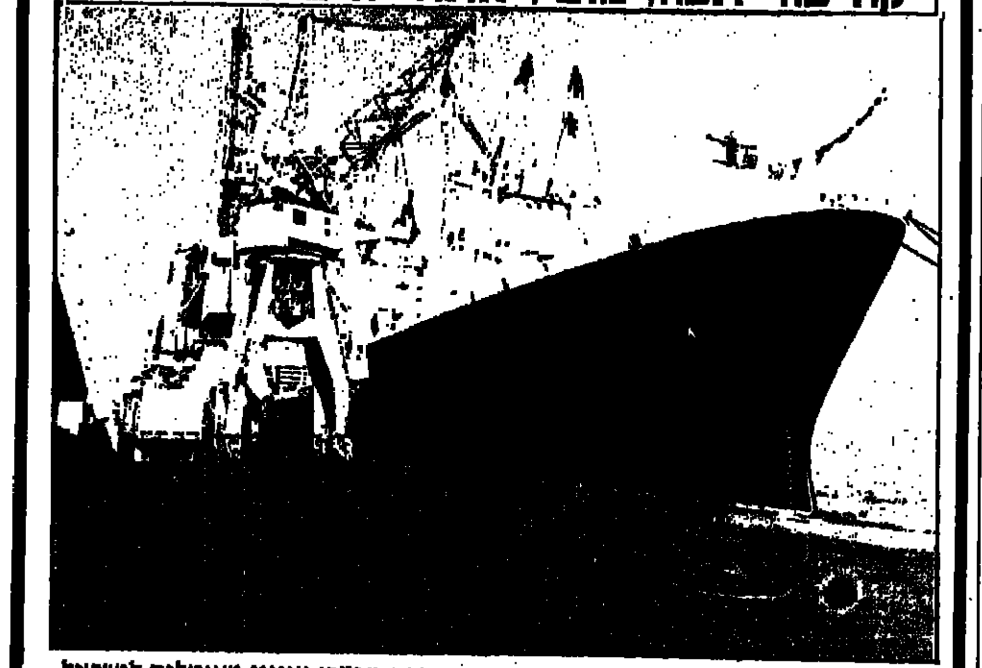

זו האנייה "תפוז", אשר בה, לטענת משפחת ואנונו, הוברח מרדכי ואנונו מאיטליה לישראל (צילום: פול מלינג)

גם השנה ישלמו לסופרים על השאלת ספריהם לציבור

שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, אישר הקצבת 350 אלף שקל לשנה זו, שיחולקו לסופרים עפ"י מספר השאלות ספריהם בספריות הציבוריות. זו השנה השנייה שתשלומים אלה יוענקו לסופרים.

ועדה משותפת למשרד החינוך והתרבות ולאגודת הסופרים העבריים קבעה את הכללים לקבלת התשלומים, והסדר מבוצע ע"י היחידה לספריות באגף לתרבות ולאמנות במשרד החינוך. הוועדה המשותפת למשרד החינוך ולסופרים החליטה, עפ"י המלצת השר, לכלול ברשימת הזכאים גם אלמנות של סופרים באורח ניסיוני לשנה זו.

התשלום המינימלי לסופר יהיה השנה מאה שקל לעומת 25 שקל חדש בשנה שעברה. כן הוחלט לקבוע תקרה חוסמת בסך 6,000 שקל חדש לסופר זאת כדי שמספר הסופרים הנהנים מן התשלומים יגדל. (עתים)

20 שוטרים מצטיינים בירושלים

"אני מקווה שכל שוטר יהודי או ערבי יתרום למען הציבור כפי שתורמים השוטרים שנמצאים כאן היום", אמר כמאל אשקי איוב, שוטר בתחנת העיר העתיקה, אשר היה בין 20 השוטרים ממקבלי תעודות ההוקרה לשוטרים מצטיינים במרחב ירושלים.

טקס הענקת התעודות נערך אתמול, במסגרת אירועי חגיגות ה־20 לאיחוד ירושלים, בבניין העירייה.

המוסכניקים יוצאים נגד דרישות חברות הביטוח

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

מלחמת מחירים מאיימת לפרוץ בין חברות הביטוח לבין 250 בעלי מוסכים לפחחות וצבע בצפון. לטענת בעלי המוסכים, דורשות חברות הביטוח הנחה של 9 אחוזים על תיקון נזקי תאונות דרכים.

בכנס של בעלי המוסכים הם מחו נגד דרישות חברות הביטוח.

לטענתם, נוצר מצב בו בעלי רכב המבקשים לתקן את מכוניתם במוסך מסוים אינם יכולים לעשות זאת, כי סוכני הביטוח דורשים מהם לתקן את המכונית במוסך הקשור לחברה.

מנכ"ל איגוד המוסכים, צבי פיק, אמר כי האיגוד תומך במאבקם של בעלי המוסכים מצפון הארץ, ואם תפרוץ שביתה בענף היא תתפשט במהרה לכל חלקי הארץ.

החיילים על הגובה המיטות — לא כל־כך

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

מסקרים של חיל הרפואה ואגף כוח האדם התברר, כי בעשור האחרון גבה החייל הישראלי בשלושה סנטימטרים. בתקופה האחרונה פנו חיילים רבים בתלונות לצה"ל ובין השאר גם לשר הביטחון וטענו כי המיטות המצויות שהצבא מנפק קצרות מלהכילם.

לפיכך הוחליט השבוע אגף האפסנאות של צה"ל לשנות את התקן, ולייצר מיטות באורך קבוע של 185 ס"מ במקום 180 סמ"ר. בעיית שחקני הכדורסל ושאר גמלים המשרתים בצה"ל בסדיר ובמילואים נשארה בינתיים בלתי פתורה.

עמותה לשמירת זכויות מאושפזים פסיכיאטריים

"לאוזן" עמותה לשמירת זכויות האדם בפסיכיאטריה הוקמה ב־12.9.86 [illegible] על חירות האדם בבית חולים סגור. את העמותה [illegible] ואתמול, במסיבת עיתונאים בתל־אביב הסביר את [illegible] ליסוד העמותה.

[illegible] כי אשפוזו ב־1972 בניגוד לרצונו, והאשפוז שנמשך שבועות [illegible] הגיש תביעה נגד הרופא הפסיכיאטור המחוזי אשר [illegible] לאשפוזו.

[illegible] אמר, כי העמותה תאבק לשינוי החוק של הוצאת צו האשפוז [illegible] לא על סמך [illegible] על החוק ולא על סמך [illegible] במקום [illegible] בית המשפט [illegible] בתוך בית החולים. [illegible] (עתים)

מנהל "מעוף" לשעבר תובע בארה"ב מיליון דולר מ"ידיעות אחרונות"

יצחק גדיש טוען, שפרסומי העיתון על התמוטטות החברה פגעו בו ובשמו הטוב

מאת דליה רפאל

יצחק גדיש, בעליה של חברת "מעוף", הגיש בסוף השבוע שעבר תביעת נזיקין בסך מיליון דולר נגד העיתון "ידיעות אחרונות", בבימ"ש פדרלי בלוס־אנג'לס.

תביעת גדיש נגד העיתון מתבססת על פרסום של קטע מהספר "המהמרים" של אריה אבנרי בעיתון, כערב פסח השנה. גדיש טוען שבקטע שפורסם מופיעות שתי טענות שקריות, אשר, יש בהן פגיעה קשה בו ובשמו הטוב.

האחת, אומרת, שזמן קצר לפני התמוטטות החברה, העביר מיליוני דולרים מהחברה בארץ לחברות בת בחו"ל (גרמניה ובריטניה בעיקר) במטרה להציל את הכסף מידי נושיו וכונס הנכסים. בזמנו דרש גדיש התנצלות מ"ידיעות אחרונות" ונתקל בסירוב מוחלט. לדברי גדיש טענה שקרית זו מציגה אותו כמועל בכספי החברה.

הטענה השנייה היא, שגדיש קיבל את הרשיון להקמת "מעוף" מידי מאיר עמית, שהיה כזמנו שר התחבורה, ואשר מאוחר יותר התמנה כיו"ר חבר־המנהלים של "מעוף". גדיש מתקומם נגד הרמז ששיחד שר לשעבר וטוען שכאשר קיבל את הרשיון, לא היה מאיר עמית שר התחבורה.

גדיש מסביר שכוונתו להעמיד את הכסף, בהנחה שיזכה בו, לרשות מפרק החברה ובכוונו של דבר לתבוע לדין את חברת "אל־על", במתכונת דומה לתביעתו של פרדי לייקר נגד חברת בריטיש איירווייס. לייקר (בעל חברת־תעופה פרטית, במחירי הנחה מוזלים) הצליח להוכיח שהחברה הבריטית, בשיתוף עם חברות נוספות, גרמו להרס חברתו וזכה בפיצויים עצומים.

גדיש בחר במדינת קליפורניה להגשת תביעתו בין השאר עקב המוניטין שלה כמעניקה פיצויי נזיקין גדולים לתובעים שתביעתם הוכחה צודקת.

טרם הוגש כתב הגנה.

שרון: הפיגוע בעזה מוכיח כי יש להמשיך ולהחזיק ברצועה

החייל והאזרח שנפצעו עדיין מאושפזים, מצב החייל קשה אך יציב

מאת שלי והרמבוניק ועתים

האזרח והחייל, שנורו שלשום בלילה ממארב ליד מחנה הפליטים ג'באליה, מצפון לעזה, מאושפזים במחלקה לטיפול נמרץ של המרכז הרפואי "סורוקה" בבאר־שבע. מצבו של החייל הוגדר קשה אך יציב, ואילו מצבו של האזרח, שנפגע בירך הוגדר כקל.

ברצועת עזה ובמיוחד במחנה הפליטים ג'באליה, נעשו מאמצים ללכידת המחבלים שירו לעבר המכונית בה נסעו החייל והאזרח. עד כה טרם נמסר על לכידת חשודים בביצוע הפיגוע.

ההסגר על רצועת עזה נמשך כל הלילה, מאז תקיפת המכונית בכביש עוקף עזה. עד לשעות הבוקר המוקדמות אתמול, נאסרה כניסת אנשים וכלי רכב לרצועה והוצאה ממנה. עשרות כלי רכב ומאות בני אדם המתינו ליד מחסומי היציאה מהרצועה, כדי לצאת לעבודה בישראל, רק לקראת השעה שבע בבוקר חודשה תנועת היוצאים והנכנסים לרצועה.

מחנה הפליטים ג'באליה, שבקרבתו בוצע הפיגוע, הוקף בגדרות תיל ונאסרה התנועה ממנו ואליו. המגבלות אלה הוסרו אף הם לקראת השעה שבע בבוקר.

שר המסחר והתעשייה, אריאל שרון, תקף אתמול בחריפות את התגובות לפיגועים בעזה שנשמעו לדבריו, "מפי בני אותו זה שהיו צריכים להבין עד כמה הצעותיהם מסוכנות". שרון דיבר בנתיבות.

שרון דיבר על "איש ההיישבות", בן קיבוץ, שמשקו שילם כבר מחיר כבד לטרור, אשר הציע לנו לצאת מעזה". הכוונה היתה לסגן שר החקלאות, כף־עזה. השני, ראש עיר באזור, הציע להעביר את עזה לשליטת ארבע מדינות ורות ראש עיריית שדרות, אמיר פרץ).

שרון עמד על דעתו כי הפיגוע שלשום מראה שיש להוסיף ולהחזיק ברצועה.

מכירת כפר הנופש אילת עוכבה בצו בית־המשפט

בית־המשפט המחוזי בת"א הוציא אתמול במעמד צד אחד צו לעיכוב ביצוע של מכירה פומבית של "כפר הנופש אילת" ב־20.8.87, ועיכב ביצוע החלטה קודמת של נשיאת בית־משפט המחוזי בתל־אביב, חנה אבנור.

בכך נעתר השופט המחוזי שאול אלוני לבקשה של חברת קלב הוטל בע"מ נגד חברת ח.נ. שווייץ ישראל השקעות בע"מ.

בבקשה שהוגשה על־ידי עו"ד א. עברון ממשרד עו"ד המבורגר, התבקש בית־המשפט לעכב את הביצוע של החלטת השופטת חנה אבנור מיום 23.7.87, לפיה היא הורתה לערוך מחדש את המכירה הפומבית של כפר הנופש ביום 20.8.87 בפני השופט המחוזי אלוני, במחיר התחלתי מוצע ומובטח על־ידי חברת ח.נ. שווייץ ישראל השקעות בע"מ, בסך 4,900,000 דולר.

בנמקו את החלטתו קבע השופט אלוני, שכיום תלויות בבית־המשפט העליון שתי בקשות רשות לערער: אחת שהוגשה על־ידי חברת ח.נ. שווייץ ישראל השקעות בע"מ על החלטת השופט לויט מיום 20.7.87, שהורה לכונס הנכסים והמפרק של חברת אילת קלב־הוטל לחתום על הסכם עם המבקשות למכירת המלון בתנאים שנקבעו בהחלטתו. שנייה, שהוגשה על־ידי כפר הנופש אילת בע"מ, על החלטתה של נשיאת בית־המשפט המחוזי חנה אבנור מיום 23.7.87, אשר הורתה לערוך מחדש את המכירה הפומבית.

השופט אלוני ציין, שההחלטה שניתנה על־ידי השופט ישי לויט עוכבה עד להכרעתו של בית־המשפט העליון. לפיכך, הוא החליט לעכב גם את החלטה של הנשיאה אבנור. (עתים)

פסטיבל הים התיכון באשדוד יהפך לאירוע שנתי

פסטיבל הים התיכון, שנפתח במוצאי־שבת באשדוד, ננעל אמש ובמהלכו הופיעו להקות ריקוד מקומיות ומישובים אחרים וחבורות זמר וכן התקיים בואר ברחבה של חוף הרחצה לידו, המשמשת גם את השוק השבועי הססגוני של העיר אשדוד.

אתמול, אחה"צ התקיימה תחרות פיסול בחול וכה השתתפו כמאה משפחות, כאשר הורים עם ילדיהם הקימו מבנים ופסלים וחבר שופטים בחן וחילק פרסים למצטיינים.

בשעות אחה"צ המאוחרות ערכו ארבעה כלי שיט של חיל הים הישראלי משט לאורך החוף, כהצדעה לפסטיבל ולעיר אשדוד.

ראש העיר אריה אוולאי מסר לכתב עתים, שעם תום האירועים יוקם מטה שיתכנן כבר את פסטיבל הים התיכון ב־1988, העתיד להיות אירוע שנתי באשדוד. המגמה היא לשתף בפסטיבל נציגי כל העמים והמדינות השוכנות באגן הים התיכון. תחילה תצא פנייה למדינות עימן יש לישראל קשרים דיפלומטיים. (עתים)

הוועדה המקומית לבנין ולתכנון

העיר בני־ברק

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

מרת אסתר פיבלמן הגישה בקשה לוועדה זאת בתכנית מספר 20037 לבנות בנין בן 3 קומות מעל קומה מפולשת ודירה בקומת קרקע ברח' מימון 3 גוש 6122 חלקה 315 באזור ג' בהקלות הבאות: 11 אחוזים בגין בנית מעלית ושמור תנאי דיור מעל 138 אחוזים המותרים. וזה שלא בהתאם לתכנית בנין ערים ב' 105, 180, 453 החלה במקום.

כל המעונין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הוועדה המקומית בעיריית בני־ברק בשעות קבלת קהל, ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לוועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.

מר מ. אירנשטיין
יו"ר הוועדה המקומית לבנין ולתכנון עיר בני־ברק

ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לוועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 129, בגוש 7173, רח' המכבים מס' 4, חולון, הכוללת מתן הקלה כ:

א. אחוזי בניה 6% משטח המגרש 500 מ"ר בכל הקומות.
ב. קווי בניין צדדיים 3.60 מ', במקום 4.00 מ' מערבי־דרומי.
ג. מעלית 5% עבור המעליה.
ד. תוספת קומות 2.5% עבור תוספת קומה חמישית. החלקה הנ"ל באזור מגורים ד'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 58, בשעות וכי־מים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו, התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת. ידוע לי כי הפרסום הנ"ל הינו על אחריותי בלבד ואינו מהווה אישור למתן ההקלה המבוקשת.

רוטמן ובניו,
סוקולוב 78, חולון

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה

יהוד

פרסום הקלה על פי הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה יהוד בקשה להקמת בית מגורים דו־משפחתי בתיק בניה מספר רוז"ד/2478/49 בגוש 6684 חלקה 71 ישוב יהוד שם המבקש תמיר אסתר, מהות ההקלה בשטח בניה עד 6% והקלה בקווי בניה צדדיים ואחוריים עד 10% הקלה בתוספת קומה.

כל המעוניין או כבעל הנכס ואם מבחינה אחרת בקרקע בבניינים או בנכסים הנ"ל שהתוכנית עשויה להשפיע עליהם יוכל לעיין בעותקי התוכנית במשרדי הוועדה המקומית הנ"ל בשעות העבודה הרגילות ולהגיש התנגדות לתוכנית תוך 14 יום מתאריך פרסום זה.

בכבוד רב,
עו"ד עזריאל רגב
יו"ר הוועדה לתכנון ולבניה יהוד

תיק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה להעברת אחוזים מקומה לקומה בצירוף שטח המותר ליציאות לגג ברחוב רש"י מס' 57, גוש 6935, חלקה 35, תיק בניין 037־0080/3, בקשה מס' 862402.

בעל קרקע או בניין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר / אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

י. כספי — סגן ראש העירייה
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

מודעה

לפי תקנה 2 ב (ד) לתקנות התכנון והבניה (בקשר להיתר תנאיו ואגרות), תש"ל 1970

הריני מודיעים בזאת כי הגשנו בקשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו לתוספת בניה החלפת. גג. טובי שלום ברחוב שמחה מס' 6 גוש 6135 חלקה 46 תיק בניין 006־4044. שובלי יוסף ברחוב קמואל 42 גוש 6135 חלקה 49 תיק בניין 042־4041.

כל מי שיש לו זכויות בנכס האמור לעיל ומתנגד לבניה עליו להודיע על כך בצירוף כתובתו המדויקת, לוועדה המקומית תוך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו.

שלום טובי
שובלי יוסף

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

09.00 טלטקסט — עד כאן. 09.05 שעת כושר. 09.15 רחוב סומסום. 09.45 הלב — פרק 41: מרקו מגיע לקורדובה. 10.10 מחסומים — פרק 3. 10.35 זהו זה — שידור חוזר. 11.15 קשר משפחתי — בתכנית משוחחת זוית אברמסון עם משפחת אסולין. 13.00 אתמול במשפט רמיאניוק. 14.00 טלטקסט — עד כאן. 14.05 סרט קולנוע — "ספר הג'ונגל", עיבוד קולנועי לספרו של רודיארד קיפלינג. סיפורו של נאטו, הנער־זאב שבהיותו תינוק אבד בג'ונגל ואומץ על ידי משפחת זאבים. בחלוף השנים מגלים אותו בני כפרו ומחזירים אותו לאימו יולדתו. אך לנאטו קשה להסתגל מחדש לחברת האנשים שלעתים מתנהגים כמו האכזרית שבחיות הג'ונגל. 15.55 מאתיים שניות על מרכז ההסברה. 16.00 פרפר נחמד — להסתדר יחד. 16.25 רובוטריקים — פרק 35. 17.00 ערב חדש — מנחה: אילנה רייז. 17.30 שלוש, ארבע, חמש וחצי — הפעם: "סינדרלה". עיבוד קומי לסיפורם של האחים גרים. ישראל גוריון ושושי קשת בתפקידי האחות הרעות. יונה אליאן — סינדרלה. שרי צוריאל — הפיה הטובה, רינה רוזנבאום — האם. עמי וינברג — הברון. 17.50 "אלף" — סדרה קומית לכל המשפחה. 18.20 "הגיע זמן לשון" — בפינת הלשון של אבשלום קור. הפעם: שיר עם נקי. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 "חיו קדם" — פרק שני בסדרה המתארת את התסירות, שנעשו בקברים במצרים העתיקה. (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 "מישהו מטפל בך" — הפרק השני: "מעשה שלא ייעשה". צרור של צרות כא על מר האמפרייס: ריב גדול עם אמו מאלץ אותו סופית לעזוב את הבית. וכבלתו — נראה כי הקריירה שלו תסתיים בחרפה, לאחר שכספי נעלם מרלקן מחלקת הגברים. 20.30 "כלבטק" — מגזין לצרכנות ולאיכות חיים מנחה ומפיק: רפי גינת. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 השדרי שירות. 21.40 מבט שני עורך ומגיש: מיכאל קרפין. 22.20 "חייו של לאונרדו דא וינצ'י". סודרת דרמה תיעודית בת 5 פרקים. 23.20 "בני היל" — סדרת תכניות משעשעת עם הקומיקאי בני היל. 23.45 "מסוקי של מקום" — מבט אל עי הטווחות בספר יהושע חדשות הלילה.

ערוץ 2

19.00 באתו עין — יחיד וקבוצה. 19.30 תקציר משפט דימאניוק. 20.00 סיבה למסיבה. 21.00 סוף 2.

רדיו

קול המוסיקה

06.01 "צלילי בוקר". 07.00 "בהאזנת נינוחה" — טלמאן: שירי גבורה־ראמו/רנדיו "דרדנוס": מנדלסון: ארבעה שירים ללא מלים; ליאדוב: שמונה שירי עם רוסיים; ראבלו הקדמה (אלגרו לרביעיית מיתרים חליל, קלרנית ונבל; צ'ייקובסקי "המינעליים" מוסיקה לבלט; הוגו: אנדנטה ורונדו הונגרי לויולה ותזמורת; סקטו ג'וזלינו 3 רגטיים לסמנתרו כינור הצערה מאול סוויטה מס' 1. 09.00 "קונצרט בוקר" הוגו וולף: שירי גטה ברוקנר המישית כלי קשת בפה מג'ור לשני כינורות שתי ויולות וצ'לו מהלר סימפוניה מס' 7 במי מינור. 11.57 פינת השיר — משירי שמעון הלקין. 12.00 "מן הפרטיטורה" — אילן גרוניך — כינור: דור חן — ויולה, חנוך גרינפלד — פסנתר: מוצרט: רואו בסול מג'ור לכינור ולויולה ק. 423 מוצרט: שלישיה במי במול מג'ור ק. 498 "קגלשטאט". 13.05 "בהאזנה נינוחה" — כליטו שיר לכח: וינאבסקי קונצ'רטו לכינור מס' 2; חואקין טורינא מחולות פנטסטיים; ד'אנדי תמונות ממסעו רימסקי קורסקוב: שחרזדה. 15.00 "מוסיקה צעירה". 16.00 "מאולמי הקונצרטים בעולם" — פסטיבל מנטנה הכה (שווייץ) 25/9/86: רסיטאל שרה ווקר (מצו־סופראן) גרהם ג'והנסון (פסנתר) הידן: אריאנה בנקסוס (קנטטה) שומאן: אהבת אשה וחייה פולנק: 4 שירים לפיוטים של ג. אפולינר; אנסקי: 7 שירים פיוט; 7 שירים ספרדיים עממיים. 17.30 "קולות" — שוברט, עם ומות הסופרן אלי אמלינג. 18.00 "מבחר הקלסות" — ברגו סונטה אוס. 1; ברהמס/מ. סרגנט: 4 שירים רציניים; ברגו קונצ'רטו קאמרי לפסנתר כינור ו־13 כלי נשיפה. 19.00 "מבחר אופרה". 20.05 "אינטרלוד" — רגע מוסיקלי. 20.27 "פינת השיר". 20.30 "מעולמי הקונצרטים שלנו" — פרטיטורה להצה מרון תזמורת עם הסינפונייטה הישראלית באר־שבע בניצוח מנדי רודן בתכנית "משא אהבתו ומיתתו של הקורנט" כריסטוף רילקה (מוסיקה של טלמאן ווינרמיה), "פאסאר" שעשוע מוסיקה ויליאם וולטון (פואמה) א. סיטוול. 22.30 "ג'ז קלאסי". 23.05 "מחווני יצירות" — נאנו פרטיטורות.

רשת א'

07.30 "רדיוקל". 08.05 "הוגה" — כגי הגדל. 08.57 משפט דמיאניוק — שידור חי. 13.05 שירים עבריים. 13.30 חדשות ויומן בצרפתית. 13.45 חדשות ויומן באנגלית. 14.05 "בראש צעיר" — מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.00 "צבעי הקשת" — "שירים, "ימים", מבית, "אבא". 15.27 "האוניברסיטה המשודרת" — בעריכת ראומה אלדר. 16.57 משפט דמיאניוק — שידור חי. 19.05 סיכום המשפט היומי. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 "בין הסורות" — על דמותו של יגאל ידין — עם יוסף אביבים. 23.05 שירים עבריים.

רשת ב'

07.00 "חבוקר" "זה". 08.05 "בראש צעיר".

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת — המחשבה הסינית הפרה־בודהיסטית — סוכלנות ומצע. מרצה: ד"ר דן דאור. 07.07 "שבע אפס שבע": איתן ליפשיץ. 08.00 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית. 09.05 "פתוח" — אורלי יניב ודובי לנץ מארחים. 11.05 "גבון לעכשיו" רפי רשף. 13.05 "אחד אחד" — להיטים עבריים. 15.55 "לא לכבות את האור" — פינה יומית בנושא ירידה מהארץ. 14.05 "יום יום רנ" — עם אלי ישראלי וארז טל. 16.05 "841" נוסע צמצנה" — רומנטריו. 16.15 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים. 17.00 "ערב טוב ישראל". 18.05 "שעה קלה על כלכלה" — עם שמואל נחושתן. 18.45 "משולש" — עימות ומתי בענייני השעה. 19.05 שירים עבריים. 20.05 "סרא וסייפא" — ירחון לענייני ספרות צבאית. (ש.ח.) 21.00 שירי להקות צבאיות. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת — המחשבה הסינית הפרה־בודהיסטית — סוכלנות ומצע. 22.05 "על הדבש ועל העוקץ" — שירים שהחברה אוהבים. 23.05 "עשרים וארבע, היום שהיה" — עם ירון וילנסקי. 23.55 "שיחת חצות" — עם קולט אביטל — מנהלת מחלקת ההסברה במשרד החוץ. 00.05 ציצורי לילה — עם אביהו מדינה. 02.0 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה. 05.05 צלילי בוקר — שירים עבריים.

שידורי צה"ל 2

18.05 "רדיו רדיו" — עם יאב קוטנר. 20.05 "סבבנבסיט" — מידע, ריש"ים, משחקי רדיו ומוסיקה. 22.05 "מסע הקסם המסתורי" — ש.ת. 23.05 "קול הג'אז הזה".

רשת ג'

06.04 "כחורה לאושר" — להיטים ותיקים. 07.07 "שיר בבוקר בבוקר". 09.05 "בא לי" — עם מנחם פרי. 10.05 "שיחה" — שעה של ביטלס. 11.05 "30 בצל" — עם יקיר אביב. 13.05 "כל טוב" — סומנים ומערכונים. 14.05 "בטוינג" — עם שוש עטרי. 16.05 מוסיקה לעניין. 17.05 "משקפיים" — עם מיכל שמואלי. 18.06 "מקום כצמרת" — מצעד פזמונים. 21.05 "אורח עתיק" — שירים שלא נס ליחם. 23.05 "מסביב לחצות" — עם יוסי סיאס.

— תכנית לילדים בחופשה. 09.05 "כוכב הבוקר" — עם דין מרטין. 10.05 "כל צבעי הרשת" — מגזין יומי. 12.10 "אלף־אלף" ב"בית" — עם אהוד מנור. 13.05 "בחצי היום". 14.05 "בת צחוק" — הווי וחומר. 15.05 "רגעי קסם". 16.05 "תוצרת הארץ" — תכנית "כבקשתך" לשירים עבריים. 16.55 "קראת ספר" — קוראים ממליצים. 17.05 "יומן כלכלה". 17.30 "על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה. 18.05 "אצבע על הדופק" — שבועון בענייני בריאות ורפואה. 19.00 "היום הזה". 19.35 "עולם חדש" — מגזין חדשותי לענייני האדם וסביבתו. 20.05 פרקי חזנות "כבקשתך". 22.05 "צריך לצלצל פעמיים" — שירים עבריים. 00.05 "זמן חצות". 00.15 "להיאחז בחלום" — שירים לסיומו של יום.

קולנוע

תל־אביב

אסתר: קינג קונג 5, 7.15, 9.40
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים
בן־יהודה: א.ט. חבר מכוכב אחר 1, 7.15, 9.30
גת: בלוז לחופש הגדול 5, 7.15, 9.30
גורדון: קנגרו 3.15, 6.15, 9.15
דקל: קרוקודיל 7.00, 9.30
דרייב אין: 5, 7.15, 9.30
007 באזור מסוכן 7.45
תמיד אמריקאי 10.00
הוד: סופרמן 4 5, 7.15, 9.30
לימור: חרשו סוטו רומן 4.30, 7.15, 9.30
מוזיאון ת"א: מותו של סוכן 7.30, 9.30
4.30, 7.15, 9.30
סינמה 1: אלדין ומנורת הקסמים 5, 7.15, 9.30
סינמה 2: אסקימו לימון 7 5, 7.15, 9.30
פאר: לא שם זין 5, 7.30, 9.30
פאריס: לבירינט 12, 2, 7.15, 9.30
רומן לילי 23.30

רב־חן

חן 1: ג'ים למשמר אזרחי 5, 7.30, 9.50
חן 2: ליבו של אנג'ל 5, 7.25, 9.45
חן 3: אני והחברה 5, 7.40, 9.45
חן 4: הגוכל האוהבת והמאהבת 11, 2, 5, 7.40, 9.45
חן 5: נשק קטלני 11, 2, 5, 7.40, 9.45
שחף: סור הצלחה 4.30, 7.00, 9.50
תל־אביב: 007 באזור המסוכן 5, 7.15, 9.30
תכלת: החנות מעבר לפינה 4.30, 7, 9.35

רמת־גן

ארמון: קינג קונג 2 4, 6.40, 9.30
לילי: לא שם זין 7.15, 9.30
ארמון: הנוכל האוהבת והמאהבת 5, 7.30, 9.45

רב־גן

גן 1: קרוקודיל דנדי 5, 7.20, 9.40
גן 2: בלוז לחופש הגדול 5, 7.20, 9.40
גן 3: אני והחברה 5, 7.30, 9.40
גן 4: ימי הרדיו 6.15, 9.15

ירושלים

אדיסון: 007 באזור המסוכן 4.30, 7.15, 9.30
אורנע: קינג קונג 2 4.30, 9.15
בית אגרון:
לאסי שובי הביתה 17.30
האלים משתוללים —
כולם נפלו על הראש 19.15
וודסטוק 21.15
אינדיאנה ג'ונס 24.00
מועדון הכותנה 24.00
כפיר: ימי הרדיו 4.00, 7.00, 9.30
אורגיל: ליבו של אנגל 4.30, 7, 9.15
מיטשלו: לא שם זין 7.00, 9.00
סמדר: ילדים חורגים לאלוהים 7.00, 9.30
חבורת סגור לרגל שיפוצים
אוריון
אור 1: סוטו רומן
אור 2: בקצב השעון 4, 6.30, 9
אור 3: תמיד אמריקאי 4.30, 7.00, 9.00
אור 4: המכבל בטיטו
אור 5: שכנוע עדין 4.30, 7.00
עדן: סופרמן 4 4.30, 7.00
תיאטרון ירושלים: שיחות מלוכלכות 18.45

חיפה

אורה: סוטו רומן 4.30, 7.00
חן: לבירינט 4.45, 7.00
עצמון 1: המוכבל בטיטו 4.30, 7.00
עצמון 2: סופרמן 4 4.45, 7.15
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים
רון: סור ההצלחה 4.30, 7.00
אמפי: 007 באזור המסוכן 4, 6.30
אורלי: ימי הרדיו 4.30, 7.00
קרן אור המחודש: לא שם זין 4.45, 7.00

נתניה

שרון: לא שם זין 5, 7
סטודיו: חנות קטנה ומסריחה 5, 7, 9

חולון

סביון: 007 באזור המסוכן 5, 7.15
מגדלי: נשק קטלני 4.00
ארמון: 007 באזור המסוכן 5, 7.30

בת־ים

עצמאות: סופרמן 4 5, 7.15

הרצליה

היכל: 007 באזור המסוכן 4.00, 7.15
מלון דניאל — האודיטוריום
סיפור מהחיים — א' ב' ג' ה' 9.15, 11.30

באר־שבע

חן: 007 באזור המסוכן 4.30, 7.30

פתח־תקוה

היכל 1: 007 באזור המסוכן 5, 7.15
היכל 2: סופרמן 4 5, 7.15
היכל 3: משחק מכאי 5, 7.15

עפולה

מפעתרון: קרוקודיל דנדי 9

רעננה

אורות: המכבל בטיטו 4.30, 7

גבעתיים

הדר: סור ההצלחה 4.30, 7.15, 9

ראשון־לציון

רון 1: סופרמן 4 4.30, 7.15
רון 2: 007 באזור המסוכן 4.30, 7.15

כפר־סבא

בית ברל: כמי כלו 9.10

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי

הערב, יום ג', 18.8

בדרך לברודווי: 20.30
בית ספר לנשים: 20.30
מירלה אפרת: אור חיפה

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
גני בת־ים — הנביאים 3.

חולון
אהרון — ושמיין 52.

ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה, רח' המ"ג 28.

נתניה
המגן — שד' וייצמן 13.

פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.

רמת־גן
יהלום — קרינצי 63.

תל־אביב
הקריה — אבן גבירול 19.
השל"ה — קופ"ח מכבי, השל"ה 7.

חיפה
הנשיא — שדרות הנשיא 33.

רחובות
הנשיא — הנשיא הראשון.

רעננה־כ"ס
השרון — דרך השרון 55, הוד השרון.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100; באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'–ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'–ו': 7.00
מתל־אביב לחיפה:
בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00,
10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00,
17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00,
10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00
מתל־אביב לנהריה:
בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00,
16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00
מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00,
11.05, 11.30, 12.30, 13.30 [illegible]
16.30, 17.30, 19.30 [illegible]
בימי ו' וערבי חג: 6.00 [illegible]
10.00, 11.30, 12.30, 13.30 [illegible]
מנהריה לחיפה ולתל־אביב [illegible]
בימים א'–ה': 6.30, 9.05 [illegible]
16.33, 18.38
בימי ו' וערבי חג: 9.05 [illegible]
הרכבת תופעל בימים [illegible]
חג, בלבד.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.

● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.

● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ה', ו' - כירורגיה ופנימית, ילדים - כל השבוע.

● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.

● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.

● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק - ילדים, כירורגיה, אורטופדית, עיניים, ביקור חולים - פנימית, נשים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' בין 08.00–20.00, בימי ו': 08.00–15.00.
טלפונים: 03־433300, 03־438800.

יד ביד — אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער — קו לנוער במצוקה
ירושלים - 02־243368
ת"א - 236027 (24 שעות)
חיפה - 04־229488 (11.00–20.00)
גליל מערבי - 04־922222

קו פתוח להורים במצוקה
בית־ים רוזי - טל. 222782
"קו פתוח" — אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03־221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים של הקמתי לרפואת שיניים בישראל

בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל' [illegible] פתוחות מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות וחגים מ־20.00 עד 24.00 בלילה.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00, אחרי [illegible] טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה 3, טלי 294869, 03־285822.

מרכז סיוע לנפגעות אונס

לרעננה והאיזור השרון, טל' 052־32432 א'–ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' [illegible]
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' [illegible]
ער"ן נתניה — טל' 053־33316

מילוק מיוחד [illegible]
מוקד עת"א למקרים דחופים [illegible]

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' [illegible]
בני־ברק, גבעתיים — טל' [illegible]
רמלה — 101, טל' [illegible]
טלפון: 065־93334 [illegible]
נהריה — 04־931401
ים — טל' 5517111 [illegible]
[illegible] 057־74767

טלקס

● **מעלות חוגגת 30 לייסודה**

החגיגות לציון 30 שנה לעיירה מעלות יינעלו בטקס שיתקיים הערב.

בחודש האחרון התקיימו ארועים רבים אשר כללו מפגשים של תושבים, חגיגות שכונתיות, תחרויות ספורט, מפגשים בין אמנים יהודים וערבים ועוד.

בטקס שיתקיים הערב בתום יום ספורט אמורים ליטול חלק אישים ממלכתיים בכירים.

יהודה צור

● **אין „אבא" לאתר רמת-חובב**

באתר התעשיה רמת-חובב שבדרום הארץ לא ניתן להקים מרפאה לנפגעי גזים, משום שהאתר לא שייך לשום רשות מקומית. המפעלים באתר מבקשים להקים את המרפאה בכספם, אולם באין רשות מקומית שתחכור את הקרקע ממינהל מקרקעי ישראל – לא ניתן להקים מרפאה.

יצויין, כי כל המפעלים באתר מטפלים בחמרים כימיים, חלקם רעילים ומסוכנים. במקרה פגיעה לא יהיה אפשר לקבל טיפול רפואי של ממש במקום.

שלי יחימוביץ'

● **40 כרכי אנציקלופדיה משודרים בשנייה**

מדעני יבמ שביורקטאון ניו יורק הציגו שבב מחשב נסיוני הקורא מידע בכמות השווה לקריאת 40 כרכי אנציקלופדיה בשנייה אחת.

הרכיב העיקר ממיר קרני אור לסימנים אלקטרוניים אותם המחשב יכול לקלוט.

השבב הנסיוני שפותח ביבמ מהיר פי שניים ויותר מכל שבב אחר עליו דווח אי-פעם. שבב זה משמש מקלט אופטי-אלקטרוני המשלב יכולת קריאה אופטית מהירה של אותות אור מהירים ביותר עם היכולת האלקטרונית לחשב אותות אלה לשפת מחשב מתוחכמת.

(שע"ה)

60 מתושבי בית-ג'אן ובהם ראש המועצה יועמדו לדין

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר" וסוכנות עתים

משטרת מרחב הגליל הגישה לפרקליטות מחוז חיפה 30 תיקים פליליים נגד תושבים מהכפר בית-ג'אן, החשודים בהתפרעות בלתי חוקית שהיתה בשמורת הר מירון, וזאת לצורך הכנת כתבי-אישום נגדם.

בכוונת המשטרה להגיש בימים הקרובים 30 תיקים נוספים, וביניהם גם תיק נגד שפיק אסעד, ראש המועצה המקומית, לו מייחסת המשטרה מספר עבירות, אותן עבר במהלך ההתפרעויות שהיו אז בכפר. מהמשטרה נמסר, כי התיק נגד שפיק אסעד הושלם כבר.

עד כה חקר הצוות המיוחד שהוקם לטפל בפרשת ההתפרעות עשרות חשודים מתושבי הכפר, בתוכם מורים, מנהלי בתי-ספר, עובדי ציבור ואנשי כוחות הביטחון, החשודים כי נטלו חלק בהתפרעות.

עוד נמסר מהמשטרה, כי בידי החוקרים חומר נגד עוד 224 חשודים שייחקרו בימים הקרובים ועל סמך חקירתם יוחלט אם להגיש נגדם כתבי-אישום.

יגביר התסיסה

ראש המועצה אמר אמש לכתבנו, כי הוא שומע על הכנת כתבי-האישום לראשונה מפיו והדבר יגביר את ההתמרמרות והתסיסה בכפר. „כנראה שהיהודים איבדו את הכיוון. הם מתקיפים את הדרוזים ואני שומע שגם מפקדים בכירים במשמר הגבול עורכים מסע בין הפלוגות ומציינים שאם הדרוזים אינם מרוצים הם יכולים לעזוב את השירות ומשמר הגבול יסתדר בלעדיהם", אמר ראש המועצה.

היום תשלח מועצת בית-ג'אן מכתבים לשר-המשטרה ולמפכ"ל, בהם תתבע שמפקד משטרת מרחב הגליל, יעקב גנות, יתנצל על כך שכשידור בטלוויזיה בערבית כינה את ראש המועצה עבריין לפני שהוגש נגדו כתב-אישום.

בכפר בית-ג'אן הוקמה קרן, בה נאספו כספים רבים תרומת תושבי המקום, להגנת החשודים מקרב התושבים. שלושה עורכי-דין תושבי הכפר יגנו על החשודים בהתנגדות. עורכי-דין דרוזים אחרים מנסים לגייס מספר רב ככל האפשר מעמיתיהם לסייע בהגנת הנאשמים.

כנופייה החשודה בפריצות למאות כלי-רכב נחשפה בי-ם

כנופייה שעסקה במאות פריצות לכלי-רכב ובגניבת מכשירי רדיו-טייפ ממכוניות בשכונות רבות בירושלים נחשפה לאחרונה ע"י מחלק הנוער במשטרת ירושלים.

בימים הקרובים אמורים להתבצע מספר מעצרים נוספים של חשודים הקשורים בפריצה וסחר של מאות מכשירי רדיו-טייפ בשווי של למעלה מ-30 אלף דולר.

רב-פקד פנחס סאלרי, ראש מחלק הנוער במשטרת ירושלים, אמר לכתב עתים, כי מדובר בכנופייה שהתמחתה בגניבות מכשירי רדיו-טייפ יקרים מכלי-רכב, על-פי הזמנה מראש. הכנופייה עסקה בגניבות במשך כשנתיים. עד היום עצרה המשטרה 6 חשודים בהשתייכות לכנופייה, שניים מהם נתונים עדיין במעצר עד תום ההליכים.

המיבצע למעצר חברי הכנופייה החל ב-9 ביולי וכלל את כל אנשי מחלק הנוער בירושלים.

המשטרה עצרה לחקירה תושב ירושלים בן 30 משכונת רמות שהודה — לטענת המשטרה — בחקירתו, כי קנה כ-80 מכשירי רדיו-טייפ גנובים מתושב שכונת בקעה בירושלים. על סמך הודעה זו עצרה המשטרה את החשוד בן ה-25 שהודה — לדברי המשטרה — בחקירתו, כי השתתף בפריצת מאות כלי-הרכב ובגניבת המכשירים. במהלך החקירה נודעו לחוקרי המשטרה שמות אנשים נוספים שהשתתפו עימו לפי החשד במספר פריצות ובין היתר חשודה גם חברתו של החשוד בפריצות.

צוות חקירה מיוחד שהוקם לצורך המיבצע במחלק הנוער בירושלים, בראשותו של רב-פקד פנחס סאלרי, עוסק מאז חודש יולי האחרון בחקירת כל החשודים שהשתתפו לפי החשד בפריצות ובסחר ברכוש הגנוב. לדברי צוות החקירה, היקף הגניבות שנחשף הינו אחד מהגדולים בתקופה האחרונה. במחלק הנוער שבמשטרת ירושלים נמצאים כעת כ-50 מכשירי רדיו-טייפ שנמצאו אצל קוני הרכוש הגנוב, שגם נגד חלק מהם מתכוונת המשטרה להגיש תביעה על קניית רכוש גנוב. (עתי"ם)

המשטרה: כנופיית מציתי היערות ממומנת ע"י אחרים

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

כתב-אישום ראשון בפרשת הצתת היערות של הקרן הקיימת לישראל בצפון הארץ הוגש אתמול לבית-המשפט המחוזי בחיפה נגד מוחמר כבהה מכפר ברטעה.

התובעת, עו"ד תמי שפיר מפרקליטות מחוז חיפה, טוענת בכתב-האישום, כי ב-18 ביולי השנה הצית הנאשם יחד עם אחרים יער של קק"ל באיזור מחצבות „ורד" שליד קיבוץ ברקאים וגרם נזק לאלפי עצי אורן וברוש.

שלשום נעצרו שני צעירים נוספים החשודים בהצתת יערות בחודשים יוני ויולי השנה ומעצרם הוארך בבית-משפט השלום בעיר ב-10 ימים. נציג המשטרה טען, כי הצתת היערות נעשית על-ידי כנופייה הממומנת על-ידי אחרים.

בימים הקרובים יוגשו כתבי-אישום נוספים בפרשה זו.

גוראל: מכתבה של נאות כתוב בנוסח „אחותך זונה"

מאת קובי מגדל, כתב „על המשמר" בחיפה

יועצה המשפטי של עיריית חיפה, עו"ד זאב ריבלין, פנה ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה לבדוק אפשרות לנקוט צעדים כלפי שני חברי תנועת „שינוי" במועצת עיריית חיפה, פרופ' יהודית נאות ודר' משה בקר.

פנייתו של עו"ד ריבלין באה כתגובה למכתב ששלחו השניים ליועץ המשפטי לממשלה בשבוע שעבר, ובו ביקשו ממנו לבדוק חשדות לעבירות פליליות לכאורה שביצעו ראש העיר וראש האגף לקשרי חוץ ודוברות בעירייה עם פרסום מוסף פרסומי על חיפה בשבועון „כותרת ראשית". השניים טענו, כי בשני עמודים מתוך 24 עמודי המוסף היתה תעמולה בוטה לראש העיר אריה גוראל וכי שמו הוזכר בהם 21 פעמים.

במכתב ששיגר עו"ד ריבלין צויין, כי עותקים ממכתבם של השניים נמסרו לעתונות בטרם הגיע עותק לעירייה ובטרם הגיע תוכנו לידיעת היועץ המשפטי לממשלה, ועל כן מתעורר לטענתו החשד כי התלונה נכתבה לצרכי פרסומת עצמית ולצרכים מפלגתיים. עוד טוען עו"ד ריבלין, כי השניים לא ניסו לקבל פרטים על חוברת הפרסום בעירייה בטרם פנו ליועץ המשפטי.

לגופו של עניין הוסבר במכתב, כי בחוברת אין כל תעמולת בחירות אלא דיווח הוגן לציבור, כמקובל ברשויות מקומיות ובמשרדי הממשלה.

עוד ציין יועצה המשפטי של עיריית חיפה, כי ראש העיר הורה לו לבדוק את האפשרות להגיש תביעת דיבה נגד כותבי המכתב.

ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, תקף אתמול בחריפות את פרופ' נאות במהלך מסיבת עתונאים שנערכה בעירייה. „המכתב כתוב בנוסח אחותך זונה או בנוסח כמה פעמים בשבוע אינך מכה את אשתך. מדובר בחברת מועצת עיר שאינה יודעת בעצמה את הנעשה בעירייה ושאינה בוחלת בשום אמצעי לפרסום עצמי", אמר ראש עיריית חיפה.

בתגובה להאשמותיו של ראש עיריית חיפה אמרה אמש לכתבנו פרופ' נאות: „גם בעבר, בפרשת החוברת ,דברים זזים בחיפה', שמענו מפי גוראל דברי הבל, תירוצים וקשקושים מסוג דומה. התוצאה ידועה לכל. נקבע במפורש כי הוצאת חוברת תעמולה על חשבון קופת הציבור הינה עבירה פלילית".

הטור השבועי

מסקנות בעניין פיצוי שחיקה לגימלאי „נתיב"

כידוע התנהל זמן ממושך מו"מ בין הנהלת קרן „נתיב" לבין הסתדרות הגימלאים וארגון גימלאי „נתיב" בדבר העברת חישובי הפנסיות על פי המדד המלא כמקובל ברוב קרנות הביטוח.

לאחר שהצדדים הגיעו בעזרת מוסדות הוועד הפועל של ההסתדרות להסכם בשאלה העקרונית הוטל על ועדה בהרכב החח"ח דב פלג (יו"ר), שלמה אביטן, חיים הברפלד ודני רזולוי לפסוק בתביעה על פיצוי השחיקה שנגרמה ע"י חישוב הפנסיה לפי תוספת יוקר רגיל.

בימים האחרונים הגישה הוועדה את מסקנותיה למזכ"ל ההסתדרות. אליה הגיעה על יסוד חישובים שעיבד חח שמואל גרינשטן מהמכון למחקר כלכלי. במסקנות נאמר בין היתר:

.הוועדה ממליצה לתת פיצוי חד-פעמי על התקופה מאז החליטו הגימלאים לתבוע מעבר לעדכון לפי המדד, יוני 1986 ועד ביצוע המעבר: העלאת בסיס הפנסיה עם המעבר למדד כי עדיין שכר העובדים לא חוזר לרמת 84/5.

גימלאי יתר הקרנות שלנו החלו לעבור למדד ב-1980 חלק מגימלאי „נתיב" נהנו עד 1985 מעליה גבוהה יותר עקב העדכון לפי השכר. גם מסיבה זו קבענו העלאת בסיס-פנסיה מדורג ובו עדיפות למקבלי גימלאות נמוכות.

קנה-מידה ושיטת החישוב לפיצוי:

1. לכל גימלאי יעשה חישוב אישי לפי קנה-המידה שלהלן.
2. נקודות מוצא לחישוב: לגימלאים שפרשו לפני מרץ 1984 – לפי גימלה ריאלית חודשית ממוצעת ב-84/5. לגימלאים שפרשו אחרי אפריל 1985 – לפי שכר ריאלי לפנסיה ב-84/5 שלפיו יחושבו זכויות הפנסיה בעת הפרישה. לגימלאים שפרשו ב-84/5, חשבון משולב לפי חודשים של שכר וגימלה.
3. בסיס החישוב לפיצוי חד-פעמי: סכום ההפרשים החודשיים הריאליים מיוני 1986 ועד המעבר למדד בין הגימלה שהתקבלה בפועל לבין „נקודת המוצא" לפי סעיף מס' 2. לאלה שפרשו אחרי יוני 1986 ולפני המעבר למדד – הסכום שיצטבר מן החודשים שלאחר הפרישה.
4. הפיצוי החד-פעמי: ייקבע כאחוז מבסיס החישוב שבסעיף 3. בדירוג לפי הגימלה בחודש יולי 87 כדלקמן:

עד 260	ש"ח	–	100 אחוז	מבסיס החישוב
עד 330	ש"ח	–	90 אחוז	מבסיס החישוב
עד 390	ש"ח	–	80 אחוז	מבסיס החישוב
עד 460	ש"ח	–	70 אחוז	מבסיס החישוב
עד 530	ש"ח	–	65 אחוז	מבסיס החישוב
עד 640	ש"ח	–	60 אחוז	מבסיס החישוב
מעל 640	ש"ח	–	50 אחוז	מבסיס החישוב

הפיצוי ישולם בערך ריאלי, לפי המדד, בין חודש גמר החישוב לפי סעיף 3 לבין מועד ביצוע תשלום הפיצוי.

5. העלאת ערך הפנסיה: מחושב לפי ההפרש בין הפנסיה שניתנה בפועל ביולי 1987 לבין נקודת המוצא לפי סעיף מס' 2.

מתוך הפרש זה תינתן תוספת לפי הדירוג הבא:

עד 260	ש"ח	–	100 אחוז
עד 330	ש"ח	–	90 אחוז
עד 390	ש"ח	–	80 אחוז
עד 460	ש"ח	–	70 אחוז
עד 530	ש"ח	–	65 אחוז
עד 640	ש"ח	–	60 אחוז
מעל 640	ש"ח	–	50 אחוז

הפרשים שיצטברו עד מועד התשלום יינתנו בערך ריאלי לפי המדד במועד התשלום. לגבי מי שהפנסיה שלו ביולי 1987 היא מעל ל„נקודת המוצא" ימשיך להיות צמוד למדד לפי הגבוהה משתיהן.

המסקנות טעונות אישור הוועדה המרכזית.

הוועדה הכלכלית מודיעה – הנחה מיוחדת לגימלאים בתיאטרון ליסין לעונת 87/88

6 הצגות לפי בחירתך – 4 תלושים לכל אירוע – 2 כרטיסי קולנוע חינם. 85 ש"ח למנוי יחיד במקום 125 ש"ח. 150 ש"ח למנוי זוגי במקום 220 ש"ח. ניתן לרכוש המנוי בשלושה תשלומים שווים 1. 10 לאוגוסט; 2. 10 לספטמבר; 3. 10 לאוקטובר. בעונה הבאה יועלו בין השאר המחזות – תמונות מחיי הנישואין; מי מפחד מוירג'יניה וולף; חלום אחר; אש בקוצים; הרפתקה המטפלאית.

חברנו ישראל ליבאי הגיע לגבורות. ברכת הסתדרות הגימלאים לבריאות טובה ואריכות ימים.

בפלילים

חשודים בנסיון לחטוף חייל וברצח קשישה

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

שופט בית-משפט השלום בפתח-תקווה, שלי טימן, האריך אתמול את מעצרם של אסמה רחמן (31) ועבדול חי ריבח (27), שניהם מהכפר טירה במשולש, החשודים בנסיון חטיפת חייל עם נשקו ורצח קשישה.

נציג המשטרה טען, כי השניים חשודים ברצח הקשישה מזוזה חג'ג' ממושב עין-שריד בגוש תל-מונד ב-18 ביוני ובנסיון לחטוף את החייל רועי זלצמן ונשקו ב-26 ביוני.

נציג המשטרה אמר שמדובר בעבירות חמורות ביותר ויש בידי המשטרה ראיות לעבירות המיוחסות לשני החשודים. בביתו של החשוד עבדול חי נמצא השעון של החייל רועי זלצמן שהצליח להימלט מחוטפיו. גילה החוקר והוסיף, כי החקירה טרם נסתיימה ויש לבצע פעולות נוספות להשלמתה.

השופט ציין כי שוכנע בחשיבות המשך החקירה והורה להאריך את מעצרם ב-15 יום.

חוש הריח של השוטר הוליכו אל הפורצים

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

חוש הריח המפותח של רס"ר מיקי בלומנטל ממשטרת כפר-סבא הביא לגילויים של שני פורצים לחנות ברעננה.

במשטרת כפר-סבא התקבלה שלשום בלילה קריאה אנונימית שהודיעה על פריצה לחנות לדברי ספורט ברח' בורוכוב 5 ברעננה.

למקום יצאה ניידת ובה מתנדבים של המשמר האזרחי בליווי השוטר בלומנטל. והם גילו את שימשת חלון הראווה של החנות מנופצת. סיור בחנות לא העלה דבר. מתנדבי המשמר האזרחי עמדו לצאת מהחנות, אולם רס"ר בלומנטל טען כי ריח זיעה חריף של אדם עולה באפו והמשיך לסרוק את החנות.

הוא עלה לעליית הגג ושם גילה 2 נערים מסתתרים כשהם מכווצים מפחד וזיעה ניגרת מהם.

השניים, קטינים בעלי עבר פלילי מהרצליה, הודו בחקירתם כי התכוונו לגנוב בגדים ואביזרי ספורט שונים לצורך מכירתם.

מעצרם של השניים הוארך אתמול בחמישה ימים.

נערה חשודה בהפעלת אחיה הקטנים בגניבות

נערה בת 16 החשודה בהפעלת שני אחיה הצעירים בשיטתיות כדי שיבצעו עבורה גניבות, נעצרה שלשום בתל-אביב.

החשודה תושבת יפו, יצאה שלשום עם שני אחיה הקטנים בני ה-9 ו-10 ל„מסע קניות" והשלושה נכנסו לחנות למוצרי הלבשה ברחוב יפו— תל-אביב 23. האחות הבכירה הסיחה את דעת המוכרת ואותה שעה גנבו הילדים ארנק מארונה שהכיל 350 ש"ח ומסמכים.

לאחר שהמיבצע הסתיים בהצלחה נכנסה החבורה לחנות סמוכה וגם כאן נקטו אותה השיטה. אלא שהפעם נפל שטר של 100 ש"ח שאותו גנבו האחים הצעירים ממגירת השולחן של המוכר, כאשר יצאו מהחנות. התפתח ויכוח בין המוכר והחשודה וביניתים נמלטו אחיה הצעירים. אולם האחות עצמה נעצרה על-ידו והועברה למשטרה.

אתמול הובאה הנערה לבית משפט לנוער. המשטרה סבורה כי הצעירה מפעילה את אחיה הצעירים כיוון שאינם בני עונשין ובסופו של דבר הם תמיד משוחררים לאחר שהם נתפסים בקלקלתם. (עתי"ם)

לקיבוץ אילון ולמשפחה
אתכם באבלכם
במות
מנחם רז (מונקה)
חברים מקיבוץ געתון

לאברהם שחם — קיבוץ עין-שמר
אתך באבלך על מות אביך
אבא שטיין
מחבריך לעבודה
גרנות בע"מ

לעדה ליאור, הילה שגיא ולליב
המומים וכואבים
על מותו הפתאומי של
יואב ז"ל
חבריך
בפלוגת הסיור

עובדי „רום כרמל" התבצרו במפעל במחאה על סגירתו

„הנהלת 'אורדן' תסגור המפעל רק על גופותינו" — אמרו 120 העובדים שפוטרו ● מ.פ. חיפה הורתה להחזיר את מכתבי הפיטורין והאשימה ההנהלה בהתנהגות ברוטלית

מאת קובי מגדל, כתב „על המשמר"

הנהלת קונצרן „אורדן" סגרה אתמול את מפעל „רום כרמל" שבטירת הכרמל ושלחה מכתבי פיטורין לכל 120 העובדים הקבועים. משום שלטענתה לא ניתן להמשיך ולהתפעל בשל הירידה החדה ברווחיותו בשנים האחרונות, המתבטאת בהפסד של מיליון דולר מדי שנה.

בתגובה הורתה מועצת פועלי חיפה לעובדים להחזיר את מכתבי הפיטורין והעובדים החליטו להתבצר במפעל.

יו"ר ועד העובדים, מסעוד אלימלך, מסר אתמול לכתבנו, כי מנכ"ל המפעל אסר על העובדים שפוטרו להיכנס היום למפעל, אולם ברעתם להישאר במקום ולהתבצר בו עם בני משפחותיהם.

„לא ניתן לזרוק את העובדים לכלבים. לא ניתן גם שיעבירו את הסחורות למפעלי 'אורדן' הנמצאים במקומות אחרים בארץ. ההנהלה תוכל לעשות זאת רק על גופותינו. המקרה הנוכחי של סגירת המפעל מזכיר לי את סגירת 'אתא'. אולם אנו לא נסכים שגורלנו יהיה זהה", אמר יו"ר הוועד.

„התנהגות ברוטלית"

נציג מועצת פועלי חיפה המטפל במשבר, יצחק מסיקה, האשים את הנהלת המפעל בהתנהגות ברוטלית חסרת מעצורים, אשר אינה תואמת שום מו"מ במערכת יחסי העבודה.

יצחק מסיקה ציין, כי שלשום קיימו נציגי העובדים פגישה בלשכתו של ראש הממשלה בנוכחות השרים הכלכליים ובה הובטח, כי ייעשה כל מאמץ למנוע את סגירת המפעל.

„לדעתנו אין כל הצדקה כלכלית לסגור את המפעל בהתחשב בכמות ההזמנות והעבודה הקיימת בו. אין כל סיבה לזרוק אנשים מאומנים כשיש עבודה, מה גם שבימים אלה יש טיפול ממשלתי במשבר כדי להביא להמשך תפעול המפעל. ההנהלה נוקטת גישה אכזרית ומנסה ליצור תסיסה, כדי שתהיה לה אפשרות לזמן את המשטרה או לנקוט הליכים כנגד העובדים", אמר מסיקה.

מנכ"ל המפעל, דן אנטין, אמר לכתבנו, כי המשבר הפוקד את המפעל נובע מירידה בהזמנות מצד מערכת הבטחון ומהקפאת שער הדולר, שעה שרוב ייצור המפעל מופנה לארה"ב.

במפעל „רום כרמל" מועסקים 150 עובדים, מתוכם 120 עובדים קבועים והשאר בחוזים אישיים.

המפעל הוקם בשנת 1964, וייצר מכוניות מדגם „סוסיתא" ו„רום כרמל". בימי שיא פעילותו בסוף שנות ה-60 הועסקו בו כ-1,200 עובדים. מאז נסגר קו ייצור המכוניות והוחל בייצור עבודות מסגרות כבדה ויציקות מדוייקות וחיסום חוליות טנקים חלה נסיגה בפעילותו.

שמיר יעסוק ברומניה גם בנושא אימוץ התינוקות

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

עשרות תינוקות מרומניה נמסרים מדי שנה לאימוץ לידי משפחות ישראליות. את הילדים מקבלות המשפחות ברומניה עצמה. שם עליהן לשהות פרק זמן מסויים כדי לבחון את ההסתגלות ההדדית. רק בתום תקופה זו מאשרת ממשלת רומניה בצו משפטי את ביצוע האימוץ.

ראש הממשלה יצחק שמיר יתבקש לעסוק בעת ביקורו הנוכחי ברומניה בבדיקת נושא האימוץ, כדי שיבוצע בצורה תקינה וממלכתית. משרדי הממשלה העוסקים בנושא זה מבקשים לעודד את שיתוף הפעולה עם שלטונות רומניה ולקיים בד בבד בדיקה הדדית של תיקי האימוץ. אחת הבעיות הקשות בסוגיית האימוץ של ילדים המובאים מחו"ל היא המצאות צו אימוץ כדין המאושר על-ידי בית-משפט. ישראל הגיעה להסכם עם רומניה. לפיו, אם ניתן צו אימוץ באחת המדינות, כל אחת מהן תכבד את הצו שתוציא רעותה.

כזכור, התעוררה בשעתו פרשה קשה בקשר לילדים מברזיל. ברוב המקרים הגיעו הילדים עם ההורים המאמצים מבלי שניתן צו אימוץ וללא המסמכים המשפטיים המאשרים זאת.

כתבנו מעיר, כי אם ניתן צו אימוץ, משמעות הדבר ניתוק מוחלט של הילד ממשפחתו הטבעית ומארץ מוצאו.

הצמתים בצפון ייחסמו ביום א' אם תביעות החקלאים לא ייענו

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

החקלאים בצפון הארץ הודיעו אתמול, כי ביום א' בשבוע הבא יתחילו לחסום צמתים מרכזיים על-ידי טרקטורים, אם לא תהיה היענות לתביעותיהם.

ראשי ההתישבות בצפון קיימו אתמול ישיבה משותפת עם מטה המאבק והחליטו לפנות בקריאה אחרונה לראש הממשלה י. שמיר ולשרים ש. פרס, מ. נסים וא. נחמקין „לממש את הסיוע להתיישבות לפני שהתסכול והיאוש יביאו את החקלאים למאבק נואש שתחילתו ביום א' הקרוב וסופו מי ישורנו".

במכתב ששיגרו לשרים הם תובעים „להפסיק את הסחבת, מתן תשלום ראשון על חשבון הסדר לקיבוצים ולמושבים בקו העימות בצפון, החזרת גזלת הריבית ומחיקתה, אחריות המדינה לפרישת החובות להתיישבות ומתן אשראי מתאים להון חוזר".

בהמשך המכתב נאמר: „ללא פגישה מיידית והחלטה על ביצוע לאלתר ניאלץ לנקוט בכל האמצעים העומדים לרשותנו להשגת התביעות הצודקות".

מרכז מטה המאבק יהודה וולמן (ממרום גולן) מסר לכתבנו, כי בשלב ראשון הוחלט לחסום צמתים מרכזיים בצפון הארץ על-ידי טרקטורים וכלים חקלאיים. פעולות דומות יבוצעו בהמשך השבוע הבא ברחבי הארץ.

חסימת הצמתים תלווה בפעולת הסברה לנהגים ולאורחים שייקלעו לאיזור החסימה. מטה המאבק מסר למשטרה על תוכניותיו וכוונותיו.

למטה המאבק שותפים הקיבוץ הארצי, התק"ם, תנועת המושבים והאיחוד החקלאי והם פועלים בשיתוף עם הסתדרות העובדים הכללית.

הסטודנטים ימנעו פתיחת הלימודים אם עניין שכר הלימוד לא יוסדר

מאת רונית מורגנשטרן

נושא שכר הלימוד מאיים לשבש את פתיחת שנת הלימודים באוניברסיטאות בחודש אוקטובר הקרוב.

בימים אלה מקבלים 21 אלף הסטודנטים של אוניברסיטת תל-אביב את שוברי התשלום הראשון של שכר הלימוד בסך 700 ש"ח. אוניברסיטת תל-אביב וכן האוניברסיטה העברית ובר-אילן, הודיעו כבר על כוונתן לגבות שכר לימוד החורג מהחלטת הממשלה שיסתכם ב-3,000 ש"ח.

יו"ר אגודת הסטודנטים באוניברסיטת תל-אביב, צביקה קינד, אמר לכתבת „על המשמר", שאם לא תאכוף הממשלה את החלטתה על האוניברסיטה עד תחילת שנת הלמודים, לא יסכימו הסטודנטים לשלם שכר לימוד החורג מההחלטה ופתיחת שנת הלימודים תידחה, הוא הוסיף, כי „מתוך 6 האוניברסיטאות בישראל הודיעו 3 על כוונתן לגבות 3,000 ש"ח, ואלו הן אוניברסיטת ת"א, בר-אילן והאוניברסיטה העברית. שלושתן צברו גרעונות של עשרות מיליוני דולרים בגלל ניהול כושל. הן מתקיימות ממשלמי המסים ועליהן לתת דין וחשבון כיצד הגיעו לגרעונות כאלה. עובדה שאוניברסיטאות חיפה, באר-שבע והטכניון יצאו מאוזנות פחות או יותר בתקציב, והן גם לא הודיעו שיגבו 3,000 ש"ח.

„הסטודנטים לא יישאו על גבם את הוצאות הניהול הכושל של שלושת האוניברסיטאות האלו. ראשי האוניברסיטאות מנסים להפעיל באמצעותנו לחץ על הממשלה, כדי להגדיל להן את התקציב. אנחנו לא קונים את הלוקש הזה. במשך כל השנה שעברה בקשנו להיאבק יחד עימן כדי להציל את כבודה האבוד של ההשכלה הגבוהה, והן לא הסכימו. זה מטריד שדווקא ראשי האוניברסיטאות אינן מכבדים החלטות של ממשלה ושל ועדה ציבורית שעל הקמתה הן הסכימו".

בקרוב — מיזוג אוויר במכונית לכל אלוף-משנה

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

צה"ל יכניס בקרוב מזגנים לכל כלי-הרכב בשימוש קצינים בדרגות אלוף-משנה. הכנסת המזגנים תיעשה בהדרגה במקביל לרכישת מכוניות חדשות מדגם „פורד אוריקה" המשרתות את הקצינים בדרגת אלוף-משנה.

זהו צעד נוסף של הצבא למלחמה בתאונות הדרכים, ולשיפור תנאי השירות של הקצינים. בשנה האחרונה ערך חיל-החימוש מחקר על עומס החום שבסיומו המליץ לרמטכ"ל להתקין מזגנים בכל כלי-הרכב, אולם בשל האילוצים התקציביים לא התאפשר הדבר.

לכתבנו נודע, כי השנה עומד צה"ל לרכוש 800 כלי-רכב מדגם „אוריקה" שיגיעו עם מזגנים אורגינליים ברכב. 200 מכוניות חדשות יירכשו בסוף השנה, ובסוף שנתיים תושלם רכישתם של 200 נוספים.

עד עתה נהנו ממזגנים ברכבם רק קצינים בדרגות אלוף ותת-אלוף. בעת האחרונה התלוננו קצינים רבים בדרגות שונות המשרתים בבקעת הירדן ובערבה כי עבודתם ונסיעותיהם הרבות [illegible] מזגן ברכב. חלק מאותם קצינים התקין ברכבם באופן עצמאי מזגן אוויר במימון עצמי.

בישיבת המטה הכללי של צה"ל אתמול [illegible] ראש אג"א את אלופי צה"ל בדבר אישור התקנת מזגנים בכלי-רכב באופן עצמאי בשל מגבלות תקציב.

עובדי הבנק הבינלאומי מאיימים להחריף העיצומים

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

ועד עובדי הבנק הבינלאומי מאיים להחריף היום את שיבושי העבודה, בגלל אי-היענותה של ההנהלה לדרישת העובדים לדון בשינוי שעות הפתיחה של סניפי הבנק.

אמש התכנס הוועד לישיבה ממושכת, וכמה מחבריו דרשו להחריף כבר היום את העיצומים עד כדי השבתה מלאה. אולם ראשי הוועד ציננו את הרוחות.

מהנהלת הבנק נמסר, כי גם אתמול נכשלו עיצומי העובדים, ורק חמישה מתוך 90 סניפי הבנק נסגרו באחת בצהריים במקום בשתיים. אולם ראשי הוועד טוענים, כי נתונים אלה מסולפים, ונועדו לשבור את העובדים.

בסניפים רבים ניתנו אתמול שירותים ע"י מורשי חתימה, ויו"ר הוועד, צביה אברמוביץ, אומרת, כי ההנהלה משסה את מורשי החתימה בעובדים. „התנהגות ההנהלה דוחפת אותנו להחרפת העיצומים", אומרת אברמוביץ. ועד העובדים מתכנס הבוקר כדי לדון בהמשך הצעדים.

בעל מוסך ירושלמי עלול למנוע שידור „כלבוטק"

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

פנייה לבית המשפט של בעלי מוסך „דיקאן" בירושלים עלולה למנוע את שידורה של תוכנית „כלבוטק" הערב בטלוויזיה.

באחת הכתבות, העוסקות בטיב השירות הניתן במוסכים ירושלמיים, הותקנה מצלמה נסתרת, שתיעדה, בין השאר, גם את השירות שניתן במוסך „דיקאן". בעלי המוסך, שהניחו שהשידור לא יחמיא להם, פנו לבית-המשפט בבקשה להוצאת צו על תנאי שימנע את שידור התוכנית. בדיון שיתקיים היום יחליט בית-המשפט אם להיענות לבקשה או לאו.

בטלוויזיה אמרו אתמול, כי הנוהג בכל הפעמים בהם הותקנה מצלמה נסתרת הוא צפייה מוקדמת של מנהלי המדיום בכתבה. ובצפייה המוקדמת בכתבה השנויה במחלוקת לא נמצא שום פגם שיש בו כדי למנוע את השידור. עוד צויין, כי גם בעבר נעשו נסיונות למנוע את שידורן של כתבות בלתי מחמיאות ב„כלבוטק", ועד כה נחלו כולם כישלון.

סקרי שוק לקראת פתיחת שנת הלימודים

מאת כתבנו לענייני עבודה

מאות פעילים מטעם הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות יערכו סקרי שוק לקראת פתיחת שנת הלימודים בתחילת החודש הבא. הרשות קיימה אתמול כנס מיוחד לקראת המיבצע.

יו"ר הרשות, נחמה קצב, אמרה בכנס, כי הסרה פזיזה של הפיקוח על מחירי המוצרים והשירותים עלולה לגרום זעזועים קשים ברמת המחירים במשק. להערכתה שיעור המוצרים שנשארו בפיקוח אינו עולה על 25 אחוז. לטענת משרד-המסחר-והתעשייה השיעור גבוה יותר ומגיע ל-38 אחוז.

קצב קבעה, כי הנסיון מוכיח, שמוצרים אשר יוצאים מהפיקוח מתייקרים וכי הדבר מוביל לכך שהאכיפה הולכת ומצטמצמת גם על המוצרים הכלולים בפיקוח, דבר הגורם להשתוללות מחירים.

עובדי ביה"ח „אברבנאל" מתרימים למען חולה סרטן

מאת אשר שילוני, כתבנו בבת-ים

עובדי בית-החולים אברבנאל בבת-ים וארגון „יד ביד" נרתמו לגייס כספים להצלת חייו של אלי ג'ורג'יה (35), חולה סרטן דם, הזקוק דחוף להשתלת מוח עצמות כחול. רעייתו ואמו של החולה עובדים בבית-החולים. רופאיו של ג'ורג'יה ממליצים שניתוח ההשתלה יבוצע בבית-החולים „יוניברסטי קולג'" בלונדון. משרד הבריאות נתן אישור להטסת החולה ולביצוע הניתוח. מכל בני משפחתו רק אחיו (38) הוא תורם מתאים. שני האחים יוטסו יחד לבית-החולים. עלות הניתוח כ-50 אלף דולר. תרומות אפשר להעביר לקרן „יד ביד", בנק לאומי תל-אביב, סניף 816 למספר חשבון 557871/78.

עובדי המלונות דורשים קיצור שבוע העבודה

מאת כתבנו לענייני עבודה

מזכירות הסתדרות עובדי האירוח פנתה אתמול אל התאחדות בעלי המלונות בדרישה לפתוח לאלתר במו"מ לקיצור שעות העבודה השבועיות בענף המלון. המזכירים הארציים במגזר הפרטי-תעשייתי החליטו כבר בשבוע שעבר לתבוע מהמעסיקים הפרטיים להתחיל במגעים.

מזכיר הסתדרות האירוח ששון אפרתי, מסר אמש כי במקומות עבודה רבים קוצר שבוע העבודה במסגרת הסכמים מפעליים. מאחר ובענף המלונאות אין הסכמים מפעליים, יש לדבריו להסדיר את הנושא במסגרת מו"מ ענפי.

מועצת פועלי דימונה הכריזה אתמול על סכסוך עבודה במפעל האלקטרוניקה „דייל", נוכח סירובה של ההנהלה לחתום על הסכם עבודה קיבוצי במפעל ודרישת ההנהלה מהעובדים לחתום על חוזים אישיים. מזכיר הסתדרות עובדי המתכת, יצחק גלעדי, ציין, כי אירגונו תומך בעמדת מועצת הפועלים ואף יסייע לעובדים במאבקם, כולל סיוע כספי.

34 מיליון ש"ח הושקעו בשיפוץ בתי-ספר בת"א

מאת ירדן זליג, כתב „על המשמר"

עיריית ת"א השקיעה בחודשים האחרונים 34 מיליון ש"ח בשיפוץ בתי-הספר בעיר לקראת שנת הלימודים הקרובה, שתיפתח ב-1 בספטמבר.

במסיבת עיתונאים שהתקיימה אתמול מסר ראש מינהל החינוך בעיריית ת"א, ד"ר חיים בסוק, כי תקציב החינוך לשנת הכספים 87/1988 מסתכם ב-99.5 מיליון ש"ח, לעומת 77.8 מיליון ש"ח ב-1986/87. לאחר הפחתת הסכום המיועד לפרעון מילוות והקצבה לחינוך גבוה יסתכם התקציב ל-68.6 מיליון ש"ח, לעומת 49.5 ש"ח אשתקד.

מספר התלמידים יגדל השנה ויגיע ל-55,235, לעומת 55,098 תלמידים אשתקד.

בשנת הלימודים הקרובה יתוספו לבתי-הספר בעיר 242 מסופי מחשב חדשים ולמערכת החינוך המיוחד יתווספו 53 מיקרו-מחשבים. בגני הילדים יותקנו 60 מחשבים חדשים. במקביל יתוספו השנה 3,160 שעות לימוד שבועיות לתוכניות הלימוד וההעשרה בבתי-הספר וכן 466 שעות לימוד שבועיות בגני הילדים — תוספת של 180 משרות. באשר ל„חינוך האפור" נמסר מפי מנהל מינהל החינוך, יאיר לוין, כי ילדים בשכונות הדרומיות מקבלים יותר שעות חינוך מאשר ילדים בצפון העיר. לדבריו מתכוננת העירייה להעביר תוכניות מיוחדות לחינוך לדמוקרטיה בכל הקשור ליחסי דתיים וחילוניים ודו-קיום ישראלי-ערבי.